

Zagadnienia prawne w zakresie Ustawy o PPK

Poniżej prezentujemy stanowiska uzgodnione we współpracy z Ministerstwem Finansów, Komisją Nadzoru Finansowego w zakresie właściwości tego organu oraz Polskim Funduszem Rozwoju S.A.

Spis treści

I. Umowa o zarządzanie PPK	11
1. Czy umowa o zarządzanie PPK oraz umowa o prowadzenie PPK z uwagi na treść art. 10 ust. 2 i art. 20 ust. 2 ustawy z dnia 4 października 2018 r. o pracowniczych planach kapitałowych (dalej: ustawa o PPK), stanowić będą umowy ubezpieczenia w rozumieniu art. 805 Kodeksu cywilnego (dalej: k.c.)? .11	
2. Czy instytucje finansowe mogą odmówić zawarcia umowy o zarządzanie PPK?.....11	
3. Czy zmiana umowy o zarządzanie PPK wymaga zgody zakładowej organizacji związkowej lub reprezentacji osób zatrudnionych?.....11	
4. Czy obowiązek zawarcia umowy o zarządzanie PPK dotyczy również tych podmiotów zatrudniających, którym wszystkie osoby zatrudnione złożyły przed upływem ostatecznego terminu na zawarcie tej umowy rezygnację z dokonywania wpłat do PPK?.....11	
5. W jakich terminach powinna zostać zawarta umowa o zarządzanie PPK i umowa o prowadzenie PPK?	12
6. Czy należy zachować okres co najmniej 10 dni roboczych odstępu pomiędzy zawarciem umowy o prowadzenie PPK i umowy o zarządzanie PPK?	13
7. Czy dla zwolnienia podmiotu zatrudniającego z obowiązku tworzenia PPK wymagane jest ciągle posiadanie 25% partycypacji w pracowniczym programie emerytalnym (dalej: PPE)?	14
8. Czy wymóg 25% partycypacji w PPE jest spełniony, jeśli do PPE przystąpiło co najmniej 25% osób zatrudnionych w danym podmiocie niezależnie od terminu, w którym te osoby przystąpiły do PPE i niezależnie od tego, czy na dzień objęcia podmiotu zatrudniającego przepisami ustawy o PPK osoby te nadal są uczestnikami PPE?	15
9. Czy umowa o zarządzanie PPK może zostać wypowiedziana przez instytucję finansową?	16
10. Jak wygląda kwestia odpowiedzialności podmiotu zatrudniającego w przypadku błędnego ustalenia liczby osób zatrudnionych, a co za tym idzie zawarcia umowy o zarządzanie PPK w terminie przewidzianym dla innej grupy podmiotów?	16
11. W jaki sposób powinna być zawarta umowa o zarządzanie PPK? Czy umowa o zarządzanie PPK musi zostać podpisana podpisem elektronicznym?	16
12. Czy dla zwolnienia z obowiązku tworzenia PPK w związku z prowadzeniem PPE wymagane jest naliczenie i odprowadzenie składek do PPE w wysokości 3,5% przed dniem objęcia podmiotu zatrudniającego reżimem ustawy o PPK za co najmniej 25% osób zatrudnionych?	17
13. Czy w związku ze zmianą ustawy o PPK w zakresie definicji osoby zatrudnionej, podmioty zatrudniające powinny dokonać ustalenia stanu zatrudnienia, od którego zależy termin objęcia ich reżimem ustawy o PPK z uwzględnieniem aktualnego stanu prawnego?	17
14. Kto i w jakim terminie jest zobligowany do zawarcia umowy o zarządzanie PPK, a następnie umowy o prowadzenie PPK, jeżeli podmiot zatrudniający nie ma siedziby na terenie Polski, w sytuacji gdy: a) podmiot zatrudniający wystąpił o nadanie identyfikatora NIP, a następnie dokonał zgłoszenia w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych (dalej: ZUS) na dokumencie ZUS ZPA (tj. zgłoszenia płatnika składek), b) pracownik przejął obowiązki zagranicznego pracodawcy i dokonał w ZUS zgłoszenia siebie, jako płatnika składek?.....	18
15. Jak należy rozumieć użyte w art. 106 i 108 ustawy o PPK pojęcie „fundusz wynagrodzeń”?.....	18
16. Czy mikroprzedsiębiorca, któremu wszystkie osoby zatrudnione złożą deklarację rezygnacji z dokonywania wpłat do PPK powinien zawrzeć umowę o zarządzanie PPK? Co w sytuacji, w której część osób zatrudnionych, która uprzednio złożyła takie deklaracje, złoży wnioski o dokonywanie wpłat do PPK?	18

17. Czy pracownika przebywającego na urlopie bezpłatnym należy uwzględnić przy ustalaniu stanu zatrudnienia, od którego zależy termin objęcia podmiotu zatrudniającego reżimem ustawy o PPK? .19

II. Umowa o prowadzenie PPK 20

1. Jak ustalać okres 3-miesięcznego zatrudnienia określony w art. 16 ust. 1 ustawy o PPK? Przykład: Osoba została zatrudniona ponownie w danym podmiocie zatrudniającym (+250) w dniu 3 sierpnia 2019 r. W pierwszym półroczu 2019 roku wykonywała pracę na rzecz tego podmiotu przez okres 3 miesięcy. Czy należy ustalić okres zatrudnienia od 1 lipca 2019 r., czy uwzględnić również okresy wcześniejsze? Czy okres zatrudnienia, o którym mowa m.in. w art. 16 ustawy o PPK, dla umów o pracę będzie liczony „potocznie”?20
2. Czy obowiązek identyfikacji osób, w imieniu których podmiot zatrudniający powinien zawrzeć umowę o prowadzenie PPK, będzie spoczywał na podmiocie zatrudniającym, który będzie aktualizował listę uczestników stanowiącą załącznik do tej umowy?.....21
3. Czy uczestnik PPK będzie składał wnioski do instytucji finansowej za pośrednictwem własnego konta internetowego na Portalu PPK?21
4. Czy dla zawarcia umowy o prowadzenie PPK obligatoryjną daną identyfikującą uczestnika PPK jest jego adres poczty elektronicznej i numer telefonu?21
5. Jaką datę uznaje się za datę zawarcia umowy o prowadzenie PPK?.....21
6. Czy osoby zatrudnione, które ukończyły 70. rok życia, mogą przystąpić do PPK?22
7. Na jaki dzień weryfikować wiek osób zatrudnionych pozostających w dniu 1 lipca 2019 r. w zatrudnieniu danym podmiocie zatrudniającym (250+)?.....22
8. Czy umowy o prowadzenie PPK będą umowami zawieranymi na odległość i w związku z tym zastosowanie do nich znajdują postanowienia ustawy z 30 maja 2014 r. o prawach konsumenta?.....22
9. Czy za dzień zawarcia umowy o prowadzenie PPK należy uznać dzień, w którym instytucja finansowa potwierdziła przyjęcie listy uczestników?22
10. Jak ustalać 3-miesięczny okres zatrudnienia uprawniający do uczestnictwa w PPK w przypadku osób zatrudnionych będących pracownikami lub zleceniobiorcami?.....23
11. Jak należy rozumieć sformułowanie „nie później niż do 10 dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym upłynął termin 3 miesięcy zatrudnienia” występujące w art. 16 ust. 1 ustawy o PPK?.....23
12. W jakim terminie należy zawrzeć umowę o prowadzenie PPK w imieniu i na rzecz osoby zatrudnionej, która na pierwszy dzień ponownego zatrudnienia w danym podmiocie zatrudniającym spełnia warunek 3 miesięcy zatrudnienia w tym podmiocie zatrudniającym?23
13. Czy do ustalenia okresu zatrudnienia, o którym mowa w art. 16 ustawy o PPK należy wliczać okresy zatrudnienia, podczas których osoba zatrudniona podlegała dobrowolnie do ubezpieczeń społecznych oraz okresy zatrudnienia na podstawie innego tytułu do ubezpieczeń niż tytuły wymienione w art. 2 ust. 1 pkt 18 ustawy o PPK?24
14. Jaki jest termin zawarcia umowy o prowadzenie PPK dla pozostającego w zatrudnieniu młodocianego pracownika, po ukończeniu przez niego 18. roku życia?24
15. Czy z mocy prawa powstaje stosunek prawny wynikający z umowy o prowadzenie PPK w sytuacji, w której umowa o prowadzenie PPK nie została zawarta przez podmiot zatrudniający, który nie posiadał wiedzy o utracie przez osobę zatrudnioną statusu studenta i w związku z tym uzyskaniem przez nią tytułu do objęcia obowiązkowymi ubezpieczeniami społecznymi?.....24
16. Od kiedy obowiązuje wniosek złożony przez osobę, która ukończyła 55 lat o zawarcie w jej imieniu i na jej rzecz umowy o prowadzenie PPK?24
17. Czy ochrona ubezpieczeniowa jest zawieszona w przypadku braku wynagrodzenia osoby zatrudnionej, a co za tym idzie braku wpłat do PPK w związku z długotrwałą nieobecnością w pracy?25

18. Czy instytucja finansowa może wymagać wskazania na liście osób przystępujących do PPK rodzaju dokumentu tożsamości oraz jego serii i numeru w przypadku osoby posiadającej numer PESEL?25
19. Czy w imieniu i na rzecz pracownika przebywającego na urlopie bezpłatnym należy zawrzeć umowę o prowadzenie PPK?.....25
20. Czy umowa o prowadzenie PPK może zostać wypowiedziana?.....25

III. Wpłaty do PPK..... 28

1. Czy nalicza się wpłaty do PPK w przypadku wypłaty wynagrodzenia po ustaniu zatrudnienia (np. premie roczne lub wynagrodzenia wypłacane do 10 dnia miesiąca, ale już po ustaniu zatrudnienia)?28
2. Firma zatrudniająca powyżej 250 osób zatrudnionych (według stanu na dzień 31.12.2018 r.) będzie zobowiązana utworzyć PPK w 2019 roku. Jeśli co miesiąc będzie zatrudniała nowe osoby zatrudnione i będą one składały rezygnację z dokonywania wpłat do PPK, to czy 4 lata na wznowienie wpłat do PPK mija z końcem 2023 roku, czy 4 lata należy liczyć indywidualnie dla każdej osoby zatrudnionej w zależności od jej stażu pracy?.....28
3. Czy jeżeli podmiot zatrudniający nie finansuje wpłat do PPK w okresie przestoju ekonomicznego, a uczestnik PPK finansuje wpłaty do PPK, to pomimo tego, że wpłaty są finansowane przez uczestnika PPK ochrona ubezpieczeniowa pozostaje zawieszona?28
4. Czy świadczenia inne niż wynagrodzenie w postaci pieniężnej (w naturze), np. wynajem mieszkania osobie zatrudnionej stanowią podstawę naliczenia wpłat do PPK?29
5. Czy wpłaty do PPK finansowane przez podmiot zatrudniający stanowią podstawę do naliczenia składek na ubezpieczenia chorobowe, wypadkowe, zdrowotne oraz składek na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych?.....29
6. Jak ma wyglądać naliczanie i odprowadzanie wpłat do PPK dla osób zatrudnionych, którym wynagrodzenie wypłacane jest do 10. dnia następnego miesiąca?.....29
7. Kiedy najwcześniej i najpóźniej mogą zostać wpłacone wpłaty do PPK w przypadku podmiotów zatrudniających, do których ustawę o PPK stosuje się od 1 lipca 2019 roku?30
8. Czy jest możliwa zmiana przez uczestnika PPK alokacji wpłat do PPK z domyślnej na indywidualną? .30
9. Czy w sytuacji, w której podmiot zatrudniający dokonał wpłat do PPK z opóźnieniem będzie zobowiązany również do naliczenia i przekazania do PPK odsetek od tych wpłat?.....32
10. Czy podmiot zatrudniający może różnicować wpłaty dodatkowe w taki sposób, że będzie stosował różny procent wpłat dla osób zatrudnionych na podstawie umów zlecenia i osób zatrudnionych na podstawie umów o pracę?33
11. Czy jest możliwe wprowadzenie zasady, w której wysokość wpłaty dodatkowej finansowanej przez podmiot zatrudniający będzie uzależniona od wysokości wpłaty dodatkowej finansowanej przez osobę zatrudnioną (np. w proporcji 1% za 1%)?33
12. Jak należy rozumieć wyłączenie odpowiedzialności podmiotu zatrudniającego, o której mowa w art. 28 ust. 6 ustawy o PPK?33
13. Jak dokonać korekty wpłat do PPK w przypadku nadpłaty wynagrodzenia w związku z dostarczeniem zaświadczenia lekarskiego ZUS ZLA po terminie wypłaty wynagrodzenia?33
14. Czy podmiot zatrudniający, u którego nie działa zakładowa organizacja związkowa może na podstawie art. 13 ust. 2 ustawy o PPK zwolnić się z obowiązku finansowania wpłat do PPK?.....34
15. Czy zwolnienie na podstawie art. 13 ust. 2 ustawy o PPK podmiotu zatrudniającego z obowiązku finansowania wpłat do PPK dotyczy zwolnienia z obowiązku przekazywania wpłat finansowanych przez ten podmiot, czy również wpłat finansowanych przez osobę zatrudnioną?34
16. Kiedy najwcześniej można złożyć deklarację o ponownej rezygnacji z dokonywania wpłat do PPK?...34
17. Czy osoba, która złożyła deklarację o rezygnacji z dokonywania wpłat jest zobowiązana do składania takiej deklaracji za każdym razem w sytuacji ponownego zatrudnienia w tym samym podmiocie

zatrudniającym, jeśli nie chce oszczędzać w PPK? Czy pierwszorazowe złożenie deklaracji jest wiążące, niezależnie od przerw w zatrudnieniu?	35
18. Jak należy ustalać wynagrodzenie uczestnika PPK w odniesieniu do art. 27 ust. 2 i 4 ustawy o PPK, w przypadku wystąpienia absencji chorobowej lub urlopu bezpłatnego?	35
19. Czy w przypadku złożenia przez uczestnika PPK deklaracji obniżenia wpłaty podstawowej zgodnie z art. 27 ust. 2 ustawy o PPK wynagrodzenie uczestnika PPK odpowiadające 1,2-krotności minimalnego wynagrodzenia należy ustalać proporcjonalnie w przeliczeniu do wymiaru czasu pracy?	36
20. W jakiej wysokości podmiot zatrudniający powinien naliczyć wpłaty do PPK od wynagrodzenia wypłaconego uczestnikowi PPK po ustaniu zatrudnienia?	36
21. Czy rezygnację z dokonywania wpłat do PPK złożyć można tylko na deklaracji, której wzór określony został w rozporządzeniu Ministra Finansów? Czy podmiot zatrudniający może opracować własny wzór deklaracji o rezygnacji z dokonywania wpłat do PPK? Czy jeśli osoba zatrudniona złoży oświadczenie woli o treści wynikającej z ustawy o PPK, ale nie na określonym w rozporządzeniu wzorze, podmiot zatrudniający powinien takie oświadczenie uwzględnić?	36
22. Od kiedy obowiązuje deklaracja finansowania wpłaty dodatkowej złożona przez uczestnika PPK?	37
23. Czy wpłata dodatkowa do PPK finansowana przez podmiot zatrudniający stanowi element wynagrodzenia? Jeżeli tak, to czy w przypadku agencji pracy tymczasowej wysokość wpłaty dodatkowej finansowanej przez podmiot zatrudniający powinna być każdorazowo zrównywana z wysokością tej wpłaty obowiązującą u pracodawcy użytkownika?	37
24. Czy w przypadku, gdy podmiot zatrudniający nie zawrze w terminie przewidzianym w art. 16 ustawy o PPK umowy o prowadzenie PPK w imieniu i na rzecz osoby zatrudnionej i z mocy prawa na podstawie art. 17 ustawy o PPK powstanie stosunek prawny wynikający z umowy o prowadzenie PPK, to zapłatę przez podmiot zatrudniający zaległych wpłat podstawowych, które powinny być sfinansowane przez uczestnika PPK, należy wliczyć do wynagrodzenia stanowiącego podstawę ustalenia wysokości obowiązkowych składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, czy też podlegają one zwolnieniu z tych składek?	37
25. Jaką zasadę należy przyjąć przy zaokrąglaniu wpłat do PPK?	38
26. Jak należy postąpić w sytuacji, gdy zatrudniony w danym podmiocie zatrudniającym uczestnik PPK złożył deklarację rezygnacji z dokonywania wpłat do PPK, a następnie jego zatrudnienie ustało - jeśli po zakończeniu zatrudnienia tego uczestnika PPK w tym podmiocie zatrudniającym przypadnie termin automatycznego wznowienia wpłat do PPK, a następnie uczestnik PPK ponownie zostanie zatrudniony w tym podmiocie zatrudniającym, czy należy dokonywać wpłat na rachunek PPK takiego uczestnika począwszy od pierwszego wynagrodzenia wypłaconego temu uczestnikowi PPK po ponownym zatrudnieniu?	38
27. Jak należy postąpić w przypadku wypłaty wynagrodzenia uczestnikowi PPK po ustaniu zatrudnienia (np. premie roczne), gdy podmiot zatrudniający w międzyczasie tj. po rozwiązaniu umowy o pracę z danym uczestnikiem, a wypłatą wynagrodzenia zmienił instytucję finansową – do której instytucji finansowej należy dokonać wpłaty?	38
28. Jak ma wyglądać zwrot wpłat do PPK dokonanych np. za listopad w przypadku rezygnacji przez osobę zatrudnioną z wpłat do PPK pod koniec tego miesiąca, np. 30 listopada?	39
29. Czy zwrot z art. 23 ust. 4 ustawy o PPK dotyczy zarówno wpłat do PPK dokonanych, czy tylko pobranych za uczestnika PPK w danym miesiącu, który złożył deklarację rezygnacji z dokonywania wpłat w tym miesiącu?.....	40
IV. Wpłata powitalna i dopłaty roczne.....	41
1. Czy zmarłemu uczestnikowi PPK należy się dopłata roczna lub wpłata powitalna, jeśli spełnił warunki do jej nabycia przed śmiercią?	41
2. Czy dopłata roczna i wpłata powitalna należy się uczestnikowi, który zmarł po wyliczeniu raportu z tymi dopłatami (uczestnik jest w raporcie), ale przed ich przekazaniem?.....	41

3. Czy jeżeli po rozpoczęciu wypłat środków zgromadzonych na rachunku uczestnika PPK po osiągnięciu przez niego 60. roku życia na rachunek PPK wpłynie dopłata roczna, to instytucja finansowa jest uprawniona do jej odrzucenia?41
4. Czy dopłata roczna przysługuje osobie, która ukończyła 60. rok życia, posiadającej kilka rachunków PPK w przypadku, gdy osoba ta rozpoczęła wypłatę środków tylko z jednego rachunku PPK?41
5. Jak należy postąpić z dopłatą roczną, jeśli dla uczestnika PPK, który nabył do niej prawo nie jest już prowadzony rachunek PPK?41
6. Jak należy postąpić z dopłatą roczną w przypadku, gdy uczestnik PPK zmarł przed jej przekazaniem?42

V. Instytucje finansowe..... 43

1. Czy podmiot zatrudniający jest zobligowany do przekazywania wszystkich wniosków osoby zatrudnionej lub uczestnika PPK do instytucji finansowej włącznie z tymi, które uczestnik powinien złożyć bezpośrednio do instytucji finansowej?43
2. Czy art. 45 ustawy o PPK ma zastosowanie do PPK prowadzonego w ramach ubezpieczeniowego funduszu kapitałowego?43
3. Czy w przypadku funduszy emerytalnych na każdą zmianę statutu funduszu zdefiniowanej daty (FZD) musi wyrazić zgodę Komisja Nadzoru Finansowego (KNF)?43
4. Czy fundusz zdefiniowanej daty może uzyskać ekspozycję poprzez transakcje na instrumentach pochodnych powyżej wartości aktywów funduszu?44
5. Czy fundusz zdefiniowanej daty może poprzez transakcje na instrumentach pochodnych zabezpieczać ryzyko walutowe?45
6. Czy dopuszczalne jest utworzenie funduszu o zdefiniowanej dacie 2020?46
7. Czy zapis określony w art. 100 ust. 3 ustawy o funduszach inwestycyjnych może być w przypadku UFK wprowadzony w regulaminie UFK, który jest dokumentem najbliższym statutowi funduszu? Czy będzie skutkowało to możliwością niestosowania ograniczenia z art. 100 ust. 1 tej ustawy? Czy poprzez analogię to samo dotyczy reszty artykułów z ustawy o funduszach inwestycyjnych umożliwiających niestosowanie niektórych limitów inwestycyjnych poprzez odpowiednie zapisy w statutach funduszu?47
8. Czy jest możliwy zbiorczy rachunek do wpłat dla wszystkich subfunduszy w przypadku SFIO zdefiniowanej daty?48
9. Czy w funduszach zdefiniowanej daty przychody uzyskane z dywidendy (wypłacanych przez spółki wchodzących w skład danego funduszu) są reinwestowane, czy wypłacane bezpośrednio dla uczestnika PPK?48
10. Czy w każdym momencie w funduszu zdefiniowanej daty suma części udziałowej i dłużnej musi się sumować do 100%?50
11. Czy fundusz zdefiniowanej daty może dokonywać lokat w instrumenty niewyszczególnione, ani w części dłużnej, ani w części udziałowej, w szczególności instrumenty pochodne, których instrumentem bazowym są kursy walut?50
12. Czy jest możliwość różnicowania opłaty za zarządzanie w indywidualnej umowie z podmiotem zatrudniającym?51
13. Czy możliwa jest wycena jednostek funduszu inwestycyjnego lub ubezpieczeniowego funduszu kapitałowego w dwóch różnych cenach dla tego samego funduszu?51
14. W jaki sposób instytucja finansowa ma realizować obowiązek udostępnienia informacji o zawarciu umowy o prowadzenie w postaci elektronicznej, jeśli osoba zatrudniona nie poda adresu e-mail? Czy przekazanie informacji, o której mowa w art. 22 ust. 1 ustawy o PPK w postaci papierowej będzie stanowiło realizację obowiązku ustawowego?52

15. Czy podmiot zatrudniający może udzielić pełnomocnictwa podmiotowi zarządzającemu instytucją finansową do wykonywania wynikających z ustawy o PPK wszystkich jego obowiązków w stosunku do osób zatrudnionych lub uczestników PPK oraz otrzymywania oświadczeń dotyczących PPK osób zatrudnionych lub uczestników PPK?	53
16. Ile zarządzający w PPK mogą zainwestować w spółki niepubliczne?	53
17. O jakich konkretnie podatkach mówi art. 50 ust. 1 pkt 7 ustawy o PPK?	54
18. Co stanie się z pieniędzmi, gdy firma prowadząca PPK, np. TFI lub zakład ubezpieczeń zbankrutuje?	54
19. Czy w sytuacji zlecenia konwersji/zamiany do funduszu zdefiniowanej daty innego niż właściwy dla wieku uczestnika konieczne jest przeprowadzenie badania zgodnie z MiFID II?	55
VI. Dysponowanie środkami zgromadzonymi w PPK	57
1. Czy złożenie przez uczestnika PPK podmiotowi zatrudniającemu, a w przypadku kilku podmiotów zatrudniających - podmiotowi zatrudniającemu wybranemu przez uczestnika PPK, oświadczenia o zawartych w jego imieniu umowach o prowadzenie PPK jest jego obowiązkiem?	57
2. Jakie potrącenia zostaną dokonane ze środków zgromadzonych na rachunku PPK w przypadku realizacji przez uczestnika zwrotu?	57
3. W art. 105 ustawy o PPK jest mowa o rachunku bankowym wskazanym przez ZUS i rachunku bankowym wskazanym przez ministra właściwego do spraw pracy (na potrzeby odliczenia części zwracanych środków z PPK) – czy rachunki te będą podane na Portalu PPK, czy też indywidualnie będą wysłane do instytucji finansowych?	57
4. Czy środki zgromadzone w PPK przed zawarciem małżeństwa będą stanowiły przedmiot wspólności majątkowej małżeńskiej i tym samym podlegały będą podziałowi podczas rozwodu?	58
5. Jak będą egzekwowane środki od uczestnika PPK, który wypłacił środki z PPK na wkład własny? Np. uczestnik wypłacił 30 tys. z PPK i nie posiada tej kwoty - czy będzie prowadzona egzekucja komornicza? Kto będzie w tej sytuacji wierzycielem?	58
6. Kto będzie ustalał wysokość rat i kto będzie pilnował, czy są spłacane środki wypłacone z PPK w celu pokrycia wkładu własnego?	58
7. Czy przepis, zgodnie z którym środki zgromadzone w PPK (poza alimentami) nie podlegają egzekucji dotyczy też dochodzenia zwrotu środków wypłacanych z PPK na pokrycie wkładu własnego?	58
8. Czy będzie kontrolowane, czy wypłata środków z PPK na podstawie art. 98 ustawy o PPK faktycznie jest przeznaczana na wkład własny? Czy instytucja finansowa przekazuje środki do banku, czy na konto bankowe uczestnika PPK?	58
9. Czy jeśli uczestnik PPK dokona zwrotu lub wypłaty transferowej środków z PPK może nadal oszczędzać w PPK?	59
10. Czy jeśli uczestnik PPK dokona zwrotu lub wypłaty transferowej z rachunku PPK jest uprawniony do otrzymania następnie dopłaty rocznej (spełnił warunki do jej uzyskania)?	59
11. Czy jest dopuszczalny częściowy zwrot lub częściowa wypłata transferowa środków z PPK?	59
12. Jaka powinna być forma składania wniosków o zwrot, jeśli ustawa o PPK tego nie określa?	59
13. W jaki sposób powinny być traktowane złożone przez uczestnika PPK dyspozycje dotyczące osób uprawnionych w przypadku zmiany przez podmiot zatrudniający instytucji zarządzającej PPK?	59
14. Czy uczestnik PPK może wskazać do dziedziczenia środków z PPK podmiot prawny?	60
15. Czy wniosek o wypłatę transferową uczestnik PPK może złożyć bezpośrednio instytucji finansowej, czy wyłącznie za pośrednictwem podmiotu zatrudniającego?	61
16. Czy zwrot środków z PPK w formie pieniężnej dokonany przez małżonka zmarłego uczestnika lub osobę uprawnioną następuje po dokonaniu uprzednio jakichkolwiek potrąceń publicznoprawnych?	61
17. Czy dopuszczalne jest ustanowienie zastawu na środkach zgromadzonych w PPK?	61

18. W jakim terminie powinna być zdiagnozowana choroba/wydane orzeczenie, aby była możliwość skorzystania z uprawnień do wypłacania do 25% środków zgromadzonych w PPK? Czy osoba, która jest już chora (zdiagnozowano już chorobę i jest ona wymieniona w art. 2 ust. 1 pkt 23 ustawy o PPK) i leczy się, ma prawo do skorzystania z tych środków? Czy może dotyczy to zdiagnozowania choroby wyłącznie w trakcie trwania uczestnictwa w PPK?62
19. Czy nadal można dokonywać wpłat na rachunek PPK i jednocześnie pobierać 25% np. w ratach w przypadku poważnego zachorowania?62
20. Czy jeśli uczestnik albo członek jego rodziny rozchoruje się w trakcie dokonywania wpłat po 60 roku życia, to czy można dokonać wypłaty 25% środków w związku z poważnym zachorowaniem?62
21. Czy możliwość wypłaty środków w związku z poważnym zachorowaniem dotyczy dziecka w każdym wieku?62
22. Czy możliwe jest dokonanie przez uczestnika PPK wypłaty transferowej do innej instytucji finansowej w trakcie trwania stosunku pracy?62
23. Czy wypłata transferowa na wniosek uczestnika do zakładu ubezpieczeń (art. 102 ust. 1 pkt 6 ustawy o PPK) jest możliwa przed ukończeniem przez niego 60 roku życia?63
24. Czy w przypadku dokonania zwrotu środków zgromadzonych na rachunku PPK uczestnika (na wniosek uczestnika PPK zgodnie z treścią art. 105 ustawy o PPK) od 30% środków pochodzących z wpłat do PPK finansowanych przez podmiot zatrudniający przekazanych do ZUS uczestnik otrzyma zwrot podatku dochodowego?63
25. Czy w przypadku wypracowania zysku na jednostkach uczestnictwa, które są przedmiotem wypłaty z tytułu poważnego zachorowania lub na pokrycie wkładu własnego, powinien być potrącony podatek od zysków kapitałowych?63
26. Według jakiej daty powinno dojść do wyceny środków zgromadzonych w PPK – daty złożenia (podpisania przez uczestnika PPK) wniosku o wypłatę, czy daty jego otrzymania przez instytucję finansową?64
27. Czy będzie skuteczne poinformowanie podmiotu zatrudniającego przez uczestnika PPK o braku zgody na złożenie przez ten podmiot wniosku o wypłatę transferową dokonane po upływie 7 dni od otrzymania informacji o obowiązku złożenia przez podmiot zatrudniający takiego wniosku? Co należy rozumieć jako poinformowanie podmiotu zatrudniającego o braku zgody na złożenie przez ten podmiot wniosku o wypłatę transferową?64
28. Który podmiot zatrudniający instytucja finansowa zobowiązana jest poinformować o wypłacie transferowej dokonanej na podstawie art. 12 ust. 6 i art. 19 ust. 6 ustawy o PPK?65

VII. Ewidencja PPK 66

1. Jaką przyjąć zasadę obliczania wskazanego w art. 59 ustawy o PPK kapitału? Jak należy rozumieć warunek, iż dopuszczone środki własne, mają być w wysokości co najmniej 25 mln zł – czy należy przez to rozumieć, że jest to wymóg minimalny i wystarczający, czy też może on być różnicowany w ramach poszczególnych podmiotów, o których mowa w art. 59? W kontekście powyższego – czy wartość 25 mln zł z ustawy jest wartością, w którą wpisują się wymogi kapitałowe dla TFI z ustawy o funduszach inwestycyjnych?66
2. Ile funduszy lub subfunduszy powinien posiadać podmiot zarządzający instytucją finansową, aby został umieszczony w Ewidencji PPK?67
3. Czy warunki, o których mowa w art. 59 ust. 1 ustawy o PPK powinny zostać łącznie wykazane tylko przez zagraniczny zakład ubezpieczeń?67
4. Czy warunek posiadania co najmniej 3-letniego doświadczenia w prowadzeniu działalności określonej w grupie 3 w dziale I załącznika do ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej, w zakresie oferowania ubezpieczeń z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym powinien zostać również spełniony przez oddział zagranicznego zakładu ubezpieczeń działający w Polsce, tj. również przez X S.A. Oddział w Polsce z siedzibą w Y?68

5. W jaki sposób zostanie wpisana instytucja finansowa w ewidencji PPK: Z S.A. z siedzibą w państwie członkowskim czy X SA Oddział w Polsce?68
6. Czy sprawozdanie finansowe towarzystwa funduszy inwestycyjnych wraz z opinią audytora powinno być przedłożone do PFR w oryginale (lub kopii potwierdzonej przez notariusza), czy też może być to kopia potwierdzona przez towarzystwo?.....69
7. Czy sprawozdanie finansowe grupy kapitałowej, do której należy towarzystwo funduszy inwestycyjnych wraz z uchwałą zatwierdzającą to sprawozdanie i uchwałą o podziale zysku może być przedstawione w formie opublikowanej przez spółkę giełdową na stronach internetowych?69
8. Czy sprawozdanie finansowe grupy kapitałowej, do której należy Towarzystwo wraz z uchwałą zatwierdzającą to sprawozdanie i uchwałą o podziale zysku może być przedłożone w angielskiej wersji językowej, ewentualnie z tłumaczeniem zwykłym na język polski, czy też ma to być tłumaczenie przysięgłe?69
9. Czy w przypadku powszechnego towarzystwa emerytalnego, które funkcjonuje na rynku od kilkudziesięciu lat, w celu udokumentowania 3-letniego doświadczenia w zarządzaniu funduszem, towarzystwo powinno przedstawić odpisy wszystkich uchwał dotyczących zmiany statutu towarzystwa, czy też wystarczający będzie ostatni tekst jednolity statutu i poprzedni tekst jednolity?69
10. Czy w przypadku powszechnego towarzystwa emerytalnego, którego podmiot dominujący wyższego szczebla znajduje się za granicą, konieczne jest w ogóle przedkładanie dokumentów wskazanych w par. 2 pkt. 12 rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie dokumentów dołączanych do oświadczenia o spełnianiu warunków koniecznych do umieszczenia w Ewidencji PPK dot. podmiotu dominującego tj. ostatniego zatwierdzonego rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego grupy kapitałowej w rozumieniu ustawy o rachunkowości, sprawozdania z działalności grupy kapitałowej oraz odpisu uchwały o zatwierdzeniu tych sprawozdań i podziale zysku lub pokrycia straty, a także sprawozdania z badania przeprowadzonego przez biegłego rewidenta? Jeśli przedłożenie rocznego skonsolidowanego sprawozdania grupy jest konieczne, to czy takie sprawozdanie finansowe ma dotyczyć podmiotu na najwyższym szczeblu („jednostki dominującej wyższego szczebla”), czy też bezpośredniego akcjonariusza („jednostki dominującej niższego szczebla”) – jeśli pomiędzy towarzystwem, a podmiotem na najwyższym szczeblu są jeszcze dwie inne pośrednie spółki?70
11. Niektóre podmioty zarządzające instytucjami finansowymi są spółkami publicznymi, lub (to częstszy przypadek) wchodzi w skład grup kapitałowych, których podmiot dominujący jest spółką publiczną. W przypadku spółek publicznych sprawozdania finansowe, uchwały o podziale zysku itp. są publikowane w formie raportów okresowych i bieżących emitentów. Czy spełnieniem obowiązku z rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie dokumentów dołączanych do oświadczenia o spełnianiu warunków koniecznych do umieszczenia w Ewidencji PPK będzie wydrukowanie i poświadczenie raportów, czy też konieczne będzie złożenie kopii oryginalnych sprawozdań oraz uchwał WZA w formie aktu notarialnego?70
12. Jak rozumieć wynikający z par. 12 pkt 16 rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie dokumentów dołączanych do oświadczenia o spełnianiu warunków koniecznych do umieszczenia w Ewidencji PPK wymóg „poświadczenia przez sąd rejestrowy” odpisów postanowień zarządzających wpis funduszy?70
13. W jaki sposób Ewidencja PPK będzie otrzymywać informacje o śmierci uczestnika (komunikacja z ZUS, PESEL)?71
14. Czy sformułowanie „na dzień składania oświadczenia” z rozporządzenia w sprawie dokumentów dołączanych do oświadczenia o spełnianiu warunków koniecznych do umieszczenia w Ewidencji PPK, należy interpretować jako dzień podpisania danego oświadczenia przez osobę upoważnioną do reprezentacji towarzystwa funduszy inwestycyjnych, czy dzień wysłania lub złożenia do PFR i KNF danego oświadczenia?71
15. Jakie materiały powinny zostać złożone do PFR w związku z ubieganiem się o umieszczenie w Ewidencji PPK a wynikające z przepisu § 2 pkt 7 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 marca 2019 roku w sprawie dokumentów dołączanych do oświadczenia o spełnieniu warunków

- koniecznych do umieszczenia w Ewidencji PPK? Czy chodzi o cały skład i strukturę portfela historycznego UFK, czy wystarczą informacje o portfelu aktywnym?71
16. Czy oświadczenia przez towarzystwo funduszy inwestycyjnych dokumentów, które należy dołączyć do oświadczenia o spełnianiu warunków koniecznych do umieszczenia w Ewidencji PPK, o których mowa w art. 38 i 39 ustawy o PPK, może dokonać osoba upoważniona (np. pracownik towarzystwa) przez członków zarządu uprawnionych do reprezentacji danego towarzystwa funduszy inwestycyjnych, na podstawie udzielonego pełnomocnictwa?72

I. Umowa o zarządzanie PPK

- 1. Czy umowa o zarządzanie PPK oraz umowa o prowadzenie PPK z uwagi na treść art. 10 ust. 2 i art. 20 ust. 2 ustawy z dnia 4 października 2018 r. o pracowniczych planach kapitałowych (dalej: ustawa o PPK), stanowiąc będą umowy ubezpieczenia w rozumieniu art. 805 Kodeksu cywilnego (dalej: k.c.)?**

Umowa o zarządzanie PPK jest zawierana pomiędzy instytucją finansową (m.in. zakładem ubezpieczeń) a podmiotem zatrudniającym. W umowie tej brak jest przedmiotowo istotnych elementów umowy ubezpieczenia.

Zawarcie umowy o zarządzanie PPK nie skutkuje powstaniem stosunku prawnego między instytucją finansową (zakładem ubezpieczeń) a osobą zatrudnioną, w tym nie skutkuje objęciem osoby zatrudnionej ochroną ubezpieczeniową. Umowa o zarządzanie PPK jest umową, która określa podstawowe warunki, na jakich będą zawierane i wykonywane umowy o prowadzenie PPK.

Umowa o prowadzenie PPK jest umową ubezpieczenia w rozumieniu art. 805 k.c. Zgodnie z art. 14 ust. 1 ustawy o PPK podmiot zatrudniający zawiera ją w imieniu i na rzecz osób zatrudnionych. Art. 18 ustawy o PPK stanowi jednoznacznie, że stroną umowy jest uczestnik PPK, co przesądza o jej indywidualnym charakterze, jako umowy ubezpieczenia. Z chwilą określoną w umowie o prowadzenie PPK uczestnik zostaje objęty ochroną ubezpieczeniową.

- 2. Czy instytucje finansowe mogą odmówić zawarcia umowy o zarządzanie PPK?**

Zgodnie z art. 8 ust. 7 ustawy o PPK fundusz zdefiniowanej daty zarządzany przez wyznaczoną instytucję finansową nie może odmówić zawarcia umowy o zarządzanie PPK. Takiego zastrzeżenia nie ma w przypadku innych instytucji finansowych co oznacza, że mogą one odmówić podmiotowi zatrudniającemu zawarcia umowy o zarządzanie PPK.

- 3. Czy zmiana umowy o zarządzanie PPK wymaga zgody zakładowej organizacji związkowej lub reprezentacji osób zatrudnionych?**

Tak. W tym przypadku należałoby zastosować wykładnię celowościową i uzgodnić zmianę tej umowy z zakładową organizacją związkową lub inną reprezentacją osób zatrudnionych. Warunki zmiany tej umowy powinny wynikać z treści samej umowy.

- 4. Czy obowiązek zawarcia umowy o zarządzanie PPK dotyczy również tych podmiotów zatrudniających, którym wszystkie osoby zatrudnione złożyły przed upływem ostatecznego terminu na zawarcie tej umowy rezygnację z dokonywania wpłat do PPK?**

Tak. Obowiązek zawarcia umowy o zarządzanie PPK dotyczy również tych podmiotów zatrudniających, którym wszystkie osoby zatrudnione złożyły przed upływem ostatecznego terminu na zawarcie umowy o prowadzenie PPK rezygnację z dokonywania wpłat do PPK. Decyzje osób zatrudnionych w zakresie dokonywania wpłat do PPK nie mają znaczenia dla obowiązku zawarcia umowy o zarządzanie PPK (z wyjątkiem mikroprzedsiębiorców).

5. W jakich terminach powinna zostać zawarta umowa o zarządzanie PPK i umowa o prowadzenie PPK?

Zgodnie z art. 7 i 8 ustawy o PPK umowę o zarządzanie PPK podmiot zatrudniający zawiera z instytucją finansową nie później niż na 10 dni roboczych przed dniem, w którym w stosunku do pierwszej osoby zatrudnionej jest obowiązany zawrzeć umowę o prowadzenie PPK.

Na podstawie art. 14 i 16 ustawy o PPK podmiot zatrudniający zawiera w imieniu i na rzecz osób zatrudnionych w tym podmiocie umowę o prowadzenie PPK z instytucjami finansowymi, z którymi zawarł umowę o zarządzanie PPK. Umowę o prowadzenie PPK w imieniu i na rzecz osób zatrudnionych, co do zasady, zawiera się po upływie trzeciego miesiąca ich zatrudnienia w podmiocie zatrudniającym, nie później niż do 10 dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym upłynął termin 3 miesięcy zatrudnienia w tym podmiocie.

Obowiązek zawarcia umowy o zarządzanie PPK i umowy o prowadzenie PPK nałożony jest na podmioty zatrudniające stopniowo, w zależności od liczby osób zatrudnionych w tych podmiotach. Ustawę o PPK stosuje się:

- 1) od 1 lipca 2019 r. – do podmiotów zatrudniających, które zatrudniają co najmniej 250 osób zatrudnionych według stanu na dzień 31 grudnia 2018 r.,
- 2) od 1 stycznia 2020 r. – do podmiotów zatrudniających, które zatrudniają co najmniej 50 osób zatrudnionych według stanu na dzień 30 czerwca 2019 r.,
- 3) od 1 lipca 2020 r. – do podmiotów zatrudniających, które zatrudniają co najmniej 20 osób zatrudnionych według stanu na dzień 31 grudnia 2019 r.,
- 4) od 1 stycznia 2021 r. – do pozostałych podmiotów zatrudniających.

Art. 134 ust. 2 ustawy o PPK ustanawiający termin zawarcia umów o prowadzenie PPK, w odróżnieniu od ww. zasady zawartej w art. 16 ustawy o PPK i wskazującej na „3 miesiące zatrudnienia”, posługuje się pojęciem „3 miesięcy”. Termin 3 miesięcy liczony jest od dnia odpowiednio: 1 lipca 2019 r., 1 stycznia 2020 r., 1 lipca 2020 r. i 1 stycznia 2021 r. Mając na uwadze dyspozycję art. 110 Kodeksu cywilnego, który w przypadku braku regulacji określającej sposób obliczania terminu oznaczonego ustawą, nakazuje stosować w tym zakresie przepisy Kodeksu cywilnego, zastosować należy art. 112 k.c. Zgodnie z tym przepisem, termin oznaczony w miesiącach kończy się z upływem dnia, który nazwą lub datą odpowiada początkowemu dniowi terminu, a gdyby takiego dnia w ostatnim miesiącu nie było – w ostatnim dniu tego miesiąca. Termin 3 miesięcy, o którym mowa w art. 134 ust. 2 ustawy o PPK upływa zatem odpowiednio z dniem: 1 października 2019 r., 1 kwietnia 2020 r., 1 października 2020 r. i 1 kwietnia 2021 r. Uwzględniając wynikający z tego przepisu obowiązek zawarcia umów o prowadzenie PPK w terminie do 10. dnia miesiąca następującego po upływie tych terminów oraz kierując się zasadami Kodeksu cywilnego, w myśl których termin oznaczony w dniach kończy się z upływem ostatniego dnia (art. 111 § 1 k.c.), a jeżeli koniec terminu do wykonania czynności przypada na dzień uznany ustawowo za wolny od pracy lub na sobotę, termin upływa następnego dnia, który nie jest dniem wolnym od pracy ani sobotą (art. 115 k.c.), umowy o prowadzenie PPK należy zawrzeć odpowiednio do dnia: 12 listopada 2019 r., 11 maja 2020 r., 10 listopada 2020 r. i 10 maja 2021 r.

Umowy o zarządzanie PPK, stosownie do art. 134 ust. 3 ustawy o PPK, należy natomiast zawrzeć nie później niż 10 dni roboczych przed upływem tych terminów, tj. odpowiednio do dnia: 25 października 2019 r., 24 kwietnia 2020 r., 27 października 2020 r. i 23 kwietnia 2021 r.

Wyjątek od wskazanych reguł dotyczy podmiotów zatrudniających należących do jednej grupy kapitałowej. Podmioty te, zgodnie z art. 134 ust. 4 ustawy o PPK, uprawnione są do zawierania umów o zarządzanie PPK i umów o prowadzenie PPK w terminie, w którym ustawa o PPK ma zastosowanie w stosunku do podmiotu zatrudniającego, który zatrudnia największą liczbę osób zatrudnionych w tej grupie kapitałowej. Ustawa o PPK pozwala zatem na wcześniejsze zawarcie umów o zarządzanie PPK i umów o prowadzenie PPK tym podmiotom zatrudniającym, które ze względu na liczbę osób zatrudnionych, musiałyby czekać z tymi czynnościami na termin stosowania do nich ustawy o PPK. Podmioty zatrudniające mogą, ale nie muszą skorzystać z tego rozwiązania.

Oznacza to, że podmiot zatrudniający, który zatrudnia według stanu na 31 grudnia 2018 r. 100 osób zatrudnionych, ustawę o PPK stosować będzie od 1 stycznia 2020 r., o ile 30 czerwca 2019 r. zatrudniał co najmniej 50 osób zatrudnionych. Umowę o prowadzenie PPK zobowiązany będzie zawrzeć do dnia 11 maja 2020 r., a umowę o zarządzanie PPK – do 24 kwietnia 2020 r. Jeżeli jednak podmiot ten należy do grupy kapitałowej, w której największy podmiot zatrudnia według stanu na dzień 31 grudnia 2018 r. co najmniej 250 osób zatrudnionych, to umowę o prowadzenie PPK będzie mógł zawrzeć do 12 listopada 2019 r., a w związku z tym umowę o zarządzanie PPK – do 25 października 2019 r.

6. Czy należy zachować okres co najmniej 10 dni roboczych odstępu pomiędzy zawarciem umowy o prowadzenie PPK i umowy o zarządzanie PPK?

Tak, pomiędzy zawarciem umowy o zarządzanie PPK i umowy o prowadzenie PPK wymagane jest zachowanie odstępu czasu co najmniej 10 dni roboczych.

Powyższe wynika z treści art. 8 ust. 1 ustawy o PPK, który wskazuje, że umowę o zarządzanie PPK zawiera się nie później niż na 10 dni roboczych przed dniem, w którym w stosunku do pierwszej osoby zatrudnionej podmiot zatrudniający jest obowiązany zawrzeć umowę o prowadzenie PPK. Ponadto, art. 134 ust. 3 ustawy o PPK stanowi, że umowy o zarządzanie podmiot zatrudniający zawiera nie później niż 10 dni roboczych przed upływem terminu, o którym mowa w ust. 2 (termin zawarcia umowy o prowadzenie PPK).

Oznacza to, że niezbędne jest zachowanie okresu co najmniej 10 dni roboczych pomiędzy datą zawarcia umowy o prowadzenie PPK i umowy o zarządzanie PPK. Innymi słowy, umowę o prowadzenie PPK zawiera się po upływie co najmniej 10 dni roboczych po zawarciu umowy o zarządzanie PPK. Umów tych nie można zawrzeć tego samego dnia.

7. Czy dla zwolnienia podmiotu zatrudniającego z obowiązku tworzenia PPK wymagane jest ciągle posiadanie 25% partycypacji w pracowniczym programie emerytalnym (dalej: PPE)?

Przepisów ustawy o PPK, jak stanowi art. 133 ust. 1 tej ustawy, może nie stosować podmiot zatrudniający, który w ustalonym w zależności od liczby osób zatrudnionych zgodnie z art. 134 ust. 1 terminie rozpoczęcia przestrzegania przez niego ustawy, spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) prowadzi PPE, w którym uczestniczy co najmniej 25% osób zatrudnionych,
- 2) nalicza i odprowadza składki podstawowe do PPE w wysokości co najmniej 3,5% wynagrodzenia w rozumieniu ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o pracowniczych programach emerytalnych (dalej: ustawa o PPE).

Wskazany przepis pozwala zatem zwolnić się podmiotowi zatrudniającemu z obowiązków przewidzianych ustawą o PPK, o ile wypełnia przywołane obowiązki wynikające z ustawy o PPE. Stan zatrudnienia, ustalany według dnia wskazanego w art. 134 ust. 1 pkt 1-3 ustawy o PPK (31 grudnia 2018 r., 30 czerwca 2019 r., 31 grudnia 2019 r.) ma znaczenie dla określenia terminu stosowania ustawy o PPK do konkretnego podmiotu zatrudniającego (1 lipca 2019 r., 1 stycznia 2020 r., 1 lipca 2020 r. albo 1 stycznia 2021 r.), natomiast stan partycypacji w PPE ustalany w tym terminie (1 lipca 2019 r., 1 stycznia 2020 r., 1 lipca 2020 r., 1 stycznia 2021 r. itd. tj. 1 stycznia i 1 lipca w kolejno następujących po sobie latach) – dla wyłączenia obowiązku stosowania ustawy o PPK.

Do podmiotu zatrudniającego, który na warunkach wskazanych w art. 133 ust. 1 ustawy o PPK, zamiast PPK prowadzi PPE, przepisy tej ustawy, jak stanowi art. 131 ust. 2, stosuje się w przypadku:

- 1) zawieszenia naliczania i odprowadzania składek podstawowych do PPE w okresie przekraczającym 90 dni;
- 2) ograniczenia wysokości odprowadzanych składek podstawowych do PPE poniżej 3,5% wynagrodzenia w rozumieniu ustawy o PPE;
- 3) likwidacji PPE;
- 4) opóźnienia w odprowadzaniu składek podstawowych do PPE przekraczającego 90 dni, które wynikało z celowego działania podmiotu zatrudniającego;
- 5) gdy według stanu na dzień 1 stycznia albo 1 lipca danego roku w PPE uczestniczy mniej niż 25% osób zatrudnionych w tym podmiocie.

Mając powyższe na uwadze, dla podmiotu, który według stanu na dzień 31 grudnia 2018 r. zatrudnia co najmniej 250 osób zatrudnionych nie powstanie obowiązek stosowania od 1 lipca 2019 r. ustawy o PPK, jeżeli w dniu tym spełnia ww. przesłanki dotyczące PPE, tj. prowadzi PPE, w którym uczestniczy co najmniej 25% osób zatrudnionych, a naliczane i odprowadzane przez niego składki podstawowe do PPE wynoszą co najmniej 3,5% wynagrodzenia w rozumieniu ustawy o PPE.

Stan partycypacji w PPE warunkujący zwolnienie ze stosowania ustawy o PPK, ustalany będzie następnie według stanu na dzień 1 stycznia 2020 r., 1 lipca 2020 r. i 1 stycznia 2021 r. itd. tj. 1 stycznia i 1 lipca w kolejno następujących po sobie latach. Na

stosowanie ustawy o PPK do podmiotu zatrudniającego wyłączonego spod jej reżimu w związku ze spełnianiem warunków dotyczących prowadzenia PPE, pozwoli zaistnienie jednej z przesłanek wymienionych w art. 133 ust. 2 ustawy o PPK. W takim przypadku ustawa o PPK w stosunku do tego podmiotu zatrudniającego zacznie obowiązywać w terminie oznaczonym w art. 133 ust. 2. W związku z tym, że termin określony według art. 133 ust. 2 zastąpi termin, o którym mowa w art. 134 ust. 1, to umowy o prowadzenie PPK i umowa o zarządzanie PPK powinny być zawarte w terminach, o których mowa odpowiednio w art. 134 ust. 2 i 3 oraz art. 16 ust. 1 i art. 8 ust. 1 ustawy o PPK.

8. Czy wymóg 25% partycypacji w PPE jest spełniony, jeśli do PPE przystąpiło co najmniej 25% osób zatrudnionych w danym podmiocie niezależnie od terminu, w którym te osoby przystąpiły do PPE i niezależnie od tego, czy na dzień objęcia podmiotu zatrudniającego przepisami ustawy o PPK osoby te nadal są uczestnikami PPE?

Z przepisu art. 133 ust. 1 ustawy o PPK wynika wprost, że weryfikacja warunków, na mocy których podmiot zatrudniający uzyskuje zwolnienie z obowiązku tworzenia PPK jest dokonywana na dzień objęcia tego podmiotu obowiązkiem ustawowym z art. 134 ust. 1.

Art. 133 ust. 1 ustawy o PPK przewiduje trzy warunki, jakie podmiot zatrudniający powinien obligatoryjnie spełniać:

- 1) prowadzić w dniu, o którym mowa w art. 134 ust. 1 PPE;
- 2) naliczać i odprowadzać składki podstawowe w rozumieniu ustawy o PPE w wysokości co najmniej 3,5% wynagrodzenia w rozumieniu art. 2 ust. 1 pkt 15 tej ustawy, co oznacza, że umowa zakładowa zawarta przez pracodawcę z reprezentacją pracowników powinna przewidywać wysokość składki podstawowej na poziomie co najmniej 3,5% wynagrodzenia w rozumieniu art. 2 ust. 1 pkt 15 ustawy o PPE oraz, że podmiot zatrudniający powinien naliczyć i odprowadzić składki podstawowe co najmniej za jeden okres wynikający z umowy zakładowej za wszystkie osoby będące uczestnikami PPE, za które zgodnie z umową zakładową był obowiązany naliczyć i odprowadzić składki za ten okres;
- 3) w PPE uczestniczy co najmniej 25% osób zatrudnionych w danym podmiocie zatrudniającym, co oznacza, że w dniu, o którym mowa w art. 134 ust. 1 podmiot zatrudniający powinien porównać ogólną liczbę osób zatrudnionych z liczbą osób zatrudnionych, które przystąpiły do PPE i wskaźnik ten powinien wynosić nie mniej niż 25%.

W liczbie osób zatrudnionych, które są uczestnikami PPE nie należy uwzględniać osób, które kiedykolwiek przystąpiły do programu PPE i na dzień dokonywania weryfikacji nie są już zatrudnione w danym podmiocie zatrudniającym.

Weryfikacji należy dokonywać na dzień określony w art. 134 ust. 1 ustawy o PPK.

9. Czy umowa o zarządzanie PPK może zostać wypowiedziana przez instytucję finansową?

Tak. Umowa o zarządzanie PPK może zostać wypowiedziana zarówno przez instytucję finansową, jak i przez podmiot zatrudniający. Ustawa o PPK zastrzega wyłącznie dla podmiotu zatrudniającego szczególne warunki, które powinien spełnić w przypadku wypowiedzenia umowy o zarządzanie PPK.

10. Jak wygląda kwestia odpowiedzialności podmiotu zatrudniającego w przypadku błędnego ustalenia liczby osób zatrudnionych, a co za tym idzie zawarcia umowy o zarządzanie PPK w terminie przewidzianym dla innej grupy podmiotów?

Jeżeli podmiot zatrudniający np. błędnie zakwalifikuje umowy cywilnoprawne stanowiące tytuł do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych, jako umowy o dzieło lub pomyli się w liczeniu przy ustalaniu liczby osób zatrudnionych, a co za tym idzie zawrze umowę o zarządzanie PPK, a następnie umowę o prowadzenie PPK w terminie późniejszym niż termin przewidziany dla danej grupy podmiotów, poniesie odpowiedzialność za niezawarcie umów w terminie. W takiej sytuacji podmiot zatrudniający będzie zobowiązany do naprawienia szkody (na zasadach ogólnych wynikających z Kodeksu cywilnego), jaką uczestnik PPK poniósł w związku z niezawarciem w terminie tych umów, a w konsekwencji nieotrzymaniem wpłaty powitalnej, dopłaty rocznej, wpłat finansowanych przez podmiot zatrudniający, a także zysków, jakie mogłyby przynieść wpłaty do PPK, gdyby umowy te były zawarte, a wpłaty do PPK naliczone oraz przekazane na rachunek PPK osoby zatrudnionej w terminach wynikających z przepisów prawa. Jeżeli podmiot zatrudniający zawrze umowę o zarządzanie PPK, a następnie umowę o prowadzenie PPK w terminie wcześniejszym, przewidzianym dla innej grupy podmiotów, to należy przyjąć, że wpłaty do PPK za ten okres są nienależne i podlegają zwrotowi na rzecz finansującego daną wpłatę.

11. W jaki sposób powinna być zawarta umowa o zarządzanie PPK? Czy umowa o zarządzanie PPK musi zostać podpisana podpisem elektronicznym?

Zgodnie z art. 7 ust. 2 ustawy o PPK umowa o zarządzanie PPK jest zawierana z instytucją finansową w postaci elektronicznej pozwalającej na utrwalenie jej treści na trwałym nośniku. Z powyższego wynika, iż ustawodawca nie określił wymaganej formy zawarcia umowy o zarządzanie PPK, wskazując jedynie rodzaj nośnika informacji, na którym utrwalona powinna zostać treść umowy.

W związku z tym przyjąć należy, iż umowa o zarządzanie PPK może zostać zawarta w dowolnej formie dopuszczalnej na gruncie Kodeksu cywilnego, jednak jej treść powinna móc zostać utrwalona na trwałym nośniku w postaci elektronicznej. Ustawa o PPK nie wymaga tym samym, aby umowa o zarządzanie zawarta była w formie elektronicznej do zachowania której, zgodnie z art.78 (1) § 1 k.c. niezbędne jest złożenie oświadczenia woli w postaci elektronicznej i opatrzenie go kwalifikowanym podpisem elektronicznym. Umowa o zarządzanie PPK może być zatem zawarta w dowolnej formie dopuszczalnej na gruncie Kodeksu cywilnego i utrwalona np. na nośniku USB, płycie CD, ale też w formacie pliku PDF przekazany drogą mailową.

12. Czy dla zwolnienia z obowiązku tworzenia PPK w związku z prowadzeniem PPE wymagane jest naliczenie i odprowadzenie składek do PPE w wysokości 3,5% przed dniem objęcia podmiotu zatrudniającego reżimem ustawy o PPK za co najmniej 25% osób zatrudnionych?

Art. 133 ust. 1 ustawy o PPK przewiduje trzy warunki, jakie podmiot zatrudniający powinien obligatoryjnie spełniać w celu wyłączenia obowiązku tworzenia PPK, tj.:

- 1) prowadzić w dniu, o którym mowa w art. 134 ust. 1 ustawy o PPK pracowniczy program emerytalny;
- 2) naliczać i odprowadzać składki podstawowe w rozumieniu ustawy o PPE w wysokości co najmniej 3,5% wynagrodzenia w rozumieniu art. 2 pkt 15 tej ustawy, co oznacza, że umowa zakładowa zawarta przez podmiot zatrudniający z reprezentacją pracowników powinna przewidywać wysokość składki podstawowej na poziomie co najmniej 3,5% wynagrodzenia w rozumieniu ustawy o PPE;
- 3) w PPE uczestniczy co najmniej 25% osób zatrudnionych w danym podmiocie zatrudniającym co oznacza, że w dniu, o którym mowa w art. 134 ust. 1 ustawy o PPK podmiot zatrudniający powinien porównać ogólną liczbę osób zatrudnionych z liczbą osób zatrudnionych, które przystąpiły do PPE i wskaźnik ten powinien wynosić nie mniej niż 25%.

Powyższe oznacza, że w celu wyłączenia obowiązku tworzenia PPK konieczne jest przed dniem, w którym zgodnie z ustawą o PPK przepisy tej ustawy będą miały zastosowanie do podmiotu zatrudniającego:

- 1) wpisanie podmiotu zatrudniającego do rejestru PPE,
- 2) przystąpienie do programu PPE co najmniej 25% osób zatrudnionych w tym podmiocie zatrudniającym,
- 3) naliczenie i odprowadzenie składki podstawowej na poziomie co najmniej 3,5% wynagrodzenia w rozumieniu ustawy o PPK co najmniej za jeden okres wynikający z umowy zakładowej za wszystkich uczestników PPE, za których zgodnie z umową zakładową był obowiązany naliczyć i odprowadzić składki za ten okres.

13. Czy w związku ze zmianą ustawy o PPK w zakresie definicji osoby zatrudnionej, podmioty zatrudniające powinny dokonać ustalenia stanu zatrudnienia, od którego zależy termin objęcia ich reżimem ustawy o PPK z uwzględnieniem aktualnego stanu prawnego?

Tak. W związku z tym, że zmiana ustawy o PPK w zakresie definicji osoby zatrudnionej wprowadzona ustawą z dnia 16 maja 2019 r. o zmianie ustawy o pracowniczych planach kapitałowych, ustawy o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych oraz ustawy – Prawo bankowe obowiązuje od 25 czerwca 2019r., wszystkie podmioty zatrudniające zobowiązane są do ustalenia liczby osób zatrudnionych, o której mowa w art. 134 ust. 1 ustawy o PPK zgodnie z aktualnym stanem prawnym.

- 14. Kto i w jakim terminie jest zobligowany do zawarcia umowy o zarządzanie PPK, a następnie umowy o prowadzenie PPK, jeżeli podmiot zatrudniający nie ma siedziby na terenie Polski, w sytuacji gdy: a) podmiot zatrudniający wystąpił o nadanie identyfikatora NIP, a następnie dokonał zgłoszenia w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych (dalej: ZUS) na dokumencie ZUS ZPA (tj. zgłoszenia płatnika składek), b) pracownik przejął obowiązki zagranicznego pracodawcy i dokonał w ZUS zgłoszenia siebie, jako płatnika składek?**

Należy przyjąć, że jeśli podmiot ten będzie spełniał wskazaną w ustawie o PPK definicję podmiotu zatrudniającego, powinien zawrzeć umowę o zarządzanie PPK, a następnie umowę o prowadzenie PPK, w terminach wynikających z art. 134 ustawy o PPK. Zgodnie natomiast z treścią art. 5 ustawy o PPK podmiot zatrudniający, który nie ma siedziby lub miejsca zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, może uzgodnić z osobą zatrudnioną, w drodze umowy zawartej w formie pisemnej pod rygorem nieważności, że spoczywające na nim obowiązki wynikające z ustawy o PPK będą wypełniane w jego imieniu przez tę osobę zatrudnioną w okresie jej zatrudnienia w tym podmiocie zatrudniającym. Oznacza to, że pracownik, który przejął na siebie obowiązki zagranicznego pracodawcy i dokonał w ZUS zgłoszenia siebie jako płatnika składek, będzie zobowiązany na warunkach wynikających z umowy zawartej z pracodawcą również do zawarcia umowy o zarządzanie PPK, a następnie umowy o prowadzenie PPK. Umowy powinny zostać zawarte w terminach przewidzianych dla podmiotów wymienionych w art. 134 ust. 1 pkt 4) ustawy o PPK.

- 15. Jak należy rozumieć użyte w art. 106 i 108 ustawy o PPK pojęcie „fundusz wynagrodzeń”?**

Przepisy ustawy o PPK nie zawierają definicji pojęcia „fundusz wynagrodzeń”. Posiłkując się jednak definicją wynagrodzenia z art. 2 ust. 1 pkt 40 ustawy o PPK należy przyjąć, że przez fundusz taki rozumie się sumę (w danym roku obrotowym) podstaw wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe osób zatrudnionych, z wyłączeniem podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe osób przebywających na urlopie wychowawczym oraz pobierających zasiłek macierzyński lub zasiłek w wysokości zasiłku macierzyńskiego.

- 16. Czy mikroprzedsiębiorca, któremu wszystkie osoby zatrudnione złożą deklarację rezygnacji z dokonywania wpłat do PPK powinien zawrzeć umowę o zarządzanie PPK? Co w sytuacji, w której część osób zatrudnionych, która uprzednio złożyła takie deklaracje, złoży wnioski o dokonywanie wpłat do PPK?**

Nie, zgodnie z art. 13 ust. 1 pkt 1 ustawy o PPK przepisów ustawy o PPK nie stosuje się do mikroprzedsiębiorcy, jeżeli wszystkie osoby zatrudnione złożą temu podmiotowi deklarację rezygnacji z dokonywania wpłat do PPK. W takiej sytuacji podmiot zatrudniający nie powinien zawierać umowy o zarządzanie PPK. Jeżeli osoba zatrudniona, która uprzednio złożyła deklarację rezygnacji z dokonywania wpłat do PPK złoży wniosek o dokonywanie wpłat do PPK, podmiot zatrudniający będzie zobowiązany do utworzenia PPK.

17. Czy pracownika przebywającego na urlopie bezpłatnym należy uwzględnić przy ustalaniu stanu zatrudnienia, od którego zależy termin objęcia podmiotu zatrudniającego reżimem ustawy o PPK?

Osobą zatrudnioną w rozumieniu art. 2 ust. 1 pkt 18 ustawy o PPK jest pracownik przebywający na urlopie bezpłatnym w dniu, na który ustala się stan zatrudnienia, od którego uzależniony jest termin objęcia danego podmiotu zatrudniającego reżimem ustawy o PPK, jeżeli w miesiącu, w którym ustalany jest stan zatrudnienia uzyskał ze stosunku pracy przychód, który stanowi podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe.

II. Umowa o prowadzenie PPK

- 1. Jak ustalać okres 3-miesięcznego zatrudnienia określony w art. 16 ust. 1 ustawy o PPK? Przykład: Osoba została zatrudniona ponownie w danym podmiocie zatrudniającym (+250) w dniu 3 sierpnia 2019 r. W pierwszym półroczu 2019 roku wykonywała pracę na rzecz tego podmiotu przez okres 3 miesięcy. Czy należy ustalić okres zatrudnienia od 1 lipca 2019 r., czy uwzględnić również okresy wcześniejsze? Czy okres zatrudnienia, o którym mowa m.in. w art. 16 ustawy o PPK, dla umów o pracę będzie liczony „potocznie”?**

Zgodnie z art. 134 ust. 2 ustawy o PPK, okres zatrudnienia nie ma znaczenia w przypadku osób zatrudnionych w danym podmiocie zatrudniającym w dniu, od którego znajduje do tego podmiotu zastosowanie ustawa o PPK. Tym samym, w podmiotach zatrudniających, które zatrudniają co najmniej 250 osób zatrudnionych według stanu na dzień 31 grudnia 2018 r. - dla osób pozostających w zatrudnieniu w dniu 1 lipca 2019 roku w tym podmiocie, termin zawarcia umowy o prowadzenie PPK nie jest zależny od upływu 3-miesięcznego okresu zatrudnienia w tym podmiocie. Natomiast dla każdej osoby zatrudnionej po dacie, od której dany podmiot zatrudniający ma obowiązek stosować ustawę o PPK, umowa o prowadzenie PPK zawierana jest po upływie 3 miesięcznego okresu zatrudnienia w danym podmiocie zatrudniającym (art. 16 ust. 1 ustawy o PPK). Na podstawie art. 16 ust. 2 ustawy o PPK do okresu zatrudnienia, o którym mowa powyżej, wlicza się okresy zatrudnienia z poprzednich 12 miesięcy, które miały miejsce w tym podmiocie zatrudniającym, a także okresy zatrudnienia w innych podmiotach zatrudniających, jeżeli z mocy odrębnych przepisów podmiot zatrudniający jest następcą prawnym w stosunkach prawnych nawiązanych przez podmiot zatrudniający, który poprzednio zatrudniał osobę zatrudnioną.

Dla osób zatrudnionych po dniu objęcia danego podmiotu zatrudniającego przepisami ustawy o PPK, zgodnie z art. 134 ust. 1 tej ustawy, do terminu zawarcia przez niego umowy o prowadzenie PPK (okres przejściowy), art. 16 tej ustawy będzie miał zastosowanie tylko jeśli chodzi o wymóg posiadania przez osobę zatrudnioną określonego w tym przepisie okresu zatrudnienia. Termin na zawarcie umowy o prowadzenie ustalany dla nich będzie natomiast zgodnie z art. 134 ust. 2 ustawy o PPK (będzie taki sam jak dla osób zatrudnionych w danym podmiocie zatrudniającym w dniu, w którym ustawa zaczyna mieć do niego zastosowanie).

W zakresie sposobu obliczania 3-miesięcznego okresu zatrudnienia, o którym mowa w art. 16 ust. 2 ustawy o PPK, wskazać należy na dyspozycję art. 110 Kodeksu cywilnego, który w przypadku braku regulacji określającej sposób obliczania terminu oznaczonego ustawą, nakazuje stosować w tym zakresie przepisy Kodeksu cywilnego (szersze wyjaśnienia patrz: Rozdział II pkt 10).

2. Czy obowiązek identyfikacji osób, w imieniu których podmiot zatrudniający powinien zawrzeć umowę o prowadzenie PPK, będzie spoczywał na podmiocie zatrudniającym, który będzie aktualizował listę uczestników stanowiącą załącznik do tej umowy?

Przepisy ustawy o PPK zobowiązują podmiot zatrudniający do zawierania w imieniu i na rzecz osób zatrudnionych umów o prowadzenie PPK. Wobec powyższego zasadnym jest przyjęcie, że identyfikacja osób zatrudnionych będzie leżała po stronie podmiotu zatrudniającego.

3. Czy uczestnik PPK będzie składał wnioski do instytucji finansowej za pośrednictwem własnego konta internetowego na Portalu PPK?

Uczestnik nie będzie posiadał możliwości wykorzystywania indywidualnego konta internetowego na Portalu PPK do składania wniosków do instytucji finansowej. Wnioski powinny być przekazywane przez uczestnika bezpośrednio do instytucji finansowej. Sposób, w jaki powinny być przekazywane, powinien wynikać z postanowień umowy o prowadzenie PPK.

4. Czy dla zawarcia umowy o prowadzenie PPK obligatoryjną daną identyfikującą uczestnika PPK jest jego adres poczty elektronicznej i numer telefonu?

Nie. Adres poczty elektronicznej i numer telefonu nie stanowią obligatoryjnych danych uczestnika PPK, których podanie jest niezbędne do zawarcia w jego imieniu i na jego rzecz umowy o prowadzenie PPK.

5. Jaką datę uznaje się za datę zawarcia umowy o prowadzenie PPK?

Za datę zawarcia umowy o prowadzenie PPK należy uznać datę przyjęcia przez instytucję finansową oświadczenia woli złożonego przez podmiot zatrudniający w imieniu i na rzecz osoby zatrudnionej bez zastrzeżenia zmiany lub uzupełnienia jego treści. W związku z tym, że umowa o prowadzenie PPK ma indywidualny charakter w odniesieniu do poszczególnych osób zatrudnionych w danym podmiocie zatrudniającym, zawarcie umowy o prowadzenie PPK dla poszczególnych osób może nastąpić w innej dacie tj.:

1) datą zawarcia umowy o prowadzenie PPK w odniesieniu do osób zatrudnionych, w imieniu i na rzecz których podmiot zatrudniający zawrze umowę o prowadzenie PPK w terminie wynikającym z art. 134 ustawy o PPK – jest data przyjęcia przez instytucję finansową oświadczenia woli złożonego przez podmiot zatrudniający w imieniu i na rzecz osoby zatrudnionej (uczestników wskazanych na liście osób, o której mowa w art. 14 ust. 1 zdanie drugie ustawy o PPK),

2) datą zawarcia umowy o prowadzenie PPK w odniesieniu do osób zatrudnionych, w imieniu i na rzecz których podmiot zatrudniający zawrze umowę o prowadzenie PPK zatrudnianych w trakcie funkcjonowania PPK w tym podmiocie zatrudniającym – jest data przyjęcia przez instytucję finansową oświadczenia woli złożonego przez podmiot zatrudniający w imieniu i na rzecz tych osób zatrudnionych (np. w postaci pliku zgłoszeniowego, jeżeli strony umowy tak uzgodniły),

3) w stosunku do osób, o których mowa w art. 17 ustawy o PPK, wobec których podmiot zatrudniający nie wywiązał się z obowiązku zawarcia umowy w terminie

wynikającym z przepisów ustawy o PPK- datą powstania z mocy prawa stosunku prawnego wynikającego z umowy o prowadzenie PPK będzie pierwszy dzień po 10-tym dniu miesiąca następującego po upływie 3 miesięcy okresu zatrudnienia (np. zatrudnienie – 1 stycznia, powstanie stosunku prawnego wynikającego z umowy o prowadzenie PPK – 11 kwietnia, o ile nie było przerw w zatrudnieniu).

6. Czy osoby zatrudnione, które ukończyły 70. rok życia, mogą przystąpić do PPK?

Nie. Osoby, które ukończyły 70. rok życia, nie mogą przystąpić do PPK.

7. Na jaki dzień weryfikować wiek osób zatrudnionych pozostających w dniu 1 lipca 2019 r. w zatrudnieniu danym podmiocie zatrudniającym (250+)?

Wiek osób pozostających w zatrudnieniu w dniu 1 lipca 2019 r. należy weryfikować na dzień objęcia danego podmiotu zatrudniającego reżimem ustawy o PPK, a następnie na dzień zawarcia w imieniu i na rzecz tych osób umowy o prowadzenie PPK.

8. Czy umowy o prowadzenie PPK będą umowami zawieranymi na odległość i w związku z tym zastosowanie do nich znajdą postanowienia ustawy z 30 maja 2014 r. o prawach konsumenta?

Tak. Umowy o prowadzenie PPK to umowy zawierane na odległość, co wynika z art. 4 ust. 2 ustawy z dnia 30 maja 2014 r. o prawach konsumenta. Jednakże należy mieć na uwadze, że ustawa o PPK jest regulacją szczególną w stosunku do ustawy o prawach konsumenta i z tego względu ustawa o prawach konsumenta powinna być stosowana wyłącznie wtedy, jeśli nie będzie to sprzeczne z przepisami ustawy o PPK.

9. Czy za dzień zawarcia umowy o prowadzenie PPK należy uznać dzień, w którym instytucja finansowa potwierdziła przyjęcie listy uczestników?

Zgodnie z art. 70 Kodeksu cywilnego do zawarcia umowy o prowadzenie PPK nie jest wymagane otrzymanie przez podmiot zatrudniający oświadczenia instytucji finansowej o przyjęciu oferty, a wystarczające jest samo przyjęcie tej oferty. To oznacza, że taka umowa zostaje zawarta w chwili przyjęcia oświadczenia woli przez instytucję finansową, czego potwierdzeniem będzie już samo przystąpienie do wykonania umowy i brak zastrzeżeń ze strony instytucji finansowej co do treści oświadczenia woli skierowanego przez podmiot zatrudniający.

Nie ma jednak przeszkód, żeby instytucja finansowa potwierdzała podmiotowi zatrudniającemu datę przyjęcia jego oświadczenia woli, która będzie równoznaczna z datą zawarcia umowy o prowadzenie PPK. Nie ma znaczenia dla ustalenia daty zawarcia umowy, kiedy takie potwierdzenie otrzyma podmiot zatrudniający. Istotne jest natomiast, z jaką datą instytucja przyjęła oświadczenie woli, a to, w jaki sposób ta data będzie ustalana, powinno wynikać z treści umowy o zarządzanie PPK. Tym samym dla ustalenia daty zawarcia umowy o prowadzenie PPK istotna jest data przyjęcia oświadczenia woli podmiotu zatrudniającego, a nie data potwierdzenia przez instytucję finansową przyjęcia listy uczestników.

10. Jak ustalać 3-miesięczny okres zatrudnienia uprawniający do uczestnictwa w PPK w przypadku osób zatrudnionych będących pracownikami lub zleceniobiorcami?

W zakresie sposobu obliczania 3-miesięcznego okresu zatrudnienia, o którym mowa w art. 16 ust. 1 ustawy o PPK, wskazać należy na dyspozycję art. 110 k.c., który w przypadku braku regulacji określającej sposób obliczania terminu oznaczonego ustawą, każe stosować w tym zakresie przepisy Kodeksu cywilnego. Zgodnie z art. 114 k.c. jeżeli termin jest oznaczony w miesiącach, a ciągłość terminu nie jest wymagana, miesiąc liczy się za trzydzieści dni. Zasadne jest zatem przyjęcie, że okres 3 miesięcy, o którym mowa w art. 16 ust. 1 ustawy o PPK, oznacza 90 dni.

Ewentualne przyjęcie, że okres zatrudnienia należy liczyć, w przypadku umów regulowanych Kodeksem pracy – zgodnie z przepisami prawa pracy, a w przypadku umów regulowanych Kodeksem cywilnym – zgodnie z przepisami prawa cywilnego, wymaga wskazania przepisów, z których wynika to rozróżnienie. Zauważenia bowiem wymaga, że art. 300 k.p. w sprawach nieunormowanych przepisami prawa pracy każe do stosunku pracy stosować odpowiednio przepisy Kodeksu cywilnego, jeżeli nie są one sprzeczne z zasadami prawa pracy. Przepis ten stanowi więc uzasadnienie dla przyjęcia do obliczania okresu zatrudnienia na podstawie stosunków regulowanych Kodeksem pracy zasad wynikających z Kodeksu cywilnego.

11. Jak należy rozumieć sformułowanie „nie później niż do 10 dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym upłynął termin 3 miesięcy zatrudnienia” występujące w art. 16 ust. 1 ustawy o PPK?

Zgodnie z art. 16 ustawy o PPK podmiot zatrudniający zawiera umowę o prowadzenie PPK w imieniu i na rzecz osoby zatrudnionej po upływie trzeciego miesiąca zatrudnienia w podmiocie zatrudniającym, nie później niż do 10. dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym upłynął termin 3 miesięcy zatrudnienia, chyba że osoba zatrudniona zadeklaruje przed upływem tego terminu niedokonywanie wpłat do PPK, na podstawie deklaracji, złożonej w formie pisemnej podmiotowi zatrudniającemu, albo przestanie być w stosunku do tego podmiotu zatrudniającego osobą zatrudnioną. Oznacza to, że jeśli osobie zatrudnionej 3-miesięczny okres zatrudnienia minie np. 20 grudnia, to umowę o prowadzenie PPK podmiot zatrudniający powinien zawrzeć w jej imieniu i na jej rzecz najpóźniej do 10 stycznia.

12. W jakim terminie należy zawrzeć umowę o prowadzenie PPK w imieniu i na rzecz osoby zatrudnionej, która na pierwszy dzień ponownego zatrudnienia w danym podmiocie zatrudniającym spełnia warunek 3 miesięcy zatrudnienia w tym podmiocie zatrudniającym?

Zgodnie z treścią art. 16 ust. 1 i 2 ustawy o PPK podmiot zatrudniający zawiera umowę o prowadzenie PPK w imieniu i na rzecz osoby zatrudnionej po upływie trzeciego miesiąca zatrudnienia w podmiocie zatrudniającym, nie później niż do 10. dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym upłynął termin 3 miesięcy zatrudnienia. Do okresu zatrudnienia wlicza się okresy zatrudnienia z poprzednich 12 miesięcy, które miały miejsce w tym podmiocie zatrudniającym. Termin zawarcia umowy o prowadzenie PPK w imieniu i na rzecz osoby, która przed ponownym zatrudnieniem była zatrudniona w tym podmiocie przez co najmniej 3 miesiące w okresie 12 miesięcy poprzedzających pierwszy dzień ponownego zatrudnienia, należy

ustalić przyjmując, że miesiąc, w którym osoba ta jest ponownie zatrudniana jest miesiącem, w którym upłynął okres 3 miesięcy zatrudnienia. Tym samym, umowę o prowadzenie PPK należy zawrzeć nie później niż do 10. dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym osoba została ponownie zatrudniona w danym podmiocie zatrudniającym.

13. Czy do ustalenia okresu zatrudnienia, o którym mowa w art. 16 ustawy o PPK należy wliczać okresy zatrudnienia, podczas których osoba zatrudniona podlegała dobrowolnie do ubezpieczeń społecznych oraz okresy zatrudnienia na podstawie innego tytułu do ubezpieczeń niż tytuły wymienione w art. 2 ust. 1 pkt 18 ustawy o PPK?

Do okresu zatrudnienia, o którym mowa w art. 16 ustawy o PPK nie należy wliczać okresów zatrudnienia, podczas których osoba zatrudniona podlegała dobrowolnie do ubezpieczeń społecznych oraz okresów zatrudnienia na podstawie innego tytułu do ubezpieczeń niż tytuły wymienione w art. 2 ust. 1 pkt 18 ustawy PPK. Osoby podlegające dobrowolnie ubezpieczeniom społecznym oraz osoby podlegające obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym na podstawie innych tytułów niż wymienione w katalogu art. 2 ust. 1 pkt 18 ustawy o PPK nie spełniają definicji osoby zatrudnionej, do której odwołuje się art. 2 ust. 1 pkt 15 ustawy o PPK definiującej okres zatrudnienia.

14. Jaki jest termin zawarcia umowy o prowadzenie PPK dla pozostającego w zatrudnieniu młodocianego pracownika, po ukończeniu przez niego 18. roku życia?

Termin na zawarcie umowy o prowadzenie PPK należy liczyć od dnia uzyskania przez taką osobę statusu osoby zatrudnionej w rozumieniu ustawy o PPK.

15. Czy z mocy prawa powstaje stosunek prawny wynikający z umowy o prowadzenie PPK w sytuacji, w której umowa o prowadzenie PPK nie została zawarta przez podmiot zatrudniający, który nie posiadał wiedzy o utracie przez osobę zatrudnioną statusu studenta i w związku z tym uzyskaniem przez nią tytułu do objęcia obowiązkowymi ubezpieczeniami społecznymi?

Tak. W takiej sytuacji, na podstawie art. 17 ustawy o PPK z mocy prawa powstaje stosunek prawny wynikający z umowy o prowadzenie PPK.

16. Od kiedy obowiązuje wniosek złożony przez osobę, która ukończyła 55 lat o zawarcie w jej imieniu i na jej rzecz umowy o prowadzenie PPK?

Podmiot zatrudniający niezwłocznie po otrzymaniu takiego wniosku powinien zawrzeć umowę o prowadzenie PPK w imieniu i na rzecz takiej osoby zatrudnionej. W okresie przejściowym dopuszczalne jest zawarcie umowy o prowadzenie PPK w imieniu i na rzecz takiej osoby w najpóźniejszym przewidzianym ustawowo terminie na zawarcie takiej umowy, tj. 12 listopada 2019 roku dla podmiotów objętych reżimem ustawy o PPK od 1 lipca 2019 r. i odpowiednio dla pozostałych podmiotów – 11 maja 2020 roku, 10 listopada 2020 roku, 10 maja 2021 roku.

17. Czy ochrona ubezpieczeniowa jest zawieszona w przypadku braku wynagrodzenia osoby zatrudnionej, a co za tym idzie braku wpłat do PPK w związku z długotrwałą nieobecnością w pracy?

Tak. W przypadkach, gdy wpłaty na rachunek PPK nie są dokonywane, ochrona ubezpieczeniowa jest zawieszona.

18. Czy instytucja finansowa może wymagać wskazania na liście osób przystępujących do PPK rodzaju dokumentu tożsamości oraz jego serii i numeru w przypadku osoby posiadającej numer PESEL?

Dla zawarcia umowy o prowadzenie PPK nie jest konieczne przekazanie instytucji finansowej przez podmiot zatrudniający rodzaju dokumentu tożsamości osoby posiadającej numer PESEL, w imieniu i na rzecz której umowa ta jest zawierana oraz jego serii i numeru. W związku z powyższym, w celu wypełnienia obowiązków wynikających z ustawy o PPK związanych z zawarciem umowy o prowadzenie PPK, w przypadku zawierania umowy o prowadzenie PPK w imieniu i na rzecz osoby zatrudnionej posiadającej numer PESEL, podmiot zatrudniający nie ma obowiązku wskazania instytucji finansowej dokumentu potwierdzającego tożsamość tej osoby, ani też jego serii, czy numeru. Tym samym, instytucja finansowa z którą zawierana jest umowa o prowadzenie PPK, na potrzeby jej zawarcia może nie wymagać przekazania jej przez podmiot zatrudniający rodzaju dokumentu tożsamości oraz jego serii i numeru.

19. Czy w imieniu i na rzecz pracownika przebywającego na urlopie bezpłatnym należy zawrzeć umowę o prowadzenie PPK?

Jeżeli na dzień zawarcia umowy o prowadzenie PPK pracownik przebywa na urlopie bezpłatnym, ale w miesiącu, w którym zawierana jest umowa o prowadzenie PPK pracownik uzyskał ze stosunku pracy przychód, który stanowi podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, podmiot zatrudniający powinien zawrzeć w imieniu i na rzecz tej osoby umowę o prowadzenie PPK.

20. Czy umowa o prowadzenie PPK może zostać wypowiedziana?

Ustawa o PPK nie zawiera, z wyjątkiem art. 46 ust. 2, odniesień do możliwości wypowiedzenia umowy o prowadzenie PPK. Należy jednak przyjąć, że umowa taka jako umowa cywilnoprawna może być wypowiedziana lub rozwiązana. Niemniej, ze względu na specyficzny charakter tej umowy, określony w ustawie o PPK oraz zasady działania instytucji finansowej będącej stroną tej umowy, umowa ta nie może być wykonywana w sposób oderwany od przepisów ustawy, które określają ramy prawne oraz szczegółowe warunki prowadzenia działalności przez tą instytucję finansową. Zatem, umowa o prowadzenie PPK w zależności od tego, czy została zawarta z funduszem inwestycyjnym, funduszem emerytalnym, czy zakładem ubezpieczeń, będzie wykonywana przy uwzględnieniu ustawy z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjności (dalej: ustawa o funduszach inwestycyjnych), ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych albo ustawy z dnia 11 września 2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (ustawy sektorowe) i Kodeksu cywilnego.

Takie umiejscowienie regulacji dotyczących umowy o prowadzenie PPK w systemie prawa powoduje, że w odniesieniu do tej umowy swoboda stron w zakresie nawiązywania, ukształtowania, czy rozwiązania tej umowy doznaje ograniczenia w takim zakresie, w jakim byłoby to nie do pogodzenia z zasadami gromadzenia środków w PPK, przepisami ustaw sektorowych, czy Kodeksu cywilnego. Należy mieć na względzie również to, że sposób gromadzenia wpłacanych do PPK środków przez daną instytucję finansową odbywa się w reżimie ustawy sektorowej, do której stosowania ta instytucja finansowa jest obowiązana, a nadto, że zgodnie z ustawą o PPK gromadzenie środków na rachunkach PPK przez uczestnika PPK musi mieć swoją podstawę w umowie o prowadzenie PPK.

W funduszach emerytalnych członkostwo w funduszu wynika z faktu zawarcia umowy o prowadzenie PPK, a zatem, aby było możliwe zapisanie lub utrzymywanie jednostek rozrachunkowych na rachunku członka funduszu emerytalnego będącego funduszem zdefiniowanej daty lub w rejestrze członków tego funduszu musi istnieć umowa o prowadzenie PPK zawarta w imieniu i na rzecz tego członka.

Podobnie w przypadku Ubezpieczeniowych Funduszy Kapitałowych (dalej: UFK) będących funduszami zdefiniowanej daty. Ze względu na to, że umowa o prowadzenie PPK ma charakter indywidualnej umowy ubezpieczenia, bez istnienia tej umowy na rachunku PPK ubezpieczonego z danym UFK nie mogą być zapisane jednostki uczestnictwa.

W funduszach inwestycyjnych jednostki uczestnictwa funduszu zdefiniowanej daty mogą być zbywane tylko na rzecz osoby, w imieniu i na rzecz której podmiot zatrudniający zawarł umowę o prowadzenie PPK. W związku z tym w rejestrze uczestników, o którym mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy o funduszach inwestycyjnych, mogą być zapisane jednostki uczestników PPK. Zatem, aby środki uczestnika PPK mogły być zapisane na rachunku PPK, uczestnik PPK musi być stroną zawartej w jego imieniu i na jego rzecz umowy o prowadzenie PPK.

Ze względu na to, że art. 12 i 19 ustawy o PPK określające zasady postępowania podmiotu zatrudniającego w przypadku wypowiedzenia umowy o zarządzanie PPK przez podmiot zatrudniający oraz w przypadku podjęcia przez osobę zatrudnioną zatrudnienia w nowym podmiocie zatrudniającym, umożliwiają osobie zatrudnionej niewyrażenie zgody na złożenie przez podmiot zatrudniający w jego imieniu wniosku o wypłatę transferową i pozostawienie środków na jego rachunku PPK do czasu wypłaty, wypłaty transferowej i zwrotu, dla zagwarantowania tych praw uczestnika PPK konieczne jest dalsze istnienie umowy o prowadzenie PPK zawartej w imieniu i na rzecz tego uczestnika PPK. Rozwiązanie tej umowy spowodowałoby konieczność przekazania środków zgromadzonych na rachunku PPK temu uczestnikowi.

Trzeba jednak pamiętać, że ustawa o PPK określa w sposób ścisły sposoby oraz zasady, na jakich mogą być dokonywane wypłaty z rachunku PPK tj. wypłaty w sytuacjach określonych w art. 97, wypłaty transferowej w przypadkach określonych w art. 102, czy poprzez zwrot, o którym mowa w art. 105 ustawy. Co do zasady jednak takie działanie wymagałoby złożenia odpowiedniej dyspozycji przez uczestnika i mogłoby wiązać się z koniecznością uiszczenia przez niego podatku oraz pomniejszenia kwoty pochodzącej z umorzenia jednostek uczestnictwa lub jednostek rozrachunkowych zgodnie z art. 105 ust.2 ustawy o PPK. Zatem, ze względu na interes

uczestnika PPK umowa o prowadzenie PPK do czasu, gdy na rachunku PPK uczestnika otwartym w związku z zawarciem tej umowy zapisane są jednostki uczestnictwa albo jednostki rozrachunkowe, nie może być rozwiązana. Umowa o prowadzenie PPK może zostać natomiast rozwiązana, jeżeli na rachunku PPK uczestnika PPK nie będą zapisane jednostki uczestnictwa lub jednostki rozrachunkowe. Zasady wskazane powyżej mają zastosowanie do wszystkich instytucji finansowych będących funduszami zdefiniowanej daty. W przypadku zakładów ubezpieczeń zarządzających UFK będących funduszami zdefiniowanej daty, zakład ubezpieczeń nie może wypowiedzieć takiej umowy, bo brak jest przepisu prawa umożliwiającego wypowiedzenie tej umowy zakładowi ubezpieczeń (art. 830 §3 Kodeksu cywilnego).

III. Wpłaty do PPK

- 1. Czy nalicza się wpłaty do PPK w przypadku wypłaty wynagrodzenia po ustaniu zatrudnienia (np. premie roczne lub wynagrodzenia wypłacane do 10 dnia miesiąca, ale już po ustaniu zatrudnienia)?**

Ustanie zatrudnienia pozostaje bez wpływu na obowiązek naliczenia i dokonania wpłat do PPK. To oznacza, że należy naliczyć wpłaty do PPK od wynagrodzenia wypłacanego uczestnikowi PPK po ustaniu zatrudnienia, o ile przed jego wypłatą uczestnik nie złożył deklaracji rezygnacji z dokonywania wpłat do PPK. Jednakże w sytuacji, gdy po ustaniu zatrudnienia uczestnika PPK doszło do rozwiązania umowy o zarządzanie PPK zawartej z instytucją finansową, która jest stroną umowy o prowadzenie PPK zawartej w imieniu i na rzecz tego uczestnika PPK, podmiot zatrudniający nie będzie zobowiązany do naliczenia, pobrania i dokonania wpłat do PPK obliczonych od wynagrodzenia wypłaconego po rozwiązaniu umowy o zarządzanie PPK.

- 2. Firma zatrudniająca powyżej 250 osób zatrudnionych (według stanu na dzień 31.12.2018 r.) będzie zobowiązana utworzyć PPK w 2019 roku. Jeśli co miesiąc będzie zatrudniała nowe osoby zatrudnione i będą one składały rezygnację z dokonywania wpłat do PPK, to czy 4 lata na wznowienie wpłat do PPK mija z końcem 2023 roku, czy 4 lata należy liczyć indywidualnie dla każdej osoby zatrudnionej w zależności od jej stażu pracy?**

Rezygnacja z dokonywania wpłat do PPK złożona np. w czerwcu 2020 roku będzie skuteczna do 28 lutego 2023 roku. Do końca lutego 2023 roku podmiot zatrudniający powinien poinformować uczestnika PPK o wznowieniu dokonywania wpłat do PPK począwszy od 1 kwietnia 2023 roku. Jeżeli uczestnik po otrzymaniu tej informacji, ponownie zrezygnuje z dokonywania wpłat, składając podmiotowi zatrudniającemu deklarację rezygnacji z dokonywania wpłat, wpłaty do PPK nie będą dokonywane. Kolejne wznowienie dokonywania wpłat do PPK nastąpi od 1 kwietnia 2027 roku.

Wpłaty będą wznowiane co 4 lata począwszy od 1 kwietnia 2023 roku dla wszystkich osób, które złożyły deklarację rezygnacji z dokonywania wpłat do PPK. Nie dotyczy to osób, które po spełnieniu przez podmiot zatrudniający obowiązku informacyjnego w rozumieniu art. 23 ust. 5 ustawy o PPK ponownie złożyły deklarację rezygnacji z dokonywania wpłat do PPK.

- 3. Czy jeżeli podmiot zatrudniający nie finansuje wpłat do PPK w okresie przestoju ekonomicznego, a uczestnik PPK finansuje wpłaty do PPK, to pomimo tego, że wpłaty są finansowane przez uczestnika PPK ochrona ubezpieczeniowa pozostaje zawieszona?**

Nie. Jeżeli uczestnik PPK zadeklaruje, że będzie sam finansował wpłaty do PPK, pomimo wystąpienia przestanki z art. 25 ust. 4 ustawy o PPK po stronie podmiotu zatrudniającego, uczestnikowi nadal przysługuje ochrona ubezpieczeniowa.

4. Czy świadczenia inne niż wynagrodzenie w postaci pieniężnej (w naturze), np. wynajem mieszkania osobie zatrudnionej stanowią podstawę naliczenia wpłat do PPK?

W myśl § 1 rozporządzenia ministra pracy i polityki socjalnej z 18 grudnia 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, stanowi przychód w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych, osiągany z tytułu zatrudnienia, z zastrzeżeniem:

1) art. 18 ust. 2 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, który stanowi, że w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe osób wskazanych w art. 6 ust.1 pkt 1-3 nie uwzględnia się wynagrodzenia za czas niezdolności do pracy wskutek choroby lub odosobnienia w związku z chorobą zakaźną oraz zasiłków z ubezpieczeń społecznych,

2) § 2 ust. 1 ww. rozporządzenia, który wskazuje przychody niestanowiące podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe.

Za przychody m.in. ze stosunku pracy uważa się wszelkiego rodzaju wypłaty pieniężne oraz wartość pieniężną świadczeń w naturze bądź ich ekwiwalenty, bez względu na źródło finansowania tych wypłat i świadczeń. Wartość pieniężną świadczenia niepieniężnego (w naturze) ustala się na podstawie § 3 powołanego rozporządzenia. Wobec powyższego należy uznać, że wartość świadczeń w naturze, w tym udostępnienie lokalu mieszkalnego, stanowi przychód ze stosunku pracy, który należy wliczyć do podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, od której to podstawy nalicza się wpłaty do PPK.

5. Czy wpłaty do PPK finansowane przez podmiot zatrudniający stanowią podstawę do naliczenia składek na ubezpieczenia chorobowe, wypadkowe, zdrowotne oraz składek na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych?

Zgodnie z art. 26 ust. 5 ustawy o PPK wpłaty finansowane przez podmiot zatrudniający nie są wliczane do wynagrodzenia stanowiącego podstawę ustalenia wysokości obowiązkowych składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe. Tym samym, nie stanowią również podstawy do naliczenia składek na ubezpieczenie chorobowe, wypadkowe, zdrowotne oraz składek na fundusze pozaubezpieczeniowe (Fundusz Pracy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, Solidarnościowy Fundusz Wsparcia Osób Niepełnosprawnych oraz Fundusz Emerytur Pomostowych).

6. Jak ma wyglądać naliczanie i odprowadzanie wpłat do PPK dla osób zatrudnionych, którym wynagrodzenie wypłacane jest do 10. dnia następnego miesiąca?

Odnosząc się do kwestii terminu dokonywania wpłat do PPK należy wskazać, że zgodnie z art. 28 ust. 1 ustawy o PPK, wpłat do PPK dokonuje się począwszy od miesiąca następującego po miesiącu, w którym powstał stosunek prawny wynikający z umowy o prowadzenie PPK – niezależnie od tego, czy nastąpiło to w wyniku działań podmiotu zatrudniającego, czy też z mocy prawa.

Określone w tym przepisie wyrażenie „wpłat dokonuje się” oznacza czynność techniczną, polegającą na przekazaniu określonej wysokości środków finansowych na konto wybranej instytucji finansowej.

W sytuacji, gdy umowa o prowadzenie PPK zostanie zawarta w listopadzie 2019 r., osoba zatrudniona już w tym miesiącu staje się uczestnikiem PPK, za którego – w przypadku braku złożenia przez niego deklaracji rezygnacji z dokonywania wpłat do PPK – wpłaty powinny zostać dokonane. W takim przypadku, jeżeli wynagrodzenie zostanie wypłacone w listopadzie po zawarciu umowy o prowadzenie PPK, podmiot zatrudniający powinien w terminie wypłaty tego wynagrodzenia naliczyć i pobrać wpłaty do PPK, a następnie dokonać ich w grudniu 2019 r. Zgodnie z art. 28 ust. 4 ustawy o PPK wpłaty dokonywane są do 15. dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym zostały obliczone i pobrane. To oznacza, że pierwsze wpłaty do PPK dla tej osoby zatrudnionej zostaną dokonane najpóźniej 15 grudnia 2019 r. Jeżeli zaś wynagrodzenie zostanie wypłacone dopiero w grudniu, termin dokonania wpłat do PPK ulegnie odpowiedniemu przesunięciu o 1 miesiąc.

7. Kiedy najwcześniej i najpóźniej mogą zostać wpłacone wpłaty do PPK w przypadku podmiotów zatrudniających, do których ustawę o PPK stosuje się od 1 lipca 2019 roku?

Pierwsze wpłaty do PPK dla osób zatrudnionych w imieniu i na rzecz których zostaną zawarte umowy o prowadzenie PPK w lipcu 2019 roku i którym po ich zawarciu jeszcze w lipcu 2019 roku zostanie wypłacone wynagrodzenie, należy obliczyć i pobrać w terminie wypłaty wynagrodzenia i odprowadzić na rachunek PPK w okresie od 1 do 15 sierpnia 2019 roku. Jeżeli zaś pierwsze wynagrodzenie po zawarciu umowy o PPK zostanie wypłacone dopiero w sierpniu 2019 roku, termin dokonania wpłat do PPK ulegnie odpowiedniemu przesunięciu o 1 miesiąc.

Najpóźniejsze pierwsze wpłaty do PPK mogą zostać dokonane w grudniu 2019 roku lub w styczniu 2020 roku. Pierwsze wpłaty do PPK dla osób zatrudnionych w imieniu i na rzecz których zostaną zawarte umowy o prowadzenie PPK w listopadzie 2019 roku i którym po ich zawarciu w listopadzie 2019 roku zostanie wypłacone wynagrodzenie, należy obliczyć i pobrać w terminie wypłaty wynagrodzenia i odprowadzić na rachunek PPK najpóźniej w okresie od 1 do 15 grudnia 2019 roku. Jeżeli zaś pierwsze wynagrodzenie po zawarciu umowy o PPK zostanie wypłacone dopiero w grudniu 2019 roku, termin dokonania wpłat do PPK ulega odpowiedniemu przesunięciu o miesiąc.

8. Czy jest możliwa zmiana przez uczestnika PPK alokacji wpłat do PPK z domyślnej na indywidualną?

Ustawa o PPK nie posługuje się pojęciem „domyślnej alokacji wpłat”, ani pojęciem „indywidualnej alokacji wpłat”. Co do zasady, podmiot zatrudniający powinien zawrzeć w imieniu i na rzecz osoby zatrudnionej umowę o prowadzenie PPK z funduszem zdefiniowanej daty właściwym dla wieku osoby zatrudnionej. Zatem pytanie należy rozumieć w ten sposób, czy możliwa jest zmiana przez uczestnika funduszu zdefiniowanej daty właściwego dla wieku osoby zatrudnionej, na inny fundusz zdefiniowanej daty wybrany przez osobę zatrudnioną.

Co do zasady z art. 38 ust. 3 ustawy o PPK wynika, że inwestowanie środków gromadzonych przez uczestnika w PPK powinno być dokonywane w funduszu zdefiniowanej daty właściwym dla wieku uczestnika, a polityka inwestycyjna takiego funduszu będzie się zmieniała w czasie wraz z wiekiem uczestnika. Jednocześnie z art. 40 ust. 2 w związku z art. 45 ustawy wynika, że uczestnik może dokonać konwersji lub zamiany środków dotychczas zgromadzonych w funduszu zdefiniowanej daty właściwym dla jego wieku na jednostki uczestnictwa innego funduszu inwestycyjnego zdefiniowanej daty, który w ocenie tego uczestnika, będzie lepiej dostosowany do jego potrzeb inwestycyjnych oraz oceny ryzyka inwestycyjnego niż to by wynikało z inwestycji w funduszu zdefiniowanej daty właściwym dla jego wieku. Zatem zasada ogólna przypisania uczestnika do funduszu zdefiniowanej daty właściwego do wieku uczestnika doznaje istotnego ograniczenia, w związku z możliwym wyborem przez uczestnika funduszu realizującego inną politykę inwestycyjną, bardziej lub mniej ryzykowną.

Jednocześnie, co należy podkreślić, uczestnik w trakcie uczestnictwa w PPK przez skorzystanie z mechanizmu konwersji lub zamiany jednostek uczestnictwa może wielokrotnie zmieniać fundusz zdefiniowanej daty, a jedynym ograniczeniem korzystania z tej możliwości jest treść art. 45 ust. 3 ustawy o PPK wprowadzającego zasadę, że realizacja w danym roku kalendarzowym tylko dwóch konwersji lub zamian będzie bezpłatna.

Rezultatem zastosowania mechanizmu konwersji lub zamiany jednostek uczestnictwa może być ulokowanie przez uczestnika wszystkich środków zgromadzonych w PPK w funduszach zdefiniowanej daty niewłaściwych dla wieku uczestnika, ale zgodnych z jego oczekiwaniami inwestycyjnymi oraz akceptowanym przez niego ryzykiem.

Zatem przyjęcie, że uczestnik może zdecydować o wyborze funduszu zdefiniowanej daty, który nie będzie funduszem właściwym dla jego wieku, spowoduje skutek analogiczny do możliwego do osiągnięcia skutku przez dokonanie konwersji (zamian) lub wielu konwersji (zamian) w trakcie uczestnictwa w programie, a jednocześnie nie będzie wymagał od uczestnika wielokrotnego składania wniosków o dokonanie konwersji lub zamiany.

Taka możliwość wynika z art. 20 ust. 1 pkt 6 i 7 ustawy o PPK. Brak w art. 40 ust. 2 ustawy o PPK odesłania do art. 20 tej ustawy nie wyłącza możliwości uregulowania w umowie o prowadzenie PPK tej kwestii, bowiem z treści pkt 6 w art. 20 ust.1 tej ustawy wynika, że w takiej umowie należy określić sposób składania deklaracji w sprawie podziału wpłat dokonywanych do PPK pomiędzy poszczególne fundusze zdefiniowanej daty, wskazane w tej umowie, zarządzane przez podmiot zarządzający funduszem zdefiniowanej daty, zaś z treści pkt 7 wynika, że w takiej umowie można określić sposób zmiany funduszu zdefiniowanej daty wskazanego w tej umowie.

Redakcja art. 20 ust. 1 pkt 6 i 7 ustawy o PPK pozwala na uregulowanie w umowie o prowadzenie PPK podziału wpłat do funduszu pochodzących z wpłat finansowanych przez uczestnika i podmiot zatrudniający oraz wpłaty powitalnej i dopłat rocznych, według wyboru uczestnika, w taki sposób, że:

1) całość wpłat do PPK będzie dokonywana do innego funduszu zdefiniowanej daty, który nie jest funduszem właściwym dla wieku uczestnika,

2) całość wpłat do PPK będzie dokonywana do dwóch lub więcej funduszy zdefiniowanej daty, które nie są funduszami właściwymi dla wieku uczestnika,

3) część wpłat do PPK będzie dokonywana do funduszu zdefiniowanej daty właściwym dla wieku uczestnika, a część do jednego lub kilku funduszy zdefiniowanej daty, które nie są właściwe dla wieku uczestnika.

W każdej bowiem sytuacji wymienionej powyżej uczestnik osiągnie skutek analogiczny do skutku, jaki może osiągnąć przez skorzystanie z mechanizmu konwersji lub zamiany jednostek uczestnictwa.

W świetle powyższych okoliczności przepis art. 40 ust. 2 ustawy o PPK nie uniemożliwia określenia w umowie o prowadzenie PPK, w oparciu o treść art. 20 ust.1 pkt 6 i 7 ustawy o PPK, podziału wpłat do PPK do kilku funduszy zdefiniowanej daty, w tym funduszy stosujących politykę inwestycyjną, która nie jest właściwa do wieku uczestnika, zgodnie z wyborem dokonany przez tego uczestnika.

Mając na uwadze treść art. 14 ustawy o PPK, a w szczególności ust. 4, z którego wynika, że przed zawarciem umowy o prowadzenie PPK podmiot zatrudniający może poinformować osoby zatrudnione o warunkach uczestnictwa w PPK oraz o obowiązkach i uprawnieniach podmiotu zatrudniającego oraz osoby zatrudnionej związanych z uczestnictwem w PPK, należy przyjąć, że umowa o prowadzenie PPK może być zawarta przez podmiot zatrudniający w imieniu i na rzecz osoby zatrudnionej, bez konieczności uprzedniego wyrażania przez nią zgody na jej zawarcie oraz bez konieczności pozyskiwania przez podmiot zatrudniający uprzedniej dyspozycji osoby zatrudnionej co do sposobu podziału wpłat dokonywanych do PPK pomiędzy fundusze zdefiniowanej daty. W takiej sytuacji uprawnienie osoby zatrudnionej do wyboru funduszu lub funduszy zdefiniowanej daty innych niż fundusz zdefiniowanej daty właściwy dla wieku uczestnika może być zrealizowane przez osobę zatrudnioną dopiero po podpisaniu przez podmiot zatrudniający umowy o prowadzenie PPK.

9. Czy w sytuacji, w której podmiot zatrudniający dokonał wpłat do PPK z opóźnieniem będzie zobowiązany również do naliczenia i przekazania do PPK odsetek od tych wpłat?

Ustawa o PPK określa termin dokonywania wpłat przez podmiot zatrudniający. Stosownie do art. 28 ust. 4 ustawy o PPK, wpłaty dokonywane są w terminie do 15 dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym zostały obliczone i pobrane. Ustawa o PPK nie przewiduje przy tym regulacji określających zasady na jakich miałyby być dokonywane spóźnione wpłaty do PPK. Ponadto, przepisy nie przewidują możliwości wstecznego dokonywania zaległych wpłat w sytuacji, w której podmiot zatrudniający nie dopełnił tego obowiązku w ustawowym terminie. Taka regulacja mogłaby okazać się uciążliwa dla osoby zatrudnionej, np. w przypadku, gdy należałoby pobrać i dokonać jednorazowo wpłat do PPK za kilka lub nawet kilkanaście miesięcy, co mogłoby okazać się dość istotnym obciążeniem finansowym dla zatrudnionej osoby.

Natomiast zgodnie z art. 29 ust. 1 ustawy o PPK, do wpłat dokonywanych do PPK w zakresie nieuregulowanym w ustawie stosuje się przepisy Kodeksu cywilnego. Oznacza to, że zastosowanie znajdą odpowiednio przepisy Kodeksu cywilnego

dotyczące zapłaty odsetek za czas opóźnienia w spełnieniu świadczenia pieniężnego przez dłużnika (481 k.c.). Odsetki te należy naliczyć od wpłat do PPK również finansowanych przez uczestnika i w całości powinny zostać sfinansowane przez podmiot zatrudniający.

10. Czy podmiot zatrudniający może różnicować wpłaty dodatkowe w taki sposób, że będzie stosował różny procent wpłat dla osób zatrudnionych na podstawie umów zlecenia i osób zatrudnionych na podstawie umów o pracę?

Nie jest dopuszczalne takie różnicowanie wpłat dodatkowych do PPK.

11. Czy jest możliwe wprowadzenie zasady, w której wysokość wpłaty dodatkowej finansowanej przez podmiot zatrudniający będzie uzależniona od wysokości wpłaty dodatkowej finansowanej przez osobę zatrudnioną (np. w proporcji 1% za 1%)?

Wpłata dodatkowa finansowana przez podmiot zatrudniający może być różnicowana ze względu na długość okresu zatrudnienia w podmiocie zatrudniającym albo na podstawie postanowień regulaminu wynagrodzeń lub układu zbiorowego pracy, obowiązujących w podmiocie zatrudniającym. A zatem należy przyjąć, że podmiot zatrudniający może stosować zasadę opisaną w pytaniu pod warunkiem, że zostanie ona przewidziana w jednym z wymienionych aktów wewnętrznych oraz uwzględniona w treści umowy o zarządzanie PPK.

12. Jak należy rozumieć wyłączenie odpowiedzialności podmiotu zatrudniającego, o której mowa w art. 28 ust. 6 ustawy o PPK?

Zniesienie odpowiedzialności podmiotu zatrudniającego za brak lub błędne obliczenie, pobranie lub dokonanie wpłaty dotyczy wyłącznie sytuacji przekazania podmiotowi zatrudniającemu przez osobę zatrudnioną błędnych informacji, których konsekwencją jest błędne ustalenie w przedmiocie podlegania przez daną osobę zatrudnioną do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych i odnosi się wyłącznie do wpłat na rachunek PPK tej osoby.

Jeżeli w wyniku złożenia przez osobę zatrudnioną oświadczenia zawierającego błędne informacje podmiot zatrudniający ustali niewłaściwą liczbę osób zatrudnionych i przystąpi do PPK w terminie późniejszym niż termin, w którym dany podmiot faktycznie obejmuje przepisy ustawy o PPK, to podmiot zatrudniający nie będzie zwolniony z odpowiedzialności.

13. Jak dokonać korekty wpłat do PPK w przypadku nadpłaty wynagrodzenia w związku z dostarczeniem zaświadczenia lekarskiego ZUS ZLA po terminie wypłaty wynagrodzenia?

W sytuacji dokonywania korekt wynagrodzenia nadpłaconego w związku z dostarczeniem zaświadczenia lekarskiego ZUS ZLA po terminie wypłaty wynagrodzenia podmiot zatrudniający, który naliczył, pobrał, a następnie dokonał wpłaty do PPK naliczonej od nadpłaconego wynagrodzenia, powinien w miesiącu, w którym rozliczył korektę wynagrodzenia za ten miesiąc obliczyć i dokonać wpłaty do PPK od wynagrodzenia odpowiednio obniżonego o kwotę tej nadpłaty.

14. Czy podmiot zatrudniający, u którego nie działa zakładowa organizacja związkowa może na podstawie art. 13 ust. 2 ustawy o PPK zwolnić się z obowiązku finansowania wpłat do PPK?

Nie. Podmiot zatrudniający, u którego nie działa zakładowa organizacja związkowa, nie może zwolnić się z obowiązku finansowania wpłat do PPK. Zgodnie z treścią art. 13 ust. 2 ustawy o PPK dla wyłączenia obowiązku finansowania przez podmiot zatrudniający wpłat do PPK niezbędne jest zawarcie porozumienia z zakładową organizacją związkową działającą w podmiocie zatrudniającym. Jeśli w podmiocie zatrudniającym nie działa zakładowa organizacja związkowa, nie jest możliwe zawarcie porozumienia, o którym mowa w art. 13 ust. 2 ustawy o PPK.

Możliwość zwolnienia z finansowania wpłat do PPK wynikająca z art. 13 ust. 2 ustawy o PPK jest wyjątkiem od generalnej zasady, która stanowi, że każdy podmiot zatrudniający zobowiązany jest do finansowania tych wpłat. Tym samym, jako wyjątek, przepis ten nie powinien być rozumiany szerzej niż wynika to z jego treści. Z tego względu nie jest dopuszczalne uznanie, że podmiot zatrudniający, w którym nie działa zakładowa organizacja związkowa, może zawrzeć przedmiotowe porozumienie z inną reprezentacją pracowników niż zakładowa organizacja związkowa działająca w tym podmiocie zatrudniającym.

15. Czy zwolnienie na podstawie art. 13 ust. 2 ustawy o PPK podmiotu zatrudniającego z obowiązku finansowania wpłat do PPK dotyczy zwolnienia z obowiązku przekazywania wpłat finansowanych przez ten podmiot, czy również wpłat finansowanych przez osobę zatrudnioną?

Zwolnienie, o którym mowa w art. 13 ust. 2 ustawy o PPK dotyczy zwolnienia z obowiązku przekazywania wyłącznie tych wpłat do PPK, które są finansowane przez podmiot zatrudniający. Przepis nie dotyczy wpłat do PPK finansowanych przez osobę zatrudnioną i nie ma przeszkód, aby wpłaty finansowane przez osobę zatrudnioną były przekazywane do PPK, nawet jeśli nie są przekazywane wpłaty finansowane przez podmiot zatrudniający.

Ponadto, zgodnie z art. 13 ust. 3 ustawy o PPK, jeśli podmiot zatrudniający korzysta ze zwolnienia z finansowania wpłat do PPK, nawet jeśli dokonywane są do PPK wpłaty finansowane przez osobę zatrudnioną – dopłata roczna nie przysługuje.

16. Kiedy najwcześniej można złożyć deklarację o ponownej rezygnacji z dokonywania wpłat do PPK?

Najwcześniej osoba zatrudniona może złożyć deklarację o ponownej rezygnacji z dokonywania wpłat w dniu 1 marca w roku, w którym przypada wznowienie wpłat do PPK.

Zgodnie z art. 23 ust. 6 ustawy o PPK podmiot zatrudniający zobowiązany jest wznović dokonywanie wpłat (co 4 lata) od dnia 1 kwietnia, za każdą osobę zatrudnioną, która złożyła deklarację rezygnacji z dokonywania wpłat, chyba że osoba ta ponownie zrezygnuje z ich dokonywania, składając nową deklarację podmiotowi zatrudniającemu. Należy pamiętać, że podmiot zatrudniający zobowiązany jest do końca lutego poinformować wszystkie osoby, które do momentu przekazania tej informacji złożyły deklarację rezygnacji z dokonywania wpłat, o obowiązku

dokonywania wpłat do PPK od 1 kwietnia, a osoby te, jeśli nie chcą aby od 1 kwietnia zostały wznowione wpłaty na ich rachunek PPK, powinny złożyć mu ponowną deklarację o rezygnacji z dokonywania wpłat.

17. Czy osoba, która złożyła deklarację o rezygnacji z dokonywania wpłat jest zobowiązana do składania takiej deklaracji za każdym razem w sytuacji ponownego zatrudnienia w tym samym podmiocie zatrudniającym, jeśli nie chce oszczędzać w PPK? Czy pierwszorazowe złożenie deklaracji jest wiążące, niezależnie od przerw w zatrudnieniu?

Zgodnie z treścią art. 16 ust. 1 w związku z art. 23 ustawy o PPK osoba zatrudniona może zrezygnować z dokonywania wpłat do PPK na podstawie deklaracji złożonej podmiotowi zatrudniającemu. Co 4 lata od 1 kwietnia 2023r. podmiot zatrudniający dokonuje wpłat za osobę, która złożyła deklarację rezygnacji z dokonywania wpłat, chyba że dana osoba ponownie zrezygnuje z ich dokonywania. Takie brzmienie przepisów pozwala uznać, że raz złożona deklaracja rezygnacji z dokonywania wpłat jest skuteczna do ostatniego dnia lutego roku, w którym podmiot zatrudniający jest zobowiązany do wznowienia dokonywania wpłat do PPK za uczestnika, o którym mowa w art. 23 ust. 2 ustawy o PPK bez względu na to, czy dana osoba jest zatrudniona w danym podmiocie w sposób ciągły, czy z przerwami.

Wskazaniem jest jednak, aby podmiot zatrudniający w celu zabezpieczenia swoich interesów, zatrudniając ponownie daną osobę potwierdził, że podtrzymuje ona złożoną deklarację rezygnacji.

18. Jak należy ustalać wynagrodzenie uczestnika PPK w odniesieniu do art. 27 ust. 2 i 4 ustawy o PPK, w przypadku wystąpienia absencji chorobowej lub urlopu bezpłatnego?

Zgodnie z art. 26 ust. 1 i 2 oraz art. 27 ust 1, 2 i 3 ustawy o PPK wpłaty do PPK stanowią określony procent wynagrodzenia uczestnika PPK. Art. 2 ust 1. pkt 40 ustawy o PPK definiuje wynagrodzenie jako podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe, o której mowa w ustawie z 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych z wyłączeniem podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe osób przebywających na urlopie wychowawczym oraz pobierających zasiłek macierzyński lub zasiłek w wysokości zasiłku macierzyńskiego. W związku z tym odwołaniem właściwym wydaje się stosowanie w odniesieniu do wynagrodzenia stanowiącego podstawę wpłat do PPK zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe tej ustawy.

Oznacza to, że jeśli uczestnik PPK przepracował tylko część miesiąca z przyczyn usprawiedliwionych (absencja chorobowa, urlop bezpłatny), ale podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne, osiągnięta z tytułu umowy o pracę w przeliczeniu na pełny miesiąc będzie równa lub niższa niż kwota odpowiadająca 1,2-krotności minimalnego wynagrodzenia (w umowie o pracę nie zagwarantowano kwoty przekraczającej 1,2-krotności minimalnego wynagrodzenia), to należy przyjąć, że osoba zatrudniona w danym miesiącu ma prawo do złożenia deklaracji obniżenia wpłaty podstawowej na zasadach określonych w art. 27 ustawy o PPK. Jeżeli uczestnik PPK przepracował tylko część miesiąca z przyczyn usprawiedliwionych

(absencja chorobowa, urlop bezpłatny), ale podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne, osiągnięta z tytułu umowy o pracę w przeliczeniu na pełny miesiąc, będzie wyższa niż kwota 1,2-krotności minimalnego wynagrodzenia, (w umowie o pracę zagwarantowano kwotę wyższą niż 1,2-krotność minimalnego wynagrodzenia), należy przyjąć, że osoba zatrudniona w danym miesiącu nie ma prawa do złożenia deklaracji obniżenia wpłaty podstawowej na zasadach określonych w art. 27 ustawy o PPK.

W przypadku zleceniobiorców, dla których odpłatność w umowie zlecenia określono miesięcznie kwotowo, w odniesieniu do miesiąca, w którym wystąpiła niezdolność do pracy, która skutkuje uzyskaniem niższego przychodu, uwzględniamy kwotę określoną w umowie zlecenia. Zasada ta nie ma zastosowania w przypadku osób, dla których odpłatność w umowie została określona w kwotowej stawce godzinowej, akordowej albo prowizyjnie.

19. Czy w przypadku złożenia przez uczestnika PPK deklaracji obniżenia wpłaty podstawowej zgodnie z art. 27 ust. 2 ustawy o PPK wynagrodzenie uczestnika PPK odpowiadające 1,2-krotności minimalnego wynagrodzenia należy ustalać proporcjonalnie w przeliczeniu do wymiaru czasu pracy?

Należy przyjąć, że uprawnienie do obniżenia wpłaty do PPK finansowanej przez uczestnika jest uzależnione wyłącznie od wysokości osiąganego wynagrodzenia. A zatem osoby zatrudnione na podstawie umów o pracę nawet w niepełnym wymiarze czasu pracy są uprawnione do złożenia deklaracji o obniżeniu wpłaty podstawowej, o ile ich wynagrodzenie nie przekracza kwoty 1,2-krotności minimalnego wynagrodzenia. Oznacza to, że nie przeliczamy wynagrodzenia takiej osoby do pełnego etatu.

20. W jakiej wysokości podmiot zatrudniający powinien naliczyć wpłaty do PPK od wynagrodzenia wypłaconego uczestnikowi PPK po ustaniu zatrudnienia?

Podmiot zatrudniający powinien naliczyć wpłaty do PPK finansowane przez uczestnika PPK od wynagrodzenia wypłaconego po ustaniu zatrudnienia zgodnie z ostatnią deklaracją dotyczącą wpłat do PPK tego uczestnika tj. w wysokości procentowej zgodnie z ostatnią wpłatą finansowaną przez tego uczestnika. W zakresie wpłat finansowanych przez podmiot zatrudniający, należy naliczyć wpłaty w wysokości obowiązującej w terminie ich naliczenia zgodnie z umową o zarządzanie PPK.

21. Czy rezygnację z dokonywania wpłat do PPK złożyć można tylko na deklaracji, której wzór określony został w rozporządzeniu Ministra Finansów? Czy podmiot zatrudniający może opracować własny wzór deklaracji o rezygnacji z dokonywania wpłat do PPK? Czy jeśli osoba zatrudniona złoży oświadczenie woli o treści wynikającej z ustawy o PPK, ale nie na określonym w rozporządzeniu wzorze, podmiot zatrudniający powinien takie oświadczenie uwzględnić?

Ustawa o PPK wskazuje tylko, że deklaracja rezygnacji z dokonywania wpłat do PPK ma być złożona w formie pisemnej i zawierać dane dotyczące podmiotu zatrudniającego i uczestnika PPK oraz oświadczenie uczestnika PPK o posiadaniu przez niego wiedzy o konsekwencjach jej złożenia. Wzór tej deklaracji określony został w rozporządzeniu Ministra Finansów. Podmiot zatrudniający powinien

przygotować formularz deklaracji zgodny ze wzorem zamieszczonym w rozporządzeniu. W przypadku jednak, gdy osoba zatrudniona nie skorzysta z udostępnionego przez podmiot zatrudniający formularza deklaracji i złoży deklarację na formularzu niezgodnym ze wzorem zamieszczonym w rozporządzeniu, albo deklarację napisaną odręcznie, podmiot zatrudniający ma obowiązek przyjąć tak sporządzoną deklarację osoby zatrudnionej, jeżeli zawiera ona wszystkie elementy wymagane przepisami prawa.

22. Od kiedy obowiązuje deklaracja finansowania wpłaty dodatkowej złożona przez uczestnika PPK?

Deklaracja finansowania wpłaty dodatkowej obowiązuje od dnia złożenia jej przez uczestnika PPK. To oznacza, że od wynagrodzenia wypłacanego uczestnikowi po złożeniu tej deklaracji należy naliczyć i pobrać wpłatę dodatkową.

23. Czy wpłata dodatkowa do PPK finansowana przez podmiot zatrudniający stanowi element wynagrodzenia? Jeżeli tak, to czy w przypadku agencji pracy tymczasowej wysokość wpłaty dodatkowej finansowanej przez podmiot zatrudniający powinna być każdorazowo zrównywana z wysokością tej wpłaty obowiązującą u pracodawcy użytkownika?

Przepisy ustawy o PPK przewidują możliwość zadeklarowania przez podmiot zatrudniający w umowie o zarządzanie PPK wpłaty dodatkowej w wysokości do 2,5% wynagrodzenia zasadniczego. Ponadto, przewidują możliwość różnicowania wpłat dodatkowych ze względu na długość okresu zatrudnienia w danym podmiocie zatrudniającym, albo na podstawie postanowień regulaminu wynagrodzeń lub układu zbiorowego pracy obowiązujących w danym podmiocie zatrudniającym. Możliwość zadeklarowania wpłat dodatkowych do PPK oraz ich różnicowania pozwala uczynić z wpłat dodatkowych element motywacyjny (dodatkowy benefit). Ponadto, wpłaty finansowane przez podmiot zatrudniający w tym wpłaty dodatkowe stanowią przychód dla osoby zatrudnionej, który zgodnie z przepisami ustawy o PPK nie podlega obowiązkowi naliczenia składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe. Należy wobec powyższego uznać, że wpłaty dodatkowe do PPK są świadczeniem dodatkowym, uzależnionym od woli podmiotu zatrudniającego, a tym samym nie ma obowiązku każdorazowego zrównywania ich z wysokością tej wpłaty obowiązującą u pracodawcy użytkownika.

24. Czy w przypadku, gdy podmiot zatrudniający nie zawrze w terminie przewidzianym w art. 16 ustawy o PPK umowy o prowadzenie PPK w imieniu i na rzecz osoby zatrudnionej i z mocy prawa na podstawie art. 17 ustawy o PPK powstanie stosunek prawny wynikający z umowy o prowadzenie PPK, to zapłatę przez podmiot zatrudniający zaległych wpłat podstawowych, które powinny być sfinansowane przez uczestnika PPK, należy wliczyć do wynagrodzenia stanowiącego podstawę ustalenia wysokości obowiązkowych składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, czy też podlegają one zwolnieniu z tych składek?

Ustawa o PPK nie przewiduje regulacji określających zasady na jakich miałyby być dokonywane zaległe wpłaty do PPK. Ponadto, przepisy nie przewidują możliwości wstecznego dokonywania wpłat w sytuacji, w której podmiot zatrudniający nie dopełnił tego obowiązku w ustawowym terminie. Taka regulacja mogłaby okazać się

uciążliwa dla osoby zatrudnionej, np. w przypadku, gdy należałoby pobrać i dokonać jednorazowo wpłat do PPK za kilka lub nawet kilkanaście miesięcy, co mogłoby okazać się dość istotnym obciążeniem finansowym dla zatrudnionej osoby.

25. Jaką zasadę należy przyjąć przy zaokrągłaniu wpłat do PPK?

Przepisy ustawy o PPK nie określają zasad zaokrąglenia wpłat do PPK. Tym samym należy przyjąć ogólne zasady zaokrąglenia powszechnie stosowane i zaokrąglenia dokonywać z dokładnością do części dziesiętnych złotego zwiększając ostatnią cyfrę o jeden, jeśli sąsiednia z prawej cyfra jest większa lub równa 5.

26. Jak należy postąpić w sytuacji, gdy zatrudniony w danym podmiocie zatrudniającym uczestnik PPK złożył deklarację rezygnacji z dokonywania wpłat do PPK, a następnie jego zatrudnienie ustało - jeśli po zakończeniu zatrudnienia tego uczestnika PPK w tym podmiocie zatrudniającym przypadnie termin automatycznego wznowienia wpłat do PPK, a następnie uczestnik PPK ponownie zostanie zatrudniony w tym podmiocie zatrudniającym, czy należy dokonywać wpłat na rachunek PPK takiego uczestnika począwszy od pierwszego wynagrodzenia wypłaconego temu uczestnikowi PPK po ponownym zatrudnieniu?

Deklaracja rezygnacji z dokonywania wpłat do PPK obowiązuje do końca lutego roku, w którym następuje automatyczne wznowienie wpłat do PPK. To oznacza, że nawet w sytuacji, kiedy uczestnik PPK nie pozostawał w zatrudnieniu na dzień, od którego następuje automatyczne wznowienie wpłat do PPK, złożona przez niego deklaracja rezygnacji z dokonywania wpłat do PPK przestała obowiązywać. Obowiązki deklaracji rezygnacji z dokonywania wpłat do PPK nie jest zależne od pozostawania uczestnika PPK w zatrudnieniu, a jest związane z uczestnictwem w PPK. Tym samym, w razie ponownego zatrudnienia uczestnika PPK w tym samym podmiocie zatrudniającym, w sytuacji opisanej w pytaniu, wpłaty do PPK należy naliczyć począwszy od pierwszego wynagrodzenia wypłaconego temu uczestnikowi PPK w związku z ponownym zatrudnieniem.

27. Jak należy postąpić w przypadku wypłaty wynagrodzenia uczestnikowi PPK po ustaniu zatrudnienia (np. premie roczne), gdy podmiot zatrudniający w międzyczasie tj. po rozwiązaniu umowy o pracę z danym uczestnikiem, a wypłatą wynagrodzenia zmienił instytucję finansową – do której instytucji finansowej należy dokonać wpłaty?

Należy zwrócić uwagę, że zawarcie umowy o prowadzenie PPK w imieniu i na rzecz osoby zatrudnionej nie jest możliwe bez uprzedniego zawarcia przez podmiot zatrudniający umowy o zarządzanie PPK. Obie wyżej wskazane umowy w zakresie, w jakim stanowią podstawę do przekazywania bieżących wpłat do PPK finansowanych przez podmiot zatrudniający oraz przez uczestnika PPK są w stosunku do siebie komplementarne. Postanowienia obu tych umów składają się na prawidłowe, zgodne z zasadami określonymi w ustawie o PPK, naliczenie, pobranie oraz dokonywanie wpłat do funduszu zdefiniowanej daty, wskazanego w umowie o prowadzenie PPK.

Bez istnienia obu tych umów nie jest możliwe naliczenie, pobranie oraz dokonanie wpłat podstawowych i dodatkowych finansowanych przez podmiot zatrudniający, jak też wpłat podstawowych i dodatkowych finansowanych przez pracownika. Zatem,

wypowiedzenie umowy o zarządzanie PPK przez podmiot zatrudniający lub instytucję finansową musi być poprzedzone zawarciem przez podmiot zatrudniający nowej umowy o zarządzanie PPK z inną instytucją finansową, a ponadto zawarciem z tą instytucją finansową umowy o prowadzenie PPK w imieniu i na rzecz osób zatrudnionych. Jednocześnie, wypowiedzenie umowy o zarządzanie PPK przez podmiot zatrudniający lub instytucję finansową nie może prowadzić do wypowiedzenia lub rozwiązania umowy o prowadzenie PPK, jeżeli na rachunku PPK są zapisane jednostki uczestnictwa lub jednostki rozrachunkowe.

Art. 12 ustawy o PPK określa tryb postępowania w sytuacji wypowiedzenia umowy o zarządzanie PPK przez podmiot zatrudniający. Ustawa nie określa zasad postępowania w przypadku wypowiedzenia takiej umowy przez instytucję finansową. W takiej sytuacji środki zgromadzone na rachunku PPK uczestnika w tej instytucji finansowej pozostaną do czasu złożenia przez tego uczestnika wniosku o wypłatę, wypłatę transferową lub zwrot. W obu przypadkach wpłaty bieżące przekazywane do PPK po rozwiązaniu umowy o zarządzanie PPK będą dokonywane do nowej instytucji finansowej, z którą podmiot zatrudniający zawarł nową umowę o zarządzanie PPK oraz nową umowę o prowadzenie PPK. Do nowej instytucji finansowej będą również przekazywane wszelkie wpłaty naliczone od „odroczonego wynagrodzenia” należnego uczestnikowi za okresy, w których podmiot zatrudniający był związany umową o zarządzanie PPK z dotychczasową instytucją finansową.

W przypadku, gdy po ustaniu zatrudnienia osoby zatrudnionej w podmiocie zatrudniającym doszłoby do wypowiedzenia przez ten podmiot umowy o zarządzanie PPK dotychczasowej instytucji finansowej i do zawarcia umowy o zarządzanie PPK z nową instytucją finansową, a byłemu pracownikowi przysługiwałoby takie „odroczone wynagrodzenie” w tym podmiocie zatrudniającym, podmiot zatrudniający nie będzie zobowiązany do obliczenia, pobrania i przekazania wpłat do PPK obliczonych od takiego „odroczonego wynagrodzenia”. W takim przypadku nie będzie podstawy prawnej do takiego działania podmiotu zatrudniającego. Wynika to z faktu, że wpłaty do PPK mogą być dokonywane przez podmiot zatrudniający tylko do instytucji finansowej, z którą ten podmiot zatrudniający ma podpisaną umowę o zarządzanie PPK.

28. Jak ma wyglądać zwrot wpłat do PPK dokonanych np. za listopad w przypadku rezygnacji przez osobę zatrudnioną z wpłat do PPK pod koniec tego miesiąca, np. 30 listopada?

Ustawa o PPK w art. 23 ust. 4 określa, że podmiot zatrudniający nie dokonuje wpłat za uczestnika PPK, który złożył deklarację, o której mowa w ust. 2, począwszy od miesiąca, w którym uczestnik PPK złożył taką deklarację. Wpłaty pobrane w tym miesiącu podlegają zwrotowi. Należy przy tym zauważyć, że użyty tu termin „zwrot” nie powinien być rozumiany zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 47 ustawy o PPK, gdyż nie jest on dokonywany na wniosek uczestnika PPK (patrz art. 105 ustawy o PPK), a potocznie. Zwrot wskazany w art. 23 ust. 4 powinien być dokonany na rzecz podmiotu zatrudniającego i osoby zatrudnionej proporcjonalnie do wpłat finansowanych przez te podmioty.

Technicznie wpłata powinna być przekazana do podmiotu zatrudniającego, chyba że co innego będzie wynikać z umowy o prowadzenie PPK. Jeżeli wpłata została

przekazana do podmiotu zatrudniającego, podmiot ten powinien następnie przekazać osobie zatrudnionej część przypadającej na nią kwoty zwrotu.

Ponadto, zwrot może zostać zrealizowany w wartości nominalnej wyłącznie w sytuacji, kiedy nie nastąpiło za te środki nabycie jednostek uczestnictwa.

W sytuacji, gdy za wpłaty zostały już przydzielone jednostki uczestnictwa, zwrot następuje według wartości jednostek uczestnictwa lub jednostek rozrachunkowych z dnia umorzenia jednostek. W umowie o prowadzenie PPK powinny być określone zasady, w tym tryb i terminy zwrotu kwoty z umorzenia jednostek na rzecz podmiotu zatrudniającego i osoby zatrudnionej.

29. Czy zwrot z art. 23 ust. 4 ustawy o PPK dotyczy zarówno wpłat do PPK dokonanych, czy tylko pobranych za uczestnika PPK w danym miesiącu, który złożył deklarację rezygnacji z dokonywania wpłat w tym miesiącu?

Przepis wskazuje, że nie dokonuje się w danym miesiącu wpłat za uczestnika PPK, który złożył deklarację rezygnacji z dokonywania wpłat w tym miesiącu, a wpłaty pobrane w tym miesiącu podlegają zwrotowi. Zwrot powinien dotyczyć zarówno wpłat do PPK dokonanych, jak i wpłat do PPK pobranych w miesiącu, w którym została złożona deklaracja rezygnacji z dokonywania wpłat do PPK.

IV. Wpłata powitalna i dopłaty roczne

1. Czy zmarłemu uczestnikowi PPK należy się dopłata roczna lub wpłata powitalna, jeśli spełnił warunki do jej nabycia przed śmiercią?

Tak. Jeśli uczestnik PPK spełnił warunki do nabycia prawa do dopłaty rocznej lub wpłaty powitalnej, powinna ona zostać przekazana na rachunek PPK zmarłego uczestnika.

2. Czy dopłata roczna i wpłata powitalna należy się uczestnikowi, który zmarł po wyliczeniu raportu z tymi dopłatami (uczestnik jest w raporcie), ale przed ich przekazaniem?

Tak. Dopłata roczna i wpłata powitalna przysługują uczestnikowi w takiej sytuacji.

3. Czy jeżeli po rozpoczęciu wypłat środków zgromadzonych na rachunku uczestnika PPK po osiągnięciu przez niego 60. roku życia na rachunek PPK wpłynie dopłata roczna, to instytucja finansowa jest uprawniona do jej odrzucenia?

Jeśli zostanie przez fundusz zidentyfikowana nienależna dopłata roczna, fundusz nie powinien ewidencjonować jej na rachunku PPK uczestnika. Fundusz powinien zwrócić nienależnie otrzymaną dopłatę roczną.

4. Czy dopłata roczna przysługuje osobie, która ukończyła 60. rok życia, posiadającej kilka rachunków PPK w przypadku, gdy osoba ta rozpoczęła wypłatę środków tylko z jednego rachunku PPK?

Art. 97 ust. 3 ustawy o PPK wyłącza możliwość przekazania dopłaty rocznej, a także wpłat do PPK, jeżeli uczestnik rozpoczął dokonywanie wypłaty po ukończeniu 60. roku życia niezależnie od tego, ile rachunków PPK jest prowadzonych dla tego uczestnika.

5. Jak należy postąpić z dopłatą roczną, jeśli dla uczestnika PPK, który nabył do niej prawo nie jest już prowadzony rachunek PPK?

Art. 32-35 ustawy o PPK określają zasady przekazywania przez PFR dopłaty rocznej. Jeżeli zawarto więcej niż jedną umowę o prowadzenie PPK w imieniu i na rzecz uczestnika w tym samym dniu, dopłatę roczną ewidencjonuje się na tym rachunku PPK, na którym wartość środków jest największa. Takie ukształtowanie zasad przekazywania dopłaty rocznej powoduje, że nie jest ona zależna od faktu zatrudniania uczestnika PPK w danym podmiocie zatrudniającym oraz istnienia umowy o zarządzanie PPK, ale od istnienia umowy o prowadzenie PPK. Zatem, jeżeli w dniu, w którym środki z tytułu dopłaty rocznej zostały przekazane przez PFR instytucji finansowej, ustalonej przez PFR zgodnie z zasadami określonymi w ustawie, a umowa o prowadzenie PPK zawarta z tą instytucją finansową już nie obowiązuje, dopłata roczna nie jest ewidencjonowana na rachunku PPK. Brak jest podstaw prawnych do otwarcia przez instytucję finansową rachunku PPK dla byłego uczestnika PPK. Do otwarcia takiego rachunku PPK niezbędne jest istnienie umowy o prowadzenie PPK.

6. Jak należy postąpić z dopłatą roczną w przypadku, gdy uczestnik PPK zmarł przed jej przekazaniem?

W sytuacji, gdy uczestnik PPK zmarł środki jakie były zgromadzone na rachunku PPK przysługują osobom uprawnionym, a ich wypłata następuje zgodnie z zasadami określonymi w ustawie o PPK. Jest to sytuacja, w której po wygaśnięciu umowy o prowadzenie PPK, jednostki uczestnictwa lub jednostki rozrachunkowe zmarłego uczestnika PPK są nadal zapisywane na rachunku PPK. Należy zwrócić uwagę, że okres od śmierci uczestnika do dnia uzyskania stwierdzenia nabycia spadku lub poświadczenia dziedziczenia może być długi. Środki te powinny być utrzymywane na rachunku PPK, bowiem ustawy sektorowe nie dają podstaw do umorzenia takich jednostek uczestnictwa instytucji finansowej po powzięciu informacji o śmierci uczestnika, ani nie regulują, w jaki sposób ewentualne kwoty pozyskane z takiego umorzenia miałyby być przez instytucję finansową utrzymywane do czasu zgłoszenia się spadkobierców. Zatem, taka sytuacja mimo, że konsekwencją jej wystąpienia jest ustanie obowiązywania umowy o prowadzenie PPK, nie powinna prowadzić do zamknięcia rachunku PPK do czasu wypłaty kwot z umorzenia jednostek uczestnictwa lub jednostek rozrachunkowych na rzecz spadkobierców uczestnika. W takiej sytuacji mimo, że umowa wygasła na skutek śmierci uczestnika na rachunku PPK mogłaby być zaewidencjonowana dopłata roczna, jeżeli uczestnik przed śmiercią spełnił warunki do jej otrzymania.

V. Instytucje finansowe

- 1. Czy podmiot zatrudniający jest zobligowany do przekazywania wszystkich wniosków osoby zatrudnionej lub uczestnika PPK do instytucji finansowej wyłącznie z tymi, które uczestnik powinien złożyć bezpośrednio do instytucji finansowej?**

Nie, nie ma takiego obowiązku. Niemniej procedura przekazywania przez podmiot zatrudniający wniosków uczestników PPK złożonych bezpośrednio do niego, dla zapewnienia sprawnego funkcjonowania PPK, może zostać uregulowana w umowie o zarządzanie PPK.

- 2. Czy art. 45 ustawy o PPK ma zastosowanie do PPK prowadzonego w ramach ubezpieczeniowego funduszu kapitałowego?**

Uczestnik PPK może bezpłatnie złożyć, w postaci elektronicznej pozwalającej na utrwalenie jego treści na trwałym nośniku, funduszowi inwestycyjnemu wniosek o dokonanie konwersji lub zamiany jednostek uczestnictwa.

Z uwagi na fakt, że przez fundusz inwestycyjny zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 7 ustawy o PPK rozumie się również ubezpieczeniowy fundusz kapitałowy, uprawniony jest wniosek o stosowaniu normy z art. 45 do zakładów ubezpieczeń, w zakresie w jakim przepis ten odnosi się do konwersji jednostek uczestnictwa.

Przedmiotową argumentację wzmacnia definicja pojęcia konwersji zawarta w art. 2 ust. 1 pkt 12a ustawy o PPK. Konwersja oznacza w szczególności jednoczesne odkupienie jednostek uczestnictwa w funduszu inwestycyjnym (którym również jest UFK) i nabycie - za środki pieniężne uzyskane z odkupienia - jednostek w innym funduszu zarządzanym przez ten sam zakład ubezpieczeń.

Zamiana jest pojęciem zdefiniowanym w art. 2 pkt 45 ustawy o PPK i dotyczy wyłącznie funduszu inwestycyjnego, który posiada konstrukcję funduszu z wydzielonymi subfunduszami. Pojęcie zamiany, o którym mowa w tym przepisie odpowiada treści art. 162 ust. 3 ustawy o funduszach inwestycyjnych. Zatem przepis art. 45 ustawy o PPK nie ma zastosowania do ubezpieczeniowego funduszu kapitałowego w zakresie, jaki odnosi się do zamiany jednostek uczestnictwa.

- 3. Czy w przypadku funduszy emerytalnych na każdą zmianę statutu funduszu zdefiniowanej daty (FZD) musi wyrazić zgodę Komisja Nadzoru Finansowego (KNF)?**

W przypadku funduszy inwestycyjnych zarządzanych przez towarzystwo funduszy inwestycyjnych (TFI) większość zmian nie wymaga uzyskania zezwolenia KNF. W przypadku funduszy inwestycyjnych, zgodnie z art. 24 ust. 2c ustawy o funduszach inwestycyjnych, nie wymaga zezwolenia zmiana statutu funduszu inwestycyjnego w zakresie związanym z utworzeniem nowego subfunduszu będącego funduszem zdefiniowanej daty (konieczność tworzenia nowych subfunduszy zdefiniowanej daty pojawi się na dalszych etapach wdrażania PPK w związku z przystępowaniem do programu osób zatrudnionych z nowych roczników). Do utworzenia subfunduszu zastosowano zatem tę samą technikę postępowania, jak w przypadku tworzenia funduszu inwestycyjnego będącego funduszem zdefiniowanej daty.

W pozostałym zakresie, w przypadkach, w których ustawa o funduszach inwestycyjnych wymaga uzyskania zezwolenia na określoną zmianę statutu, FZD będzie musiał uzyskać zezwolenie KNF na dokonanie takiej zmiany.

W tym zakresie nie nastąpiła zmiana stanu prawnego. W przypadku funduszy emerytalnych każda zmiana statutu funduszu emerytalnego wymaga uzyskania zezwolenia, z wyjątkiem sytuacji określonych w ustawie w art. 64a i art. 66a ustawy o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych.

Zatem zastosowane rozwiązanie jest symetryczne w stosunku do funduszy inwestycyjnych i funduszy emerytalnych. W szczególności nie wprowadza uprzywilejowania funduszy inwestycyjnych względem funduszy emerytalnych, które będą działały jako fundusze zdefiniowanej daty.

4. Czy fundusz zdefiniowanej daty może uzyskać ekspozycję poprzez transakcje na instrumentach pochodnych powyżej wartości aktywów funduszu?

Tak, fundusz zdefiniowanej daty może uzyskać ekspozycję na pochodne powyżej wartości aktywów funduszu.

Zgodnie z art. 37 ust. 2 ustawy o PPK do FZD znajdują zastosowanie przepisy rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z 20 lipca 2017 r. w sprawie zawierania przez specjalistyczny fundusz inwestycyjny otwarty umów, których przedmiotem są instrumenty pochodne, w tym niewystandaryzowane instrumenty pochodne. Natomiast § 8 ust. 1 tego rozporządzenia wskazuje, iż maksymalne zaangażowanie funduszu stosującego zasady i ograniczenia inwestycyjne określone dla funduszu inwestycyjnego otwartego w instrumenty pochodne wyznacza się w każdym dniu roboczym, co najmniej raz dziennie z zastosowaniem metody określonej w art. 8 rozporządzenia 231/2013. Jednocześnie ust. 2 tego przepisu stanowi, iż wartość maksymalnego zaangażowania, o którym mowa w ust. 1, nie może w żadnym momencie przekroczyć maksymalnego limitu ekspozycji AFI określonego w przepisach wydanych na podstawie art. 48c ust. 3 ustawy (tj. rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z 20 lipca 2017 r. w sprawie maksymalnego limitu ekspozycji AFI) pomniejszonego o inne pozycje wpływające zgodnie z ustawą na zwiększenie tej ekspozycji.

Stosownie do § 3 rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z 20 lipca 2017 r. w sprawie maksymalnego limitu ekspozycji AFI maksymalny limit ekspozycji AFI, wyliczony przy zastosowaniu metody zaangażowania wynosi 200% wartości aktywów netto funduszu - w przypadku specjalistycznego funduszu inwestycyjnego otwartego stosującego zasady i ograniczenia inwestycyjne określone dla funduszu inwestycyjnego otwartego.

Ponadto, w odniesieniu do limitów inwestycyjnych wskazać można, iż na mocy § 9 rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z 20 lipca 2017 r. w sprawie zawierania przez specjalistyczny fundusz inwestycyjny otwarty umów, których przedmiotem są instrumenty pochodne, w tym niewystandaryzowane instrumenty pochodne przy stosowaniu limitów inwestycyjnych, o których mowa w art. 96-101, art. 104 oraz art. 113 ust. 4-6 ustawy o funduszach inwestycyjnych, fundusz stosujący zasady i ograniczenia inwestycyjne określone dla funduszu inwestycyjnego otwartego jest

obowiązany uwzględniać kwotę zaangażowania w instrumenty pochodne w ten sposób, że:

1) w przypadku zajęcia przez fundusz pozycji w instrumentach pochodnych, skutkującej powstaniem po stronie funduszu zobowiązania albo uprawnienia do sprzedaży papierów wartościowych lub instrumentów rynku pieniężnego albo do spełnienia świadczenia pieniężnego wynikającego z zajętej pozycji - od wartości papierów wartościowych lub instrumentów rynku pieniężnego danego emitenta znajdujących się w portfelu inwestycyjnym funduszu należy odjąć kwotę zaangażowania w instrumenty pochodne, dla których bazę stanowią papiery wartościowe lub instrumenty rynku pieniężnego tego emitenta;

2) w przypadku zajęcia przez fundusz pozycji w instrumentach pochodnych skutkującej powstaniem po stronie funduszu zobowiązania albo uprawnienia do zakupu papierów wartościowych lub instrumentów rynku pieniężnego albo do spełnienia świadczenia pieniężnego wynikającego z zajętej pozycji - do wartości papierów wartościowych lub instrumentów rynku pieniężnego danego emitenta znajdujących się w portfelu inwestycyjnym funduszu należy dodać kwotę zaangażowania w instrumenty pochodne, dla których bazę stanowią papiery wartościowe lub instrumenty rynku pieniężnego tego emitenta.

Dodatkowo w przypadkach, o których mowa w § 9 rozporządzenia, przez kwotę zaangażowania w instrument pochodny rozumie się kwotę zaangażowania ustaloną przy użyciu zasad określonych w przepisach art. 8 ust. 2 lit. a rozporządzenia 231/2013. Kwota zaangażowania w instrument pochodny, którego bazą jest kurs waluty, stosowany w celu ograniczenia ryzyka inwestycyjnego związanego ze zmianą kursu waluty, może podlegać redukcji o kwotę odzwierciedlającą stopień, w jakim ten instrument pochodny ogranicza to ryzyko. Jeżeli wartość otrzymana zgodnie z § 9 jest ujemna, uwzględnia się jej wartość bezwzględna. (§ 11 ust. 1-3 ww. rozporządzenia).

5. Czy fundusz zdefiniowanej daty może poprzez transakcje na instrumentach pochodnych zabezpieczać ryzyko walutowe?

Tak, fundusz zdefiniowanej daty może poprzez transakcje na instrumentach pochodnych zabezpieczać ryzyko walutowe związane z lokatami tego funduszu.

Fundusz zdefiniowanej daty stosuje zasady i ograniczenia inwestycyjne określone w ustawie oraz przepisach wykonawczych wydanych na podstawie art. 37 ust. 18 ustawy o PPK, a także zasady i ograniczenia inwestycyjne określone w ustawie o funduszach inwestycyjnych dla funduszy inwestycyjnych otwartych, a także między innymi art. 116a ustawy o funduszach inwestycyjnych.

Natomiast art. 116a ust. 2 ustawy o funduszach inwestycyjnych stanowi, iż specjalistyczny fundusz inwestycyjny otwarty stosujący zasady i ograniczenia inwestycyjne określone dla funduszu inwestycyjnego otwartego może zawierać umowy mające za przedmiot instrumenty pochodne, jeżeli między innymi taka umowa ma na celu zapewnienie sprawnego zarządzania portfelem inwestycyjnym funduszu lub ograniczenie ryzyka inwestycyjnego związanego ze zmianą:

1) kursów, cen lub wartości papierów wartościowych i instrumentów rynku pieniężnego posiadanych przez fundusz albo papierów wartościowych i instrumentów rynku pieniężnego, które fundusz zamierza nabyć w przyszłości, w tym

umowa pozwala na przeniesienie ryzyka kredytowego związanego z tymi instrumentami finansowymi,

2) kursów walut w związku z lokatami funduszu,

3) wysokości stóp procentowych w związku z lokatami w depozyty, dłużne papiery wartościowe i instrumenty rynku pieniężnego oraz aktywami utrzymywanymi na zaspokojenie bieżących zobowiązań funduszu.

6. Czy dopuszczalne jest utworzenie funduszu o zdefiniowanej dacie 2020?

Przy ocenie dopuszczalności utworzenia funduszu zdefiniowanej daty o zdefiniowanej dacie przypadającej w 2020 roku należy wziąć pod uwagę przepisy art. 38, 39, 40, 136 ustawy o PPK.

Z art. 38 ust. 1 ustawy o PPK wynika, że towarzystwo funduszy inwestycyjnych, PTE lub pracownicze towarzystwo emerytalne zarządzające wybraną instytucją finansową lub zakład ubezpieczeń będący wybraną instytucją finansową są obowiązane zarządzać odpowiednio funduszami inwestycyjnymi albo funduszami emerytalnymi w liczbie odpowiadającej co najmniej liczbie ograniczeń poziomu ryzyka inwestycyjnego, o którym mowa w art. 40 ust. 1, stosującymi odmienne zasady polityki inwestycyjnej uwzględniające różny wiek uczestników PPK, zwanymi dalej „funduszami zdefiniowanej daty”.

Art. 38 ust. 5 ustawy o PPK stanowi, że towarzystwo funduszy inwestycyjnych, PTE, pracownicze towarzystwo emerytalne lub zakład ubezpieczeń tworzy fundusz zdefiniowanej daty ze zdefiniowaną datą funduszu przypadającą co 5 lat dla kolejnych pięcioletnich przedziałów roczników.

Art. 136 ust. 1 ustawy o PPK stanowi, że towarzystwo funduszy inwestycyjnych, PTE, pracownicze towarzystwo emerytalne lub zakład ubezpieczeń tworzy fundusz zdefiniowanej daty ze zdefiniowaną datą funduszu przypadającą w roku 2025, który przeznaczony jest dla osób urodzonych w latach 1963–1967.

W myśl art. 39 oraz art. 2 pkt 7 ustawy o PPK przepisy te będą miały zastosowanie także do subfunduszy zdefiniowanej daty oraz ubezpieczeniowych funduszy kapitałowych.

Z powyższych przepisów czytanych łącznie wynika, że TFI, powszechne towarzystwo emerytalne (PTE), pracownicze towarzystwo emerytalne lub zakład ubezpieczeń powinno utworzyć 8 funduszy zdefiniowanej daty, dla każdego kolejnych pięcioletnich przedziałów roczników, przy czym funduszem z najwcześniejszą zdefiniowaną datą, dla osób urodzonych w latach 1963–1967, powinien być fundusz ze zdefiniowaną datą przypadającą w roku 2025.

Zatem TFI, PTE, pracownicze towarzystwo emerytalne lub zakład ubezpieczeń powinny utworzyć 8 funduszy zdefiniowanej daty ze zdefiniowanymi datami przypadającymi kolejno w 2025, 2030, 2035, 2040, 2045, 2050, 2055, 2060.

Utworzenie funduszy inwestycyjnych w zdefiniowanych datach przypadających w latach wskazanych powyżej jest konieczne do wykazania spełniania przez TFI, PTE, pracownicze towarzystwo emerytalne lub zakład ubezpieczeń wymogu, o którym

mowa w art. 59 ust. 1 pkt 3 ustawy o PPK, warunkującego możliwość umieszczenia tego podmiotu w ewidencji PPK.

Jednocześnie należy wskazać, że dopuszczalne jest utworzenie funduszu zdefiniowanej daty o zdefiniowanej dacie przypadającej w 2020 roku. Utworzenie takiego funduszu może być korzystne dla uczestników PPK, bowiem taki fundusz wcześniej niż pozostałe osiągnie swoją zdefiniowaną datę, a zatem wcześniej będzie zobowiązany do stosowania najbardziej ostrożnych zasad inwestycyjnych, o których mowa w art. 40 ust. 1 pkt 1 ustawy o PPK.

Co do zasady fundusz ze zdefiniowaną datą przypadającą w 2020 roku mógłby zostać utworzony dla osób urodzonych przed 1963 rokiem.

Dodatkowo, część uczestników PPK urodzonych w roku 1963 lub później może być zainteresowana uczestnictwem w funduszu, którego polityka inwestycyjna będzie bardziej ostrożna niż ta, którą zobowiązany jest stosować fundusz właściwy dla wieku tych uczestników.

Z takiej możliwości uczestnicy urodzeni w roku 1963 lub później będą mogli skorzystać poprzez złożenie zlecenia konwersji lub zamiany jednostek uczestnictwa funduszu/subfunduszu właściwego dla wieku uczestnika na jednostki uczestnictwa funduszu/ subfunduszu zdefiniowanej daty przypadającej w roku 2020.

Jednakże utworzenie funduszu ze zdefiniowaną datą przypadającą w 2020 roku ma charakter fakultatywny. Taki fundusz nie może być wskazany, przy ubieganiu się przez TFI, PTE, pracownicze towarzystwo emerytalne lub zakład ubezpieczeń o umieszczenie w ewidencji PPK, jako fundusz zdefiniowanej daty, którego utworzenie pozwoli na spełnienie przez TFI, PTE, pracownicze towarzystwo emerytalne czy zakład ubezpieczeń warunków, określonych w art. 59 ust. 1 pkt 3 ustawy o PPK.

7. Czy zapis określony w art. 100 ust. 3 ustawy o funduszach inwestycyjnych może być w przypadku UFK wprowadzony w regulaminie UFK, który jest dokumentem najbliższym statutowi funduszu? Czy będzie skutkowało to możliwością niestosowania ograniczenia z art. 100 ust. 1 tej ustawy? Czy poprzez analogię to samo dotyczy reszty artykułów z ustawy o funduszach inwestycyjnych umożliwiających niestosowanie niektórych limitów inwestycyjnych poprzez odpowiednie zapisy w statutach funduszu?

Zgodnie z art. 37 ust. 2 ustawy o PPK, fundusz zdefiniowanej daty stosuje zasady i ograniczenia inwestycyjne określone w ustawie o PPK oraz przepisach wykonawczych wydanych na podstawie tej ustawy, a także zasady i ograniczenia inwestycyjne określone w ustawie o funduszach inwestycyjnych dla funduszy inwestycyjnych otwartych, przepisy art. 113 ust. 4, art. 116a i art. 116b tej ustawy oraz przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 116d tej ustawy w zakresie, w jakim dotyczą specjalistycznych funduszy inwestycyjnych otwartych stosujących zasady i ograniczenia inwestycyjne określone dla funduszu inwestycyjnego otwartego, jeżeli co innego nie wynika z ustawy o PPK. Uregulowanie w ustawie o PPK zasad dokonywania lokat przez fundusze zdefiniowanej daty miało na celu wprowadzenie jednolitych zasad prowadzenia polityki inwestycyjnej przez wszystkie fundusze zdefiniowanej daty bez względu na sektor oraz formę prawną, w jakiej te fundusze działają. W związku z tym, że Ubezpieczeniowe Fundusze Kapitałowe nie posiadają

osobowości prawnej, polityka inwestycyjna UFK jest uregulowana w regulaminie, o którym mowa w art. 23 ust. 2 ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej. Zatem ilekroć przepisy ustawy o funduszach inwestycyjnych wprowadzają zasadę, że możliwe jest stosowanie przez fundusz mniej restrykcyjnych zasad prowadzenia polityki inwestycyjnej pod warunkiem określenia takiej możliwości w statucie funduszu oraz wskazania w statucie wymaganych przez ustawę elementów koniecznych do skorzystania z takich mniej restrykcyjnych zasad prowadzenia polityki inwestycyjnej, w przypadku UFK należy rozumieć przez to, że UFK będą mogły stosować takie mniej restrykcyjne zasady inwestycyjne, jeśli taka możliwość zostanie przewidziana w regulaminie, o którym mowa w art. 23 ustawy o działalności ubezpieczeniowej oraz regulamin ten będzie określał wszystkie wymagane przez ustawę elementy konieczne do skorzystania z takich mniej restrykcyjnych zasad prowadzenia polityki inwestycyjnej.

Jednocześnie należy zauważyć, że zgodnie z art. 3 ust. 3 ustawy o PPK, do funduszy zdefiniowanej daty oraz zarządzających nimi TFI, PTE, pracowniczych towarzystw emerytalnych lub zakładów ubezpieczeń w zakresie nie uregulowanym w ustawie o PPK stosuje się przepisy odpowiednio ustawy o funduszach inwestycyjnych, ustawy o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych oraz ustawy o działalności ubezpieczeniowej. Zgodnie z przepisami ustawy o działalności ubezpieczeniowej zmiana w/w regulaminu nie wymaga uzyskania zezwolenia KNF.

Zasady powyższe mają zastosowanie do art. 100 ust. 3 oraz pozostałych przepisów ustawy o funduszach inwestycyjnych umożliwiającym niestosowanie niektórych limitów inwestycyjnych poprzez odpowiednie zapisy w statutach funduszu.

8. Czy jest możliwy zbiorczy rachunek do wpłat dla wszystkich subfunduszy w przypadku SFIO zdefiniowanej daty?

Tak, pieniądze z nabyć trafiałyby na zbiorczy rachunek należący do funduszu inwestycyjnego, który następnie rozdzielałby te środki na subfundusze.

9. Czy w funduszach zdefiniowanej daty przychody uzyskane z dywidendy (wypłacanych przez spółki wchodzących w skład danego funduszu) są reinwestowane, czy wypłacane bezpośrednio dla uczestnika PPK?

Przepisy ustawy o PPK nie odnoszą się do przedmiotowej kwestii, a zatem aspekt ten powinien podlegać analizie w obrębie przepisów odpowiednich ustaw sektorowych, zgodnie z którymi działają fundusze zdefiniowanej daty, jednakże przez pryzmat założeń i celów ustawy o PPK, a w szczególności z uwzględnieniem postanowień rozdziału 15 tej ustawy.

W odniesieniu do funduszy inwestycyjnych należy zwrócić uwagę, iż zgodnie z art. 18 ust. 2 pkt 12 ustawy o funduszach inwestycyjnych statut funduszu inwestycyjnego, może przewidywać wypłacanie dochodów bez odkupywania jednostek uczestnictwa i określać zasady wypłacania dochodów funduszu inwestycyjnego uczestnikom funduszu. Zgodnie z art. 21 ustawy o funduszach inwestycyjnych dochodami funduszu inwestycyjnego są przychody z lokat netto funduszu inwestycyjnego lub zrealizowany zysk (strata) ze zbycia lokat. Natomiast § 18 rozporządzenia w sprawie szczególnych zasad rachunkowości funduszy inwestycyjnych, precyzuje, iż przychody z lokat obejmują w szczególności:

- 1) dywidendy i inne udziały w zyskach;
- 2) przychody odsetkowe;
- 3) przychody związane z posiadaniem nieruchomości;
- 4) dodatnie saldo różnic kursowych powstałe w związku z wyceną środków pieniężnych, należności oraz zobowiązań w walutach obcych.

Stosowanie art. 18 ust. 1 pkt 12 ustawy o funduszach inwestycyjnych nie zostało wyłączone względem specjalistycznego funduszu inwestycyjnego otwartego (lub subfunduszu) będącego funduszem zdefiniowanej daty, o którym mowa w art. 38 ustawy o PPK. Fakt ten uprawniałby do wniosku, iż dywidendy można byłoby zakwalifikować jako dochody funduszu, które mogłyby podlegać wypłacie uczestnikom danego funduszu, oczywiście jeżeli statut danego funduszu przewidywałby taką wypłatę.

Jak wskazano powyżej wypłata dochodu jest materią statutową. Wobec czego ewentualne zasady wypłaty dochodu powinny być precyzyjnie i szczegółowo określone w statucie funduszu inwestycyjnego. Kwestia ta nie powinna zależeć od dyskrecjonalnej decyzji TFI zarządzającego danym funduszem.

Powyższy aspekt należy jednak ocenić także pod kątem możliwości wypłaty dochodu w świetle ustawy o PPK. Rozdział 15 tej ustawy regulujący kwestie dotyczące rozporządzania środkami zgromadzonymi w PPK, wypłat, wypłat transferowych i zwrotów środków dokonywany na wniosek uczestnika PPK nie przewiduje instytucji wypłaty dochodu z funduszu zdefiniowanej daty. Jednocześnie art. 94 ustawy o PPK kategoricznie wskazuje, iż uczestnik PPK może rozporządzać środkami zgromadzonymi na jego rachunku PPK jedynie na zasadach określonych w przepisach rozdziału 15 ustawy o PPK.

Art. 2 ust. 1 pkt 8 ustawy o PPK zawiera definicję gromadzenia środków, zgodnie z którą gromadzenie środków obejmuje również zyski z inwestowania środków zgromadzonych w PPK. Co prawda pojęcie „zysków z inwestowania środków zgromadzonych w PPK” nie zostało zdefiniowane, jednakże należy założyć, iż dywidendy będące pożytkami finansowymi z akcji lub udziałów znajdujących się w aktywach funduszu inwestycyjnego mieszczą się w tym pojęciu.

Tym samym, w świetle przepisów rozdziału 15 w zw. z art. 2 ust. 1 pkt 8 ustawy o PPK należy przyjąć, iż pierwszeństwo w tym przypadku znajdą przepisy ustawy o PPK wyłączające możliwość wypłaty dochodu przez SFIO będący funduszem zdefiniowanej daty.

Abstrahując od powyższych rozważań wskazać należy, iż dywidendy jako przychody z lokat funduszu wchodzą do aktywów funduszu (stosownie do definicji zawartej w art. 3 ust. 1 pkt 12 ustawy o rachunkowości) i mogą być reinwestowane przez fundusz stosownie do polityki inwestycyjnej obranej przez dany fundusz inwestycyjny.

W kontekście funduszy emerytalnych podnieść należy, iż ustawa o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych nie przewiduje instytucji wypłaty przychodu/dochodu analogicznej do uregulowanej w ustawie o funduszach inwestycyjnych, a art. 6 ust. 1 ustawy o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych jednoznacznie określa, iż składki wpłacone do funduszu, nabyte za nie

lub w związku z nimi prawa i pożytki z tych praw stanowią jego aktywa. Wobec tego dywidendy, będące pożytkami z lokat jak wskazano powyżej, stanowią aktywa funduszu emerytalnego, w tym także funduszu emerytalnego będącego funduszem zdefiniowanej daty w rozumieniu ustawy o PPK i nie mogą podlegać wypłacie uczestnikowi PPK.

W odniesieniu do zakładów ubezpieczeń, ustawa o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej w zakresie odnoszącym się do ubezpieczeniowych funduszy kapitałowych nie reguluje tej kwestii. W odniesieniu do UFK będących funduszami zdefiniowanej daty, podobnie jak w przypadku SFIO będących funduszami zdefiniowanej daty należy przyjąć, że pierwszeństwo w tym przypadku znajdują przepisy ustawy o PPK wyłączające możliwość wypłaty dochodu przez zakład ubezpieczeń z aktywów UFK będącego funduszem zdefiniowanej daty, zgodnie z którymi, dokonywanie wypłat z PPK następuje wyłącznie w formach przewidzianych w ustawie (wypłata, wypłata z obowiązkiem zwrotu itp.). Ogranicza to możliwość wypłaty dywidend bezpośrednio na rzecz uczestników PPK. Jest jednak zgodne z celem ustawy, określonym w art. 3 ust. 1 ustawy o PPK, którym jest systematyczne gromadzenie oszczędności przez uczestnika PPK z przeznaczeniem na wypłatę po osiągnięciu przez niego 60. roku życia oraz na inne cele określone w ustawie.

10. Czy w każdym momencie w funduszu zdefiniowanej daty suma części udziałowej i dłużnej musi się sumować do 100%?

Nie, podział aktywów funduszu zdefiniowanej daty na część udziałową i część dłużną nie ma charakteru dychotomicznego.

Podział na część dłużną i udziałową ma na celu ukształtowanie odpowiedniego profilu ryzyka FZD zmiennego w czasie w zależności od okresu, jaki danemu FZD pozostał do osiągnięcia swojej zdefiniowanej daty. Wobec brzmienia art. 37 ustawy o PPK w oparciu jedynie o definicje części dłużnej i części udziałowej zaproponowane w art. 2 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy o PPK nie można konstruować zamkniętego katalogu lokat FZD.

Część udziałowa i część dłużna zostały zdefiniowane w taki sposób, iż nie obejmują łącznie wszystkich możliwych na podstawie art. 37 ust. 2 – 4, 6 – 8, 15 ustawy o PPK kategorii lokat FZD. W związku z tym, iż ustawa o PPK nie zabrania lokowania aktywów FZD w kategorii lokat inne niż przypisane do części udziałowej albo części dłużnej, zatem FZD może takie kategorie lokat nabywać bez przypisywania ich do odpowiedniej zdefiniowanej części.

Ponadto, z literalnej wykładni art. 40 ust. 1 ustawy o PPK wynika, iż wartość aktywów FZD niepodlegających klasyfikacji ani jako składniki części udziałowej, ani części dłużnej, w zależności od fazy życia danego FZD, może kształtować się maksymalnie w granicy od 15% do 30% wartości aktywów FZD.

11. Czy fundusz zdefiniowanej daty może dokonywać lokat w instrumenty niewyszczególnione, ani w części dłużnej, ani w części udziałowej, w szczególności instrumenty pochodne, których instrumentem bazowym są kursy walut?

Tak, fundusz zdefiniowanej daty może dokonywać lokat w kategorii lokat nieprzypisane ani do części dłużnej, ani części udziałowej, stosownie do definicji zawartych w art. 2 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy o PPK.

Jeśli chodzi o możliwość lokowania aktywów FZD w instrumenty pochodne, których instrumentem bazowym są kursy walut, zauważyć należy, iż na mocy art. 37 ust. 2 ustawy o PPK do FZD znajduje zastosowanie art. 116a ustawy o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi, dopuszczający na zasadach wskazanych w tym przepisie zawieranie umów mających za przedmiot instrumenty pochodne, dla których między innymi bazę stanowią kursy walut.

12. Czy jest możliwość różnicowania opłaty za zarządzanie w indywidualnej umowie z podmiotem zatrudniającym?

Zgodnie z art. 7 ust. 3 ustawy o PPK przy wyborze instytucji finansowej należy wziąć pod uwagę w szczególności warunki zarządzania środkami gromadzonymi w PPK. Chodzi głównie o efektywność tych instytucji w inwestowaniu powierzonego kapitału oraz doświadczenie w zarządzaniu funduszami inwestycyjnymi lub funduszami emerytalnymi. Wyboru dokonuje się, mając także na uwadze najlepiej rozumiany interes osób zatrudnionych. Możliwe, że kryterium będzie także czynnik kosztowy, a ustawa nakłada maksymalny limit opłaty. Zgodnie z art. 71 ust 1 ustawy o PPK, „istotne postanowienia umów o zarządzanie PPK” są umieszczane w Ewidencji PPK. Oznacza to, że w Ewidencji PPK powinny znaleźć się te elementy, które są następnie elementem oferty (art. 61 k.c.).

Zgodnie z art. 49 ust. 12 ustawy o PPK, TFI, PTE, pracownicze towarzystwo emerytalne lub zakład ubezpieczeń stosuje jednolitą metodę obliczania i pobierania wynagrodzenia, o którym mowa w ust. 1 i 3 tego przepisu, w tym stawkę tego wynagrodzenia, wobec wszystkich uczestników PPK funduszu zdefiniowanej daty. Z przepisu tego wynika, że podmiot zarządzający funduszem zdefiniowanej daty nie może od niektórych uczestników pobierać niższego wynagrodzenia za zarządzanie funduszem. Nie może zatem wyodrębniać kategorii jednostek uczestnictwa, które charakteryzowałyby się niższą stawką z tytułu wynagrodzenia za zarządzanie funduszem i przydzielać takich jednostek uczestnikom będącym pracownikami określonego podmiotu zatrudniającego.

Na marginesie należy zauważyć, że wprowadzenie kategorii jednostek uczestnictwa obciążonych różnymi stawkami za wynagrodzenia za zarządzanie funduszem skutkowałoby funkcjonowaniem w funduszu różnych WAN oraz WANCI. W odniesieniu do funduszy emerytalnych, czy UFK w ogóle przepisy nie przewidują możliwości wyodrębniania różnych kategorii jednostek uczestnictwa.

13. Czy możliwa jest wycena jednostek funduszu inwestycyjnego lub ubezpieczeniowego funduszu kapitałowego w dwóch różnych cenach dla tego samego funduszu?

Nie, przepisy ustawy o PPK uniemożliwiają tworzenie funduszy zdefiniowanej daty z kategoriami jednostek uczestnictwa różniącymi się od siebie związanym z nimi sposobem lub wysokością pobieranych opłat obciążających aktywa funduszu.

W odniesieniu do wyceny aktywów funduszy inwestycyjnych i ubezpieczeniowych funduszy kapitałowych oraz do ceny jednostek uczestnictwa takich funduszy należy zwrócić uwagę, iż zgodnie z art. 49 ust. 12 ustawy o PPK, towarzystwo funduszy inwestycyjnych, powszechne towarzystwo emerytalne, pracownicze towarzystwo

emerytalne lub zakład ubezpieczeń stosuje jednolitą metodę obliczania i pobierania wynagrodzenia za zarządzanie funduszem zdefiniowanej daty oraz wynagrodzenia za osiągnięty wynik, w tym stawkę tego wynagrodzenia, wobec wszystkich uczestników PPK funduszu zdefiniowanej daty.

14. W jaki sposób instytucja finansowa ma realizować obowiązek udostępnienia informacji o zawarciu umowy o prowadzenie w postaci elektronicznej, jeśli osoba zatrudniona nie poda adresu e-mail? Czy przekazanie informacji, o której mowa w art. 22 ust. 1 ustawy o PPK w postaci papierowej będzie stanowiło realizację obowiązku ustawowego?

Niezwłocznie po zawarciu umowy o prowadzenie PPK wybrana instytucja finansowa udostępnia uczestnikowi PPK, w postaci elektronicznej pozwalającej na utwalenie jej treści na trwałym nośniku lub za pomocą systemu teleinformatycznego, a na wniosek osoby zatrudnionej – w postaci papierowej, informację o zawarciu umowy o prowadzenie PPK. Tak wynika z art. 22 ust. 1 ustawy o PPK. Przekazanie informacji w postaci elektronicznej obejmuje także wysłanie jej do uczestnika pocztą tradycyjną np. na nośniku USB czy płycie CD. Zatem obowiązek nie zostanie spełniony, jeśli informacja zostanie wysłana w postaci papierowej, chyba że uczestnik złoży wniosek o udostępnienie mu tej informacji w postaci papierowej.

Jak wynika bowiem z informacji zamieszczonych na stronie Ministerstwa Cyfryzacji, informacja w postaci elektronicznej może być zapisana na różnych nośnikach, zarówno elektromagnetycznych, jak i plastikowych. O zapisie w postaci elektronicznej mówimy wtedy, gdy do zapisu i odczytu informacji używamy środków technicznych zapisujących informację binarnie, a interpretacji i wyświetlenia (wydrukowania) w formie czytelnej dla człowieka dokonuje się za pomocą odpowiedniego oprogramowania interpretującego zapisy.

Przesłanie informacji w formie e-maila spełnia wymóg trwałego nośnika, jeśli informacja zostanie załączona do tego e-maila w formacie PDF lub skanie.

Dopuszczalne jest również udostępnienie informacji, o której mowa w art. 22 ust. 1 ustawy o PPK umożliwiając osobie zatrudnionej logowanie na „platformie klienckiej”, na której uczestnik loguje się na indywidualne konto uczestnika. Jednakże udostępnienie informacji w taki sposób powinno zapewniać możliwość pobierania i utwalenia jej treści przez uczestnika na trwałym nośniku. Ponadto, na platformie powinna być umieszczona informacja dla uczestników o możliwości pobierania i zapisania informacji na trwałym nośniku przez uczestnika. W sytuacji, w której logowanie na „platformę kliencką” wymaga wykorzystania adresu e-mail dopuszczalne jest przekazanie takiego adresu instytucji finansowej przez podmiot zatrudniający, jednakże konieczne jest, aby adres ten był wykorzystany wyłącznie do pierwszego logowania, a każde kolejne logowanie na „platformę kliencką” było możliwe z jego pominięciem. Dopuszczalne jest również przekazanie dostępu do „platformy klienckiej” w drodze pisma skierowanego do uczestnika.

15. Czy podmiot zatrudniający może udzielić pełnomocnictwa podmiotowi zarządzającemu instytucją finansową do wykonywania wynikających z ustawy o PPK wszystkich jego obowiązków w stosunku do osób zatrudnionych lub uczestników PPK oraz otrzymywania oświadczeń dotyczących PPK osób zatrudnionych lub uczestników PPK?

Nie. Podmiot zarządzający instytucją finansową może wykonywać wyłącznie czynności mieszczące się w katalogu dopuszczalnych czynności podmiotu zarządzającego instytucją finansową wynikających z ustawy, na podstawie której wykonuje on działalność, tj. z ustawy o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi, z ustawy o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych lub ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej.

W związku z powyższym, podmiot zarządzający instytucją finansową nie może wykonywać czynności, które zgodnie z ustawą o PPK należą do obowiązków podmiotu zatrudniającego.

16. Ile zarządzający w PPK mogą zainwestować w spółki niepubliczne?

Przepisy prawa nie wyłącza dopuszczalności inwestycji w spółki niepubliczne, niemniej jednak każdorazowo inwestycja taka musi być dokonywana ze szczególnym uwzględnieniem płynności funduszu.

Z brzmienia art. 37 ust. 2 ustawy o PPK w związku z art. 93 ust. 1 pkt 4 i 5 ustawy o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi wynika, iż FZD może lokować swoje aktywa także w papiery wartościowe i instrumenty rynku pieniężnego wyemitowane przez spółki niepubliczne na zasadach określonych w ustawie o funduszach inwestycyjnych.

W przypadku instrumentów rynku pieniężnego, o których mowa w art. 93 ust. 1 pkt 4 tej ustawy, przepisy nie wprowadzają limitu odnoszącego się do wartości aktywów funduszu dotyczącego możliwego łącznego maksymalnego zaangażowania aktywów funduszu w tego rodzaju instrumenty. W odniesieniu do takich instrumentów ustawa o funduszach inwestycyjnych wprowadza limity określone w art. 104.

Zgodnie z art. 37 ust. 9 zdanie pierwsze ustawy o PPK łączna wartość lokat, o których mowa w ust. 6 oraz w art. 93 ust. 1 pkt 5 ustawy o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi nie może przekroczyć 10% wartości aktywów funduszu zdefiniowanej daty.

Ponadto, należy mieć na uwadze, że zgodnie z art. 93 ust. 4 pkt 2 ustawy o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi, papiery wartościowe i instrumenty rynku pieniężnego, o których mowa w art. 93 ust. 1 pkt 4 i 5 tej ustawy, będące przedmiotem lokat funduszu powinny być zbywalne bez ograniczeń, a ich płynność powinna pozwalać na wypełnienie przez fundusz wymogu zbycia i odkupienia jednostek uczestnictwa. Dlatego też wszelkie ewentualne inwestycje w spółki niepubliczne powinny być dokonywane z uwzględnieniem zagadnienia płynności portfela inwestycyjnego funduszu.

17. O jakich konkretnie podatkach mówi art. 50 ust. 1 pkt 7 ustawy o PPK?

Art. 50 ust. 1 ustawy o PPK wskazuje kategorie kosztów, które mogą być pokrywane przez instytucję finansową z aktywów funduszu zdefiniowanej daty. Jedną z kategorii takich kosztów zgodnie z pkt 7 tego przepisu są podatki i opłaty, wymagane w związku z działalnością funduszu zdefiniowanej daty, w tym opłaty za zezwolenia, jeżeli obowiązek ich poniesienia wynika z przepisów prawa. Przepis ten dotyczy podatków, które są związane z transakcjami realizowanymi przez fundusz, takich jak np. podatek od czynności cywilnoprawnych, VAT, jak też podatki, które nie są związane z transakcjami realizowanymi przez fundusz, jeżeli obowiązek ich poniesienia przez fundusz wynika z przepisów prawa.

18. Co stanie się z pieniędzmi, gdy firma prowadząca PPK, np. TFI lub zakład ubezpieczeń zbankrutuje?

Przepisy ustawy o PPK nie odnoszą się do „bankructwa” podmiotu prowadzącego rachunek PPK. Wpłaty dokonywane do PPK są gromadzone w funduszach zdefiniowanej daty. Funduszami zdefiniowanej daty zarządzają podmioty zarządzające m.in. towarzystwa funduszy inwestycyjnych i zakłady ubezpieczeń wpisane do Ewidencji PPK. W celu ochrony interesów osób oszczędzających w PPK, przepisy ustawy o PPK wprowadzają bardziej restrykcyjne wymogi kapitałowe w stosunku do podmiotów zarządzających wpisanymi do Ewidencji PPK. W szczególności podmioty te powinny przez cały czas spełniać wymagania dotyczące posiadania przez TFI kapitału własnego, a w przypadku zakładów ubezpieczeń – dopuszczonych środków własnych, w wysokości co najmniej 25 mln zł. W przypadku, gdy wysokość kapitału własnego TFI, a w przypadku zakładu ubezpieczeń – dopuszczonych środków własnych, spadnie poniżej 25 mln zł i nieprawidłowość ta nie zostanie usunięta przez TFI lub zakład ubezpieczeń w wyznaczonym przez Komisję Nadzoru Finansowego terminie, KNF na podstawie art. 63 ust. 4 ustawy o PPK, wydaje decyzję o usunięciu takiego podmiotu z Ewidencji PPK. W przypadku cofnięcia przez KNF zezwolenia na wykonywanie przez TFI lub zakład ubezpieczeń działalności lub ogłoszenia upadłości TFI lub zakładu ubezpieczeń wpis do ewidencji PPK wygasa z mocy prawa.

We wskazanych wyżej sytuacjach zarządzanie funduszem inwestycyjnym przejmie wyznaczona instytucja finansowa, a zarządzanie ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym przejmie wskazany przez KNF zakład ubezpieczeń, który w ciągu ostatnich 12 miesięcy od dnia wszczęcia postępowania w przedmiocie przejęcia zarządzania, osiągnął najwyższą stopę zwrotu z zarządzanych aktywów UFK będących funduszami zdefiniowanej daty. Takie rozwiązanie ustawowe powoduje, że funduszami zdefiniowanej daty będą zarządzać wyłącznie podmioty zarządzające spełniające wymogi kapitałowe.

Ponadto, należy zwrócić uwagę, że zarządzane przez TFI fundusze inwestycyjne zdefiniowanej daty, które będą prowadziły rachunki uczestników PPK posiadają odrębną od samego TFI osobowość prawną. Zatem upadłość TFI nie ma wpływu na sytuację majątkową uczestników funduszu inwestycyjnego zdefiniowanej daty, którym to TFI zarządzało. W przypadku tworzenia przez zakłady ubezpieczeń Ubezpieczeniowych Funduszy Kapitałowych będących funduszami zdefiniowanej daty, takie UFK nie posiadają osobowości prawnej. Zatem, aktywa UFK wchodzi w skład aktywów zakładu ubezpieczeń.

W celu ochrony interesów osób oszczędzających w UFK będących funduszami zdefiniowanej daty, ustawa o PPK przewiduje, iż w przypadku ogłoszenia upadłości zakładu ubezpieczeń w odniesieniu do środków UFK będącego funduszem zdefiniowanej daty nie stosuje się przepisów ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe, a następuje przejście zarządzania środkami zgromadzonymi w UFK przez wskazany przez KNF zakład ubezpieczeń, który w ciągu ostatnich 12 miesięcy od dnia wszczęcia postępowania w przedmiocie przejścia zarządzania, osiągnął najwyższą stopę zwrotu z zarządzanych aktywów UFK będących funduszami zdefiniowanej daty.

19. Czy w sytuacji zlecenia konwersji/zamiany do funduszu zdefiniowanej daty innego niż właściwy dla wieku uczestnika konieczne jest przeprowadzenie badania zgodnie z MiFID II?

Należy dostrzec występujące różnice w przepisach sektorowych dotyczących funduszy inwestycyjnych, funduszy emerytalnych i UFK dotyczące badania wiedzy i doświadczenia inwestycyjnego klienta (uczestnika PPK) oraz odpowiedniości produktu, jakim jest PPK dla uczestnika. Niezasadne jest przeprowadzanie takiego badania w momencie zawarcia umowy o prowadzenie PPK, ponieważ to ustawa o PPK i wiek uczestnika decyduje o tym do jakiego funduszu jego środki będą kierowane.

W przypadku złożenia przez uczestnika PPK zlecenia konwersji lub zamiany wskazane byłoby ujednoczenie podejścia w zakresie badania wiedzy i doświadczenia inwestycyjnego klienta (uczestnika PPK) względem wszystkich typów FZD.

Należy zwrócić uwagę, że w odniesieniu do funduszy emerytalnych brak jest analogicznych regulacji do obowiązujących podmioty działające na rynku finansowym w zakresie badania odpowiedniości dla klienta instrumentu finansowego opartych na postanowieniach MiFID II, zobowiązujących do przeprowadzenia badania wiedzy i doświadczenia inwestycyjnego klienta.

W odniesieniu do jednostek uczestnictwa funduszy inwestycyjnych – jeżeli są one zbywane lub odkupywane w ramach świadczonej przez firmę inwestycyjną, bank lub TFI nie będące organem funduszu – co do zasady należy przeprowadzać badanie odpowiedniości jednostek uczestnictwa dla nabywcy tego produktu w myśl przepisów implementujących dyrektywę MiFID II. Jednakże, towarzystwa funduszy inwestycyjnych nie podlegają dyrektywie MiFID II w zakresie działalności zarządzania funduszami inwestycyjnymi, których są organem. Zatem, pośrednictwo w zbywaniu i odkupywaniu jednostek uczestnictwa funduszy inwestycyjnych otwartych i specjalistycznych otwartych zarządzanych przez to towarzystwo nie jest świadczeniem przez nie usługi PPZ. Pośrednictwo w zbywaniu i odkupywaniu przez TFI jednostek zarządzanych przez siebie FIO lub SFIO nie jest usługą inwestycyjną, do której zastosowanie mają przepisy dyrektywy MiFID II. W związku z tym badanie odpowiedniości jednostek uczestnictwa FIO lub SFIO dla nabywców tych jednostek odbywało się w dotychczasowym stanie prawnym nie na podstawie przepisów implementujących dyrektywę MiFID II, ale na podstawie przepisów krajowych, w sposób autonomiczny regulujących tę kwestię. W projektowanym rozporządzeniu w sprawie sposobu, trybu oraz warunków prowadzenia działalności przez TFI przewiduje się badanie odpowiedniości w związku z działalnością TFI polegającą na

pośrednictwie w przyjmowaniu zleceń zbycia i odkupienia jednostek uczestnictwa FIO i SFIO dla których jest organem.

Zgodnie z ustawą o PPK zlecenia konwersji i zamiany jednostek uczestnictwa składane są FZD. Można zatem przyjąć, że ustawa o PPK nie przewiduje pośrednictwa podmiotu zarządzającego tym FZD w przyjęciu takiego zlecenia. Jeśli Towarzystwo przyjmuje zlecenie konwersji lub zamiany od uczestnika funduszu czyni to jako organ funduszu reprezentujący fundusz w ramach tej reprezentacji. Zatem, przyjmując zlecenie konwersji lub zamiany towarzystwo nie działa w charakterze pośrednika w zbywaniu lub odkupywaniu jednostek uczestnictwa tego FZD. Jeśli przyjmiemy, że w odniesieniu do złożonych przez uczestników PPK zleceń konwersji lub zamiany dochodzi do pośrednictwa TFI w zbywaniu i odkupywaniu jednostek uczestnictwa, taka sytuacja wymagałaby badania wiedzy doświadczenia uczestnika PPK oraz jego sytuacji finansowej, jeżeli w przepisach rozporządzenia regulującego warunki działalności TFI nie znalazłoby się stosowne wyłączenie. Należy zauważyć, że w odniesieniu do funduszy emerytalnych brak jest analogicznych regulacji, zobowiązujących do przeprowadzenia badania wiedzy i doświadczenia inwestycyjnego klienta.

W przypadku PPK prowadzonych przez zakłady ubezpieczeń w formie umowy ubezpieczenia na życie z UFK, dokonanie konwersji do funduszu nieodpowiedniego dla wieku uczestnika PPK, tj. charakteryzującego się wyższym ryzykiem inwestycyjnym niż przewidziane dla właściwego mu funduszu zdefiniowanej daty, nie będzie wiązało się z koniecznością uprzedniego przeprowadzenia badania adekwatności bądź też koniecznością uzyskania pisemnego żądania, po uprzednim ostrzeżeniu uczestnika o wyższym ryzyku inwestycyjnym. Z uwagi bowiem na wyłączenie ustawowe, określone w art. 21 ust. 7 ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej, do PPK prowadzonych w formie umowy ubezpieczenia na życie z UFK nie znajdują zastosowania regulacje przewidziane w art. 21 ust. 1-4 tejże ustawy.

VI. Dysponowanie środkami zgromadzonymi w PPK

- 1. Czy złożenie przez uczestnika PPK podmiotowi zatrudniającemu, a w przypadku kilku podmiotów zatrudniających - podmiotowi zatrudniającemu wybranemu przez uczestnika PPK, oświadczenia o zawartych w jego imieniu umowach o prowadzenie PPK jest jego obowiązkiem?**

Ustawa o PPK posługuje się w art. 19 ust. 1 sformułowaniem „uczestnik PPK składa” oświadczenie o zawartych w jego imieniu umowach o prowadzenie PPK, co oznacza, że uczestnik powinien złożyć takie oświadczenie we wskazanym w przepisie terminie. Złożenie takiego oświadczenia leży w interesie majątkowym uczestnika PPK, ponieważ skumulowanie środków na jednym rachunku zwiększa efektywność zarządzania aktywami funduszu zdefiniowanej daty. W przypadku złożenia oświadczenia podmiotowi zatrudniającemu po upływie terminu wskazanego w art. 19 ust. 1 ustawy o PPK, podmiot zatrudniający powinien poinformować uczestnika PPK o bezskuteczności oświadczenia.

- 2. Jakie potrącenia zostaną dokonane ze środków zgromadzonych na rachunku PPK w przypadku realizacji przez uczestnika zwrotu?**

Przed przekazaniem uczestnikowi PPK środków w ramach zwrotu dokonywanego na podstawie art. 105 ustawy o PPK zostaną potrącone:

- 1) 30% środków pieniężnych pochodzących z wpłat finansowanych przez podmiot zatrudniający,
- 2) podatek od zysków kapitałowych pochodzących ze zwracanych uczestnikowi środków,
- 3) kwota odpowiadająca środkom pieniężnym pochodzącym z wpłaty powitalnej i dopłat rocznych.

- 3. W art. 105 ustawy o PPK jest mowa o rachunku bankowym wskazanym przez ZUS i rachunku bankowym wskazanym przez ministra właściwego do spraw pracy (na potrzeby odliczenia części zwracanych środków z PPK) – czy rachunki te będą podane na Portalu PPK, czy też indywidualnie będą wysłane do instytucji finansowych?**

Art. 105 ustawy o PPK dotyczy pojedynczej procedury zwrotu środków dokonywanego na wniosek uczestnika PPK. Zgodnie tym przepisem część środków zgromadzonych na rachunku PPK konkretnego uczestnika PPK, pochodząca odpowiednio z wpłat finansowanych przez podmiot zatrudniający oraz z finansowanych z Funduszu Pracy wpłaty powitalnej i dopłat rocznych, będzie przekazywana na rachunki bankowe wskazane przez ZUS oraz przez ministra właściwego do spraw pracy. Informacje dotyczące numerów rachunków będą przekazywane do instytucji finansowych odpowiednio przez ZUS oraz przez ministra właściwego do spraw pracy.

4. Czy środki zgromadzone w PPK przed zawarciem małżeństwa będą stanowiły przedmiot wspólności majątkowej małżeńskiej i tym samym podległy będą podziałowi podczas rozvodu?

Nie. Do małżeńskiej wspólności majątkowej wchodzi co do zasady środki zgromadzone podczas trwania małżeństwa objęte wspólnością małżeńską.

5. Jak będą egzekwowane środki od uczestnika PPK, który wypłacił środki z PPK na wkład własny? Np. uczestnik wypłacił 30 tys. z PPK i nie posiada tej kwoty - czy będzie prowadzona egzekucja komornicza? Kto będzie w tej sytuacji wierzycielem?

Zgodnie z art. 98 ustawy o PPK, który określa zasady wykorzystania środków zgromadzonych na rachunku PPK na pokrycie wkładu własnego, uczestnik dokonujący takiej wypłaty środków z PPK jest zobowiązany do zwrotu wypłaconych środków na rachunek PPK. Z przepisów wynika, że w przypadku niedokonania ich zwrotu w ustalonym w umowie terminie uczestnik będzie zobowiązany zapłacić podatek od zysków kapitałowych od kwoty niedokonanego w terminie zwrotu. Należy jednak zwrócić uwagę, że instytucja finansowa, z którą została zawarta umowa, powinna monitorować spłaty rat oraz jest zobowiązana do podejmowania działań mających na celu dochodzenie zwrotu przez uczestnika PPK wypłaconych środków. Ponadto, umowa może przewidywać postanowienia zabezpieczające zwrot przez uczestnika środków do PPK w terminie.

6. Kto będzie ustalał wysokość rat i kto będzie pilnował, czy są spłacane środki wypłacone z PPK w celu pokrycia wkładu własnego?

Zgodnie z art. 98 ust. 4 ustawy o PPK zasady i terminy zwrotu wypłaconych z PPK środków, w tym tzw. raty, będzie określała umowa zawarta z wybraną instytucją finansową przed dokonaniem wypłaty tych środków. Umowa taka powinna określać również procedurę, która powinna być stosowana w razie nieterminowej zapłaty tzw. rat. Instytucja finansowa, z którą została zawarta umowa powinna monitorować spłaty rat i podejmować działania mające na celu zapewnienie terminowej ich spłaty.

7. Czy przepis, zgodnie z którym środki zgromadzone w PPK (poza alimentami) nie podlegają egzekucji dotyczy też dochodzenia zwrotu środków wypłaconych z PPK na pokrycie wkładu własnego?

Nie. Przepis art. 95 ustawy o PPK wskazujący, że środki zgromadzone na rachunku PPK nie podlegają egzekucji, z wyłączeniem roszczeń alimentacyjnych w ogóle nie dotyczy dochodzenia zwrotu wypłaconych z PPK środków w celu pokrycia wkładu własnego, a wyłącznie środków zgromadzonych na rachunku PPK.

8. Czy będzie kontrolowane, czy wypłata środków z PPK na podstawie art. 98 ustawy o PPK faktycznie jest przeznaczana na wkład własny? Czy instytucja finansowa przekazuje środki do banku, czy na konto bankowe uczestnika PPK?

Przepisy określają wyłącznie obowiązek oznaczenia w umowie z instytucją finansową inwestycji, która ma być sfinansowana z kredytu i nie regulują kwestii weryfikacji, czy środki z PPK rzeczywiście są przeznaczone na pokrycie wkładu własnego. Jednakże, uczestnik ubiegający się o zawarcie umowy z instytucją finansową, na podstawie której otrzyma wypłatę środków z PPK, przed zawarciem umowy składa bezpośrednio

instytucji finansowej wniosek o zawarcie takiej umowy. Przepisy nie regulują treści tego wniosku, jednakże nie ma przeszkód, aby oczekiwać, że we wniosku tym uczestnik wykaże, czy uprawdopodobni cel, na który zamierza przeznaczyć środki z PPK, chociażby przez przedłożenie wraz z wnioskiem promesy kredytowej.

Zgodnie z art. 98 ust. 3 ustawy o PPK instytucja finansowa przekazuje środki:

- 1) na rachunek uczestnika PPK – jeśli środki mają być przeznaczone na pokrycie wkładu własnego w związku z budową/przebudową budynku mieszkalnego,
- 2) na rachunek zbywcy prawa własności budynku/lokalu/gruntu – jeśli środki mają być przeznaczone na pokrycie wkładu własnego w związku z nabyciem prawa własności budynku/lokalu/gruntu.

9. Czy jeśli uczestnik PPK dokona zwrotu lub wypłaty transferowej środków z PPK może nadal oszczędzać w PPK?

Tak, dokonanie zwrotu lub wypłaty transferowej środków zgromadzonych na rachunku PPK nie stanowi przeszkody do dalszego oszczędzania w tym samym PPK. Rachunek PPK, z którego dokonano zwrotu lub wypłaty transferowej nadal jest dla uczestnika PPK prowadzony i wpłaty są wznawiane co 4 lata.

10. Czy jeśli uczestnik PPK dokona zwrotu lub wypłaty transferowej z rachunku PPK jest uprawniony do otrzymania następnie dopłaty rocznej (spełnił warunki do jej uzyskania)?

Tak. Jeśli przed dokonaniem zwrotu lub wypłaty transferowej uczestnik PPK spełnił warunki do uzyskania dopłaty rocznej, nie ma przeszkód, aby ją otrzymał nawet jeśli jej przekazanie na rachunek PPK nastąpi po dokonaniu zwrotu/wypłaty transferowej.

11. Czy jest dopuszczalny częściowy zwrot lub częściowa wypłata transferowa środków z PPK?

Nie. Nie są dopuszczalne częściowy zwrot lub częściowa wypłata transferowa środków z PPK.

12. Jaka powinna być forma składania wniosków o zwrot, jeśli ustawa o PPK tego nie określa?

Zgodnie z art. 10 ust. 1 pkt 5 ustawy o PPK umowa o zarządzanie PPK określa m.in. warunki, terminy i sposób dokonania zwrotu. A zatem umowa o zarządzanie PPK powinna określać warunki realizacji zwrotu, w tym formę i miejsce składania wniosków. W sprawach dotyczących PPK uczestnik PPK składa oświadczenia woli w postaci elektronicznej lub w innej postaci, jeżeli w umowie o zarządzanie PPK tak określono. To oznacza, że również wniosek o zwrot, który jest oświadczeniem woli, uczestnik składa instytucji finansowej co do zasady w formie elektronicznej, chyba że umowa o zarządzanie PPK będzie przewidywała inną formę.

13. W jaki sposób powinny być traktowane złożone przez uczestnika PPK dyspozycje dotyczące osób uprawnionych w przypadku zmiany przez podmiot zatrudniający instytucji zarządzającej PPK?

Dyspozycje dotyczące osób uprawnionych, które po śmierci uczestnika PPK będą miały prawo do otrzymania zgromadzonych przez niego środków na rachunku PPK powinny być składane nowej instytucji finansowej, niezależnie od tego jakie dyspozycje zostały złożone poprzedniej instytucji finansowej. Jeśli uczestnik przetransferuje środki do nowej instytucji finansowej, złożone poprzedniej instytucji dyspozycje przestają obowiązywać. Jeśli taki transfer nie zostanie dokonany – do środków zgromadzonych w poprzedniej instytucji należy stosować dyspozycje złożone tej instytucji.

Dyspozycja złożona instytucji finansowej dotyczy wyłącznie środków zgromadzonych na rachunku PPK w tej instytucji, której została złożona, a nie w instytucjach, w których wcześniej były gromadzone środki uczestnika PPK. Dyspozycja ta jest związana z umową o prowadzenie PPK zawartą na rzecz uczestnika PPK z daną instytucją finansową (art. 21 ustawy o PPK). W ustawie o PPK brak jest podstawy prawnej dla nałożenia na dotychczasową instytucję finansową obowiązku przekazywania otrzymanych dyspozycji instytucji finansowej, do której zostały wypłacone w ramach wypłaty transferowej środki zgromadzone przez uczestnika PPK.

14. Czy uczestnik PPK może wskazać do dziedziczenia środków z PPK podmiot prawny?

Ustawa o PPK w art. 86 ust. 1 przewiduje, że środki zgromadzone na rachunku PPK zmarłego uczestnika PPK, które nie zostaną przekazane zgodnie z art. 85 ustawy o PPK, przekazywane są osobom uprawnionym.

W myśl art. 21 ust. 1 ustawy o PPK uczestnik PPK może wskazać, w formie pisemnej, wybranej instytucji finansowej imiennie jedną osobę lub więcej osób, które jako osoby uprawnione mają po jego śmierci otrzymać, zgodnie z przepisami rozdziału 13 tej ustawy, środki zgromadzone na jego rachunku PPK. Zgodnie natomiast z art. 2 pkt 17 ustawy o PPK przez osobę uprawnioną należy rozumieć osobę fizyczną wskazaną przez uczestnika PPK, osobę, o której mowa w art. 832 § 2 ustawy z 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny lub spadkobiercę uczestnika PPK, które na zasadach określonych w ustawie, otrzymają środki zgromadzone na rachunku PPK przez uczestnika PPK w przypadku jego śmierci.

Oznacza to, że uczestnik PPK, na gruncie ustawy o PPK może wskazać jako osobę uprawnioną tylko osobę fizyczną.

W przypadku prowadzenia rachunku PPK przez zakład ubezpieczeń osobami uprawnionymi do otrzymania sumy ubezpieczenia, jeżeli w chwili śmierci ubezpieczonego nie ma osoby uprawnionej, są członkowie najbliższej rodziny ubezpieczonego w kolejności ustalonej w ogólnych warunkach ubezpieczenia, chyba że umowa między zakładem ubezpieczeń a ubezpieczonym, a więc umowa o prowadzenie PPK przewiduje inną kolejność. W tym przypadku zatem również prawa do środków uczestnika PPK zgromadzonych na jego rachunku PPK nie może nabyć osoba prawna.

Osobą uprawnioną, zgodnie z art. 2 pkt 17 ustawy o PPK może być także spadkobierca uczestnika PPK. W takim przypadku znajdują zastosowanie, w stosunku do środków zgromadzonych w PPK zmarłego uczestnika, przepisy ogólne dotyczące dziedziczenia. Kodeks cywilny w art. 927 § 1 natomiast przyznaje zdolność dziedziczenia zarówno osobom fizycznym, jak i prawnym, stanowiąc tylko w

powołanym przepisie, że nie może być spadkobiercą osoba fizyczna, która nie żyje w chwili otwarcia spadku, ani osoba prawna, która w tym czasie nie istnieje.

15. Czy wniosek o wypłatę transferową uczestnik PPK może złożyć bezpośrednio instytucji finansowej, czy wyłącznie za pośrednictwem podmiotu zatrudniającego?

Wniosek o wypłatę transferową uczestnik PPK składa w szczególności bezpośrednio instytucji finansowej. Nie ma przeszkód również, aby podmiot zatrudniający pośredniczył w przekazaniu takiego wniosku do instytucji finansowej, jednakże taka możliwość powinna wynikać z treści umowy o zarządzanie PPK i umowy o prowadzenie PPK. Ponadto, nie jest dopuszczalne wyłączenie postanowieniami tych umów możliwości składania wniosku o wypłatę transferową przez uczestnika bezpośrednio instytucji finansowej. Wyjątek od zasady, zgodnie z którą uczestnik składa bezpośrednio instytucji finansowej wniosek o wypłatę transferową stanowią art. 12 i 19 ustawy o PPK, który dopuszcza złożenie bezpośrednio przez podmiot zatrudniający wniosku o wypłatę transferową.

16. Czy zwrot środków z PPK w formie pieniężnej dokonany przez małżonka zmarłego uczestnika lub osobę uprawnioną następuje po dokonaniu uprzednio jakichkolwiek potrąceń publicznoprawnych?

Nie. Przed dokonaniem takiego zwrotu po śmierci uczestnika PPK żadnych potrąceń publicznoprawnych nie dokonuje się. Środki są wypłacane na rzecz małżonka zmarłego uczestnika lub osoby uprawnionej w pełnej wysokości. W szczególności nie pomniejsza się ich o podatek od zysków kapitałowych.

17. Czy dopuszczalne jest ustanowienie zastawu na środkach zgromadzonych w PPK?

Nie. Nie jest dopuszczalne ustanowienie zastawu na środkach zgromadzonych w PPK.

Zgodnie z art. 95 ustawy o PPK środki zgromadzone na rachunku PPK nie podlegają egzekucji sądowej, ani administracyjnej. Jedyny wyjątek od tej zasady określony w zdaniu drugim tego artykułu dotyczy egzekucji mającej na celu zaspokojenie roszczeń alimentacyjnych, w tym należności budżetu państwa powstałych z tytułu świadczeń wypłaconych w przypadku bezskuteczności egzekucji alimentów. Jednocześnie, zgodnie z art. 3 ust. 3 ustawy o PPK, w zakresie nieuregulowanym ustawą, do funduszy zdefiniowanej daty, o których mowa w art. 38 lub art. 39 oraz zarządzających nimi towarzystw funduszy inwestycyjnych stosuje się odpowiednio przepisy ustawy o funduszach inwestycyjnych. Oznacza to, że przepisy tej ustawy należy stosować w takim zakresie, w jakim nie jest ona sprzeczna z ustawą o PPK.

W związku z powyższym, mimo że ustawa o PPK nie wprowadza wprost zakazu ustanawiania zastawu na środkach zgromadzonych w PPK, ustanawianie zastawu na jednostkach uczestnictwa jest sprzeczne z celem gromadzenia środków w PPK, o którym mowa w art. 3 tej ustawy oraz ograniczeniami w prowadzeniu egzekucji z tych środków w niej określonymi.

- 18. W jakim terminie powinna być zdiagnozowana choroba/wydane orzeczenie, aby była możliwość skorzystania z uprawnienia do wypłacania do 25% środków zgromadzonych w PPK? Czy osoba, która jest już chora (zdiagnozowano już chorobę i jest ona wymieniona w art. 2 ust. 1 pkt 23 ustawy o PPK) i leczy się, ma prawo do skorzystania z tych środków? Czy może dotyczy to zdiagnozowania choroby wyłącznie w trakcie trwania uczestnictwa w PPK?**

Uczestnik PPK może wnioskować o wypłatę do 25% środków zgromadzonych na rachunku PPK w przypadku poważnego zachorowania tego uczestnika PPK, jego małżonka lub dziecka tego uczestnika PPK. Ustawa nie wskazuje, że wniosek o wypłatę tych środków może zostać złożony wyłącznie, jeśli uczestnik (albo jedna z wymienionych w ustawie osób) zachorował w trakcie trwania uczestnictwa w PPK. Należy zatem przyjąć, że dla skorzystania z prawa do wypłaty do 25% środków zgromadzonych na rachunku PPK w przypadku poważnego zachorowania nie ma znaczenia, że uczestnik zachorował przed rozpoczęciem oszczędzania w PPK.

- 19. Czy nadal można dokonywać wpłat na rachunek PPK i jednocześnie pobierać 25% np. w ratach w przypadku poważnego zachorowania?**

Zgodnie z ustawą o PPK wypłacenie 25% zgromadzonych na rachunku PPK środków w przypadku poważnego zachorowania, czy to jednorazowo, czy w ratach, nie stanowi przeszkody do wnoszenia kolejnych wpłat do PPK. Poza tym należy przyjąć, że wniosek o wypłatę 25 % środków na podstawie art. 101 ustawy o PPK może być złożony przez uczestnika wielokrotnie. Przy czym, należy przyjąć zasadę, że jedno ze zdarzeń mieszczących się w katalogu „poważnego zachorowania” (jednej osoby) uzasadniać może jedną wypłatę z rachunku PPK.

- 20. Czy jeśli uczestnik albo członek jego rodziny rozchoruje się w trakcie dokonywania wypłat po 60 roku życia, to czy można dokonać wypłaty 25% środków w związku z poważnym zachorowaniem?**

Nie można dokonać wypłaty w związku z poważnym zachorowaniem, jeśli rozpoczęta została wypłata po 60. roku życia, ponieważ ten rodzaj wypłaty może być realizowany wyłącznie do 60. roku życia.

- 21. Czy możliwość wypłaty środków w związku z poważnym zachorowaniem dotyczy dziecka w każdym wieku?**

W określeniu dopuszczalnego wieku dziecka na potrzeby ustawy o PPK należy posłużyć się definicją dziecka zawartą w ustawie z dnia 6 stycznia 2000 roku o Rzeczniku Praw Dziecka, czyli pod tym pojęciem należy rozumieć każdą istotę od poczęcia do osiągnięcia pełnoletności.

- 22. Czy możliwe jest dokonanie przez uczestnika PPK wypłaty transferowej do innej instytucji finansowej w trakcie trwania stosunku pracy?**

Uczestnik PPK może dokonać wypłaty transferowej na rachunek PPK prowadzony przez inną instytucję finansową w dowolnym momencie oszczędzania w PPK i nie ma znaczenia, czy pozostaje w stosunku pracy, czy też nie.

23. Czy wypłata transferowa na wniosek uczestnika do zakładu ubezpieczeń (art. 102 ust. 1 pkt 6 ustawy o PPK) jest możliwa przed ukończeniem przez niego 60 roku życia?

Uczestnik PPK nie może dokonać wypłaty transferowej do zakładu ubezpieczeń prowadzącego działalność określoną w dziale I w grupie 3 załącznika do ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej przed ukończeniem przez uczestnika 60 roku życia, co wynika z art. 99 ust. 7 ustawy o PPK.

24. Czy w przypadku dokonania zwrotu środków zgromadzonych na rachunku PPK uczestnika (na wniosek uczestnika PPK zgodnie z treścią art. 105 ustawy o PPK) od 30% środków pochodzących z wpłat do PPK finansowanych przez podmiot zatrudniający przekazanych do ZUS uczestnik otrzyma zwrot podatku dochodowego?

Wpłaty do PPK w części finansowanej przez podmiot zatrudniający stanowią przychód uczestnika PPK w rozumieniu ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych. Zgodnie z treścią art. 105 ust. 2 i 5 ustawy o PPK w przypadku zwrotu dokonywanego na wniosek uczestnika PPK, instytucja finansowa przekazuje na rachunek bankowy wskazany przez ZUS kwotę równą 30% środków pieniężnych pochodzących z odkupienia jednostek uczestnictwa lub umorzenia jednostek rozrachunkowych, które zostały nabyte lub przeliczone na jednostki rozrachunkowe z wpłat finansowanych przez podmiot zatrudniający, a informacja o tej kwocie jest ewidencjonowana na koncie ubezpieczonego, o którym mowa w art. 40 ust.1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, jako składka na ubezpieczenie emerytalne należna za miesiąc, w którym kwota ta została przekazana do ZUS. Regulacje prawne nie przewidują natomiast zwrotu podatku dochodowego opłaconego od środków przekazanych na rachunek w ZUS i taki zwrot nie będzie dokonywany.

25. Czy w przypadku wypracowania zysku na jednostkach uczestnictwa, które są przedmiotem wypłaty z tytułu poważnego zachorowania lub na pokrycie wkładu własnego, powinien być potrącony podatek od zysków kapitałowych?

Stosownie do art. 21 ust. 1 pkt 58c lit. b. ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (dalej: ustawa PIT), zwolnione z opodatkowania są dochody uczestnika PPK osiągnięte w związku z wypłatą środków z PPK na podstawie art. 97 ust. 1 ustawy o PPK.

Ze zwolnienia tego korzystają m.in. dochody:

- 1) od kwot wypłaconych w przypadku poważnego zachorowania uczestnika PPK, jego małżonka lub dziecka,
- 2) od kwot wypłat na pokrycie wkładu własnego, o ile zostały zwrócone w terminie wynikającym z umowy zawartej z instytucją finansową.

Nie podlega takiemu zwolnieniu dochód od kwot wypłaconych na pokrycie wkładu własnego, w zakresie w jakim wypłacone środki nie zostały zwrócone w terminie wynikającym z umowy zawartej z instytucją finansową. Dochód ten podlega opodatkowaniu zgodnie z art. 30a ust. 1 pkt 11a ustawy PIT. W takim przypadku dochód stanowi kwota niedokonanego w terminie zwrotu wypłaconych środków pomniejszona o koszt nabycia odkupionych jednostek uczestnictwa lub umorzonych

jednostek rozrachunkowych, przypadających na ten niedokonany przez uczestnika PPK zwrot. Za koszt nabycia uważa się sumę wydatków na nabycie odkupionych jednostek uczestnictwa albo sumę wpłat na umorzone jednostki rozrachunkowe, z których dokonano wypłaty, ustaloną w takiej proporcji, jaką stanowiła kwota niedokonanego zwrotu do wartości wypłaconych środków. Dochód powstaje w dniu następującym po dniu, w którym upłynął termin zwrotu wypłaconych środków określony w umowie, o której mowa w art. 98 ust. 1 ustawy o PPK.

Dochód ten podlega opodatkowaniu zryczałtowanym 19% podatkiem dochodowym, który nie jest pobierany przez płatnika. Zatem stosownie do art. 45 ust. 3b ustawy PIT obowiązek wykazania należnego zryczałtowanego podatku dochodowego w jednym z zeznań rocznych: PIT-36, PIT-36L, PIT-38 lub PIT-39 spoczywa na podatniku.

26. Według jakiej daty powinno dojść do wyceny środków zgromadzonych w PPK – daty złożenia (podpisania przez uczestnika PPK) wniosku o wypłatę, czy daty jego otrzymania przez instytucję finansową?

Z art. 99 ust. 2 ustawy o PPK wynika, że wysokość pierwszej raty wypłaty wylicza się w oparciu o łączną wartość jednostek uczestnictwa lub jednostek rozrachunkowych zapisanych na rachunku PPK uczestnika PPK w dniu złożenia przez tego uczestnika wniosku o wypłatę. Z art. 97 ust. 1 ustawy o PPK wynika, że wniosek należy złożyć instytucji finansowej. Ustawa o PPK nie rozstrzyga co należy rozumieć przez „złożenie wniosku”. Co do zasady powinien być to dzień, w którym instytucja finansowa mogła zapoznać się z treścią wniosku. Jednakże o tym jaki dzień, będzie traktowany przez instytucję finansową jako dzień złożenia wniosku o wypłatę powinna rozstrzygać treść umowy o zarządzenie PPK i umowy o prowadzenie PPK. Tak określony dzień będzie dniem ustalenia łącznej wartości jednostek uczestnictwa lub jednostek rozrachunkowych zapisanych na rachunku PPK uczestnika PPK.

27. Czy będzie skuteczne poinformowanie podmiotu zatrudniającego przez uczestnika PPK o braku zgody na złożenie przez ten podmiot wniosku o wypłatę transferową dokonane po upływie 7 dni od otrzymania informacji o obowiązku złożenia przez podmiot zatrudniający takiego wniosku? Co należy rozumieć jako poinformowanie podmiotu zatrudniającego o braku zgody na złożenie przez ten podmiot wniosku o wypłatę transferową?

Za bezskuteczne należy uznać poinformowanie przez uczestnika PPK o braku zgody na złożenie przez podmiot zatrudniający w imieniu tego uczestnika wniosku o wypłatę transferową dokonane po upływie określonego w ustawie 7-dniowego terminu liczonego od dnia otrzymania przez uczestnika informacji o obowiązku złożenia takiego wniosku. Zatem, w razie złożenia przez uczestnika takiego oświadczenia dopiero po upływie terminu, podmiot zatrudniający powinien złożyć w imieniu uczestnika wniosek o dokonanie wypłaty transferowej. Przy tym, przez poinformowanie podmiotu zatrudniającego o braku zgody na złożenie wniosku o wypłatę transferową należy rozumieć faktyczne złożenie podmiotowi zatrudniającemu w formie pisemnej oświadczenia uczestnika o braku przedmiotowej zgody. Dla ustalenia terminu złożenia tego oświadczenia należy stosować tzw. teorię doręczenia wynikającą z przepisów Kodeksu cywilnego. To oznacza, że należy uznać, iż podmiot zatrudniający został poinformowany o braku zgody w określonym

ustawowo 7-dniowym terminie, jeśli przed upływem tego terminu mógł zapoznać się z jego treścią (zgodnie z art. 61 Kodeksu cywilnego). W przypadku natomiast, jeśli oświadczenie zostało wysłane pocztą, za dzień poinformowania podmiotu zatrudniającego należy przyjąć dzień jego doręczenia podmiotowi zatrudnającemu, a w razie niepodjęcia przesyłki listownej przez ten podmiot, dzień pierwszego jej awizowania.

28. Który podmiot zatrudniający instytucja finansowa zobowiązana jest poinformować o wypłacie transferowej dokonanej na podstawie art. 12 ust. 6 i art. 19 ust. 6 ustawy o PPK?

Intencją ustawodawcy w odniesieniu do powołanych przepisów jest, aby instytucja finansowa informowała o faktycznym dokonaniu wypłaty transferowej. A zatem, instytucja finansowa, która dokonuje wypłaty transferowej powinna przekazać informację o jej dokonaniu podmiotowi zatrudnającemu, z którym łączy tę instytucję umowa o zarządzanie PPK. Ponadto, na podstawie art. 12 ust. 6 ustawy o PPK instytucja finansowa, za pośrednictwem której została dokonana wypłata transferowa, informuje o tej wypłacie podmiot zatrudniający na wniosek, którego wypłata została dokonana.

VII. Ewidencja PPK

- 1. Jaką przyjąć zasadę obliczania wskazanego w art. 59 ustawy o PPK kapitału? Jak należy rozumieć warunek, iż dopuszczone środki własne, mają być w wysokości co najmniej 25 mln zł – czy należy przez to rozumieć, że jest to wymóg minimalny i wystarczający, czy też może on być różnicowany w ramach poszczególnych podmiotów, o których mowa w art. 59? W kontekście powyższego – czy wartość 25 mln zł z ustawy jest wartością, w którą wpisują się wymogi kapitałowe dla TFI z ustawy o funduszach inwestycyjnych?**

Zgodnie ze zdaniem wstępnym art. 59 ust. 1 ustawy o PPK przepis ten odnosi się do TFI, PTE, pracowniczego towarzystwa emerytalnego i zakładu ubezpieczeń ubiegającego się o umieszczenie w ewidencji PPK. Zgodnie z pkt 2 tego przepisu - w przypadku TFI, PTE, pracowniczego towarzystwa emerytalnego – wartość kapitału własnego posiadanego przez dane TFI, PTE, pracownicze towarzystwo emerytalne powinna być na poziomie co najmniej 25 mln zł. W przypadku zakładu ubezpieczeń – zakład ubezpieczeń powinien posiadać „dopuszczone środki własne” na poziomie co najmniej 25 mln zł.

Zatem niezależnie od tego w jakim sektorze działa dany podmiot – powinien on dysponować kapitałem własnym albo dopuszczonymi środkami własnymi o wartości co najmniej 25 mln zł.

W przypadku TFI jest to dodatkowy wymóg w stosunku do wymogów określonych w ustawie o funduszach inwestycyjnych (art. 49 i 50 ustawy o funduszach inwestycyjnych), który dotyczy tylko tych TFI, które są zainteresowane umieszczeniem w ewidencji PPK. TFI umieszczone w ewidencji PPK obowiązane jest do przestrzegania wymogów kapitałowych wynikających zarówno z ustawy o PPK, jak i ustawy o funduszach inwestycyjnych.

W przypadku zakładów ubezpieczeń, ustawa o PPK wprowadza *lex specialis* w zakresie kwoty dopuszczonych środków własnych, w zakresie dotyczącym prowadzenia i zarządzania PPK. Zgodnie z art. 239 ust. 1 ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej zakłady ubezpieczeń zostały zobligowane do posiadania dopuszczonych środków własnych w wysokości nie niższej niż kapitałowy wymóg wypłacalności.

Na gruncie ustawy o PPK, powyższe oznacza, że zakład ubezpieczeń wpisany do rejestru PPK zobligowany jest zarówno do spełnienia ogólnych przepisów dotyczących wypłacalności zakładu ubezpieczeń z ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej, jak też wymogów z art. 59 ustawy o PPK. W konsekwencji, w wypadku wpisu do rejestru PPK, oznacza to konieczność posiadania przez zakład ubezpieczeń środków na pokrycie kapitałowego wymogu wypłacalności zgodnie z przepisami ustawy sektorowej, ale w wysokości nie mniejszej niż 25 mln zł.

Zgodnie z rozporządzeniem wydanym w oparciu o delegację, o której mowa w art. 60 ust. 9 ustawy o PPK, wysokość kapitału własnego albo dopuszczonych środków własnych danego podmiotu będzie ustalana na podstawie rocznego sprawozdania finansowego danego podmiotu lub sprawozdania o wypłacalności i kondycji

finansowej podmiotu, o którym mowa w art. 284 ust. 1 ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej.

Z art. 63 ust. 1 w związku z art. 59 ust. 1 ustawy o PPK wynika obowiązek utrzymywania kapitałów własnych / dopuszczonych środków własnych na minimalnym poziomie określonym w art. 59 ust. 1 pkt 2. Zgodnie z tym przepisem, jeżeli podmiot wpisany do ewidencji PPK przestanie spełniać warunki określone w art. 59 ust. 1 organ nadzoru wzywa podmiot do usunięcia nieprawidłowości oraz występuje do PFR z wnioskiem o zawieszenie udziału podmiotu w ewidencji PPK.

2. Ile funduszy lub subfunduszy powinien posiadać podmiot zarządzający instytucją finansową, aby został umieszczony w Ewidencji PPK?

Z ustawy wynika, że liczba funduszy lub subfunduszy powinna odpowiadać co najmniej liczbie ograniczeń poziomu ryzyka inwestycyjnego, o którym mowa w art. 40 ust. 1 ustawy o PPK (5 poziomów). Art. 38 ust. 1 ustawy o PPK wskazuje również, że fundusz zdefiniowanej daty tworzy się ze zdefiniowaną datą funduszu przypadającą co 5 lat dla kolejnych pięcioletnich przedziałów roczników. Wobec powyższego zakładając, że uczestnik zaczyna oszczędzanie w PPK w wieku 19 lat, biorąc pod uwagę 5-letnie przedziały rocznikowe odpowiednia liczba funduszy lub subfunduszy dla tego uczestnika powinna wynosić 8.

Zatem TFI, PTE, pracownicze towarzystwo emerytalne lub zakład ubezpieczeń powinny utworzyć 8 funduszy zdefiniowanej daty ze zdefiniowanymi datami przypadającymi kolejno w 2025, 2030, 2035, 2040, 2045, 2050, 2055, 2060 roku.

Utworzenie funduszy inwestycyjnych w zdefiniowanych datach przypadających w latach wskazanych powyżej jest konieczne do wykazania spełniania przez TFI, PTE, pracownicze towarzystwo emerytalne lub zakład ubezpieczeń wymogu, o którym mowa w art. 59 ust. 1 pkt 3 ustawy o PPK, warunkującego możliwość umieszczenia tego podmiotu w ewidencji PPK.

3. Czy warunki, o których mowa w art. 59 ust. 1 ustawy o PPK powinny zostać łącznie wykazane tylko przez zagraniczny zakład ubezpieczeń?

Zgodnie z art. 2 pkt 44 ustawy o PPK przez zakład ubezpieczeń rozumie się krajowy zakład ubezpieczeń, zagraniczny zakład ubezpieczeń z siedzibą w innym niż Rzeczpospolita Polska państwie członkowskim Unii Europejskiej, główny oddział zagranicznego zakładu ubezpieczeń z siedzibą w państwie niebędącym państwem członkowskim Unii Europejskiej, o których mowa w ustawie o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej, uprawnione do prowadzenia działalności określonej w dziale I w grupie 3 załącznika do tej ustawy, w zakresie oferowania ubezpieczeń z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym.

Warunki, o których mowa w art. 59 ust. 1 ustawy o PPK, powinien spełniać zagraniczny zakład ubezpieczeń z siedzibą w państwie członkowskim UE innym niż Rzeczpospolita Polska, a nie oddział tego zakładu działający na terytorium RP.

Zezwolenie na wykonywanie przez zagraniczny zakład ubezpieczeń z siedzibą w państwie członkowskim UE innym niż Rzeczpospolita Polska działalności ubezpieczeniowej udziela właściwy organ nadzoru państwa członkowskiego, w którym zakład ten ma siedzibę.

Zagraniczny zakład ubezpieczeń z siedzibą w państwie członkowskim UE innym niż Rzeczpospolita Polska może wykonywać na zasadzie paszportu działalność ubezpieczeniową na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w dwóch formach:

1) na podstawie art. 206 ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej wykonywać działalność ubezpieczeniową przez oddział lub

2) na podstawie art. 207 tej ustawy w inny sposób niż oddział w ramach swobody świadczenia usług

- po spełnieniu odpowiednich warunków określonych w tych przepisach.

Oddział zagranicznego zakładu ubezpieczeń z siedzibą na terytorium państwa członkowskiego UE innego niż Rzeczpospolita Polska nie posiada samodzielnego, odrębnego zezwolenia na wykonywanie działalności ubezpieczeniowej na terenie Unii.

4. Czy warunek posiadania co najmniej 3-letniego doświadczenia w prowadzeniu działalności określonej w grupie 3 w dziale I załącznika do ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej, w zakresie oferowania ubezpieczeń z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym powinien zostać również spełniony przez oddział zagranicznego zakładu ubezpieczeń działający w Polsce, tj. również przez X S.A. Oddział w Polsce z siedzibą w Y?

Nawet w przypadku prowadzenia przez zagraniczny zakład ubezpieczeń z siedzibą na terytorium państwa członkowskiego UE innego niż Rzeczpospolita Polska działalności ubezpieczeniowej na terytorium RP w formie oddziału, trzyletnim doświadczeniem w zakresie oferowania ubezpieczeń na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym powinien legitymować się zagraniczny zakład ubezpieczeń, a nie oddział tego zakładu, przez który zakład ten wykonuje działalność ubezpieczeniową na terytorium RP.

W zaświadczeniu potwierdzającym wypłacalność zakładu ubezpieczeń wystawianym przez macierzysty organ nadzoru może być wskazany okres, w jakim zakład ten wykonywał dany rodzaj działalności. Okres wykonywania działalności ubezpieczeniowej będzie dotyczył zakładu ubezpieczeń a nie jego oddziału, bowiem oddział zakładu ubezpieczeń nie legitymuje się odrębnym zezwoleniem na prowadzenie działalności ubezpieczeniowej.

5. W jaki sposób zostanie wpisana instytucja finansowa w ewidencji PPK: Z S.A. z siedzibą w państwie członkowskim czy X SA Oddział w Polsce?

Do ewidencji PPK powinien być wpisany zagraniczny zakład ubezpieczeń z siedzibą w państwie członkowskim UE innym niż Rzeczpospolita Polska, a nie jego oddział.

Zgodnie z art. 71 ust. 1 ustawy o PPK do ewidencji PPK powinny być wpisane wszystkie wymagane dane dotyczące zakładu ubezpieczeń. Należy zauważyć, że przepis ten, w przypadku zagranicznego zakładu ubezpieczeń z siedzibą w państwie członkowskim UE innego niż Rzeczpospolita Polska, nie daje podstaw do zamieszczenia w ewidencji PPK informacji o formie wykonywania działalności ubezpieczeniowej na terytorium RP na zasadzie paszportu.

6. Czy sprawozdanie finansowe towarzystwa funduszy inwestycyjnych wraz z opinią audytora powinno być przedłożone do PFR w oryginale (lub kopii potwierdzonej przez notariusza), czy też może być to kopia potwierdzona przez towarzystwo?

Sprawozdanie finansowe towarzystwa funduszy inwestycyjnych wraz z opinią audytora, tj. sprawozdaniem z badania przeprowadzonego przez biegłego rewidenta należy przedłożyć do PFR w oryginale (plik xml) lub kopii poświadczonej notarialnie. Dopuszczalne jest przedłożenie do PFR sprawozdania w oryginale (plik xml) na płycie CD z zamkniętą sesją nagrywania.

Nie jest dopuszczalne poświadczenie kopii przez towarzystwo. Zgodnie z §2 pkt 12 rozporządzenia Ministra Finansów z 5 marca 2019 roku w sprawie dokumentów dołączanych do oświadczenia o spełnieniu warunków koniecznych do umieszczenia w Ewidencji PPK towarzystwo funduszy inwestycyjnych, powszechne towarzystwo emerytalne, pracownicze towarzystwo emerytalne lub zakład ubezpieczeń poświadcza jedynie odpisy uchwał o zatwierdzeniu sprawozdań z działalności i działalności grupy kapitałowej i odpisy uchwał o podziale zysku lub pokryciu straty.

7. Czy sprawozdanie finansowe grupy kapitałowej, do której należy towarzystwo funduszy inwestycyjnych wraz z uchwałą zatwierdzającą to sprawozdanie i uchwałą o podziale zysku może być przedstawione w formie opublikowanej przez spółkę giełdową na stronach internetowych?

Przedłożone do PFR sprawozdanie grupy kapitałowej, do której należy towarzystwo funduszy inwestycyjnych, jeśli nie zostanie przedłożone w oryginale, powinno zostać przedłożone w kopii poświadczonej notarialnie.

Odpis uchwały zatwierdzającej to sprawozdanie i uchwały o podziale zysku lub pokryciu straty, zgodnie z § 2 pkt 12 rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie dokumentów dołączanych do oświadczenia o spełnianiu warunków koniecznych do umieszczenia w Ewidencji PPK jest poświadczany przez towarzystwo.

Jeśli dany dokument opublikowany na stronie internetowej spełnia ten warunek (stanowi oryginał) lub zostanie poświadczony w wymagany sposób, należy uznać za dopuszczalne złożenie tych dokumentów w takiej formie.

8. Czy sprawozdanie finansowe grupy kapitałowej, do której należy Towarzystwo wraz z uchwałą zatwierdzającą to sprawozdanie i uchwałą o podziale zysku może być przedłożone w angielskiej wersji językowej, ewentualnie z tłumaczeniem zwykłym na język polski, czy też ma to być tłumaczenie przysięgłe?

Należy przedłożyć tłumaczenie uwierzytelnione przez tłumacza przysięgłego.

9. Czy w przypadku powszechnego towarzystwa emerytalnego, które funkcjonuje na rynku od kilkudziesięciu lat, w celu udokumentowania 3-letniego doświadczenia w zarządzaniu funduszem, towarzystwo powinno przedstawić odpisy wszystkich uchwał dotyczących zmiany statutu towarzystwa, czy też wystarczający będzie ostatni tekst jednolity statutu i poprzedni tekst jednolity?

Należy przedstawić statut oraz odpisy wszystkich uchwał dotyczących zmiany statutu oraz teksty jednolite statutów z okresu poprzedzającego dzień złożenia wniosku o umieszczenie w Ewidencji PPK wykazujące, że podmiot ubiegający się o umieszczenia

w Ewidencji PPK podjął i wykonywał przez okres 3 lat działalność, o której mowa w art. 59 ust. 1 pkt 1 ustawy o PPK.

- 10. Czy w przypadku powszechnego towarzystwa emerytalnego, którego podmiot dominujący wyższego szczebla znajduje się za granicą, konieczne jest w ogóle przedkładanie dokumentów wskazanych w par. 2 pkt. 12 rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie dokumentów dołączanych do oświadczenia o spełnianiu warunków koniecznych do umieszczenia w Ewidencji PPK dot. podmiotu dominującego tj. ostatniego zatwierdzonego rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego grupy kapitałowej w rozumieniu ustawy o rachunkowości, sprawozdania z działalności grupy kapitałowej oraz odpisu uchwały o zatwierdzeniu tych sprawozdań i podziale zysku lub pokrycia straty, a także sprawozdania z badania przeprowadzonego przez biegłego rewidenta? Jeśli przedłożenie rocznego skonsolidowanego sprawozdania grupy jest konieczne, to czy takie sprawozdanie finansowe ma dotyczyć podmiotu na najwyższym szczeblu („jednostki dominującej wyższego szczebla”), czy też bezpośredniego akcjonariusza („jednostki dominującej niższego szczebla”) – jeśli pomiędzy towarzystwem, a podmiotem na najwyższym szczeblu są jeszcze dwie inne pośrednie spółki?**

Jeżeli towarzystwo wchodzi w skład grupy kapitałowej, w której jednostka dominująca w tej grupie jest podmiotem z siedzibą za granicą i zgodnie z przepisami o rachunkowości lub MSR obowiązującymi w państwie siedziby tej jednostki dominującej istnieje wymóg sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego grupy kapitałowej, należy przedłożyć ostatnie zatwierdzone roczne sprawozdanie skonsolidowane grupy kapitałowej oraz inne sporządzone dokumenty wymienione w §2 pkt 12 rozporządzenia odnoszące się do tej grupy kapitałowej.

- 11. Niektóre podmioty zarządzające instytucjami finansowymi są spółkami publicznymi, lub (to częstszy przypadek) wchodzi w skład grup kapitałowych, których podmiot dominujący jest spółką publiczną. W przypadku spółek publicznych sprawozdania finansowe, uchwały o podziale zysku itp. są publikowane w formie raportów okresowych i bieżących emitentów. Czy spełnieniem obowiązku z rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie dokumentów dołączanych do oświadczenia o spełnianiu warunków koniecznych do umieszczenia w Ewidencji PPK będzie wydrukowanie i poświadczenie raportów, czy też konieczne będzie złożenie kopii oryginalnych sprawozdań oraz uchwał WZA w formie aktu notarialnego?**

Należy złożyć oryginały sprawozdań lub ich kopie poświadczone notarialnie. Uchwały o podziale zysku mogą zostać złożone w kopiach poświadczonych przez podmiot zarządzający.

- 12. Jak rozumieć wynikający z par. 12 pkt 16 rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie dokumentów dołączanych do oświadczenia o spełnianiu warunków koniecznych do umieszczenia w Ewidencji PPK wymóg „poświadczenia przez sąd rejestrowy” odpisów postanowień zarządzających wpis funduszy?**

Należy przedłożyć odpisy postanowień sądów rejestrowych zarządzających wpis funduszy inwestycyjnych lub emerytalnych do odpowiednich rejestrów funduszy lub poświadczone notarialnie kopie tych postanowień.

13. W jaki sposób Ewidencja PPK będzie otrzymywać informacje o śmierci uczestnika (komunikacja z ZUS, PESEL)?

Ewidencja PPK nie będzie otrzymywała informacji o śmierci uczestnika. Nie jest to informacja niezbędna do ustalenia prawa do dopłaty rocznej lub wpłaty powitalnej, ani też jej przekazania na rachunek zmarłego uczestnika PPK.

14. Czy sformułowanie „na dzień składania oświadczenia” z rozporządzenia w sprawie dokumentów dołączanych do oświadczenia o spełnianiu warunków koniecznych do umieszczenia w Ewidencji PPK, należy interpretować jako dzień podpisania danego oświadczenia przez osobę upoważnioną do reprezentacji towarzystwa funduszy inwestycyjnych, czy dzień wysłania lub złożenia do PFR i KNF danego oświadczenia?

Zgodnie z § 2 pkt 13 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 marca 2019 r. w sprawie dokumentów dołączanych do oświadczenia o spełnianiu warunków koniecznych do umieszczenia w ewidencji pracowniczych planów kapitałowych, do oświadczenia o spełnianiu warunków koniecznych do umieszczenia w Ewidencji Pracowniczych Planów Kapitałowych dołącza się oświadczenie towarzystwa funduszy inwestycyjnych, powszechnego towarzystwa emerytalnego, pracowniczego towarzystwa emerytalnego lub zakładu ubezpieczeń o łącznej wartości aktywów spełniających cechy środków płynnych, o których mowa w art. 59 ust. 1 pkt 2 ustawy, ze wskazaniem składników takich aktywów oraz ich wartości na dzień składania oświadczenia.

Jako dzień składania oświadczenia należy przyjąć dzień, na który datowane jest oświadczenie. Przyjąć ponadto należy, że wymienione w cytowanym przepisie dane towarzystwa podaje w wielkościach znanych w dniu, w którym składa takie oświadczenie (tym samym oświadczenie to stanowi potwierdzenie jego stanu wiedzy na dany dzień).

15. Jakie materiały powinny zostać złożone do PFR w związku z ubieganiem się o umieszczenie w Ewidencji PPK a wynikające z przepisu § 2 pkt 7 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 marca 2019 roku w sprawie dokumentów dołączanych do oświadczenia o spełnieniu warunków koniecznych do umieszczenia w Ewidencji PPK? Czy chodzi o cały skład i strukturę portfela historycznego UFK, czy wystarczą informacje o portfelu aktywnym?

Z § 2 pkt 7 rozporządzenia Ministra Finansów z 5 marca 2019 roku w sprawie dokumentów dołączanych do oświadczenia o spełnieniu warunków koniecznych do umieszczenia w Ewidencji PPK wynika, że podmiot ubiegający się o umieszczenie w ewidencji PPK składa wyłącznie oświadczenie, w którym wskazuje daty, w których występowały wszystkie poszczególne zdarzenia, określone w lit. a-c tego punktu, w całym okresie wykonywania przez podmiot działalności ubezpieczeniowej.

Podmiot nie ma obowiązku przedstawiania dodatkowych dokumentów potwierdzających wystąpienie takich zdarzeń.

- 16. Czy poświadczenia przez towarzystwo funduszy inwestycyjnych dokumentów, które należy dołączyć do oświadczenia o spełnianiu warunków koniecznych do umieszczenia w Ewidencji PPK, o których mowa w art. 38 i 39 ustawy o PPK, może dokonać osoba upoważniona (np. pracownik towarzystwa) przez członków zarządu uprawnionych do reprezentacji danego towarzystwa funduszy inwestycyjnych, na podstawie udzielonego pełnomocnictwa?**

Dokumenty, które należy dołączyć do oświadczenia o spełnianiu warunków koniecznych do umieszczenia w Ewidencji PPK, dla których wymagane jest poświadczenie przez TFI, PTE, PrTE, zakład ubezpieczeń nie mogą zostać poświadczone przez pełnomocnika, a wyłącznie przez osoby uprawnione do reprezentacji danej instytucji, której dotyczą dokumenty.